

T.C

TOKAT GAZİOSMANPAŞA ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

2 NUMARALI SİVAS AHKÂM DEFTERİ'NİN

TRANSKRİPSİYONU VE DEĞERLENDİRİLMESİ (s. 1-50)

Hazırlayan

Murat Özay

Tarih Anabilim Dalı

Yeniçağ Tarihi Bilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

Danışman

Prof. Dr. Alpaslan Demir

TOKAT 2019

2 Numaralı Sivas Ahkâm Defteri'nin Transkripsiyonu ve Değerlendirilmesi (s. 1-50)

Tezin Kabul Ediliş Tarihi: 03 / 05 / 2019

Jüri Üyeleri (Unvanı, Adı Soyadı)

Başkan : Prof.Dr. Ali AÇIKEL

Üye : Prof.Dr. Alpaslan DEMİR

Üye : Doç.Dr. Ahmet YÜKSEL

Üye :

Üye :

İmzası

.....
.....
.....
.....

Bu tez, Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulunun
..30../04../2019. tarih ve 27.03 sayılı oturumunda belirlenen jüri tarafından kabul
edilmiştir.

Prof.Dr. İlhan EROĞLU
Enstitü Müdürü:Enstitü Müdürü

ETİK SÖZLEŞME**T.C.****TOKAT GAZİOSMANPAŞA ÜNİVERSİTESİ****SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ'NE**

Bu belge ile bu tezdeki bütün bilgilerin akademik kurallara ve etik ilkelere uygun olarak toplanıp sunulduğunu, bu kural ve ilkelerin gereği olarak, çalışmada bana ait olmayan tüm veri, düşünce ve sonuçlara atıf yaptığımı ve kaynağımı gösterdiğimi beyan ederim.

(/ /2019)

Murat Özay

İmzası

TEŞEKKÜR

Bu tez çalışmamda yardımlarını ve desteklerini esirgemeyen, değerli bilgilerini benimle paylaşan ve tecrübeleriyle yol gösteren kıymetli hocam tez danışmanım Prof. Dr. Alparslan Demir'e, ayrıca tez yazım sürecinde, yoğun çalışma temposuna rağmen, öngörülerini, tecrübelerini ve yardımlarını esirgemeyen Prof. Dr. Ali Açıkel'e, Doç. Dr. Ahmet Yüksel'e sonsuz teŐekkürlerimi sunarım.

ÖZET

18. yüzyılın ikinci yarısından itibaren, Divân-ı Hümayun'da, halkın şikâyetlerinin görüşülmesinden sonra alınan kararların birer suretinin farklı bölgelere ait defterlere kaydedilmesiyle Ahkâm Defterleri ortaya çıkmıştır. Osmanlı Devleti'nde padişahlar, adalet kavramına çok fazla önem vermiş ve bu amaçla halkın şikâyetlerine ayrı bir yer ayırmıştır. Devletin herhangi bir bölgesinde haksızlığa uğrayan, kötülük ve zulüm gören veya devlet görevlileri ile sorunları olan herkesin divâna başvurmaya her zaman hakları olmuştur. Ahkâm Defterleri günümüzde de araştırma yapılması düşünülen bölgenin sosyal, ekonomik, kültürel durumları hakkında detaylı bilgiler ihtiva etmektedir.

Bu tezin konusunu 2 Numaralı Sivas Ahkâm Defteri'nin (s.1-50) transkribi ve değerlendirilmesi oluşturmaktadır. Çalışmamızın birinci bölümünde Divan-ı Hümayûn'da tutulan defterler hakkında genel bir bilgi verilmiştir. İkinci bölümde ise yer alan hükümlerin diplomatik ve teknik özellikleri değerlendirilerek bunlara ait sayısal veriler yer almıştır. Üçüncü bölümde ise çalıştığımız hükümlerin transkripsiyonu yer almıştır.

Anahtar Kelimeler: Divân-ı Hümayûn, Ahkâm Defteri, Hüküm, Şikâyet

ABSTRACT

Ahkâm Registers has emerged in the second half of the 18th century with the keeping records by regions in empire on the public complaints that handled in Divan-ı Hümayun (Grand Court). Ottoman padişahs taken care about their subjects so they had special kind of attention on them. Every people that had a problem with their rights allways had a right to apply to the Divân. Ahkâm Defters have social economic and cultural information about the region that is intended to analyse.

The main topic of this thesis consist of the translation and evaluation of the 2 numbered Sivas Ahkâm Registers (pp.1-50. In the first chapter general informations on the records that held in Divanı hümayun is submitted. In the second chapter every notes in the records are examined on their diplomatic and technical aspects and then statistical information on them is given. And finally in the third chapter the transcribed text takes a part.

Key Words: Divan-ı Hümayun, Ahkâm Registers, Judgement, Complaint

İÇİNDEKİLER

ETİK SÖZLEŞME.....	i
TEŞEKKÜR	ii
ÖZET.....	iii
ABSTRACT.....	iv
İÇİNDEKİLER.....	v
EKLER LİSTESİ.....	vii
KISALTMALAR.....	viii
GİRİŞ	1
BİRİNCİ BÖLÜM.....	3
1.DİVÂN-I HÜMAYÛN’DA TUTULAN DEFTERLER VE AHKÂM DEFTERLERİ	3
1.1. Mühimme Defterleri.....	3
1.2. Rûûs Defterleri	3
1.3. Tahvil Kalemî Defterleri	3
1.4. Nâme Defterleri	4
1.5. Şikâyet Defterleri	4
1.6. Ahkâm Defterleri	4
1.6.1.Ahkâm Defterleri’nin Şekil Özellikleri ve Yazı Türü	5
1.6.2. Osmanlı Devleti’nde Ahkâm Defterleri Tutulan Eyaletler	6
1.6.3. Sivas Ahkâm Defterleri	6
İKİNCİ BÖLÜM	8
2. 2 NUMARALI SİVAS AHKÂM DEFTERİ’NİN ŞEKİL VE İÇERİK BAKIMINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ	8

2.1. 2 Numaralı Sivas Ahkâm Defterindeki (s.1-50) Hükümlerin Konularına Göre Değerlendirilmesi.....	8
2.1.1 Hükümlerin Kategorik Dağılımı.....	8
2.2. Hükümlerin İçerik Olarak Değerlendirilmesi.....	10
2.2.1.Vergi İle İlgili Hükümler	10
2.2.2.Veraset ve Miras Paylaşımı İle İlgili Hükümler	12
2.2.2.1. Mirasın Paylaşımında Yapılan Haksızlıklarla İlgili Hükümler.....	13
2.2.2.2. Mirasın Paylaşılmasını İle İlgili Hükümler	13
2.2.3.Eşkîyalık İle İlgili Hükümler	14
2.2.4. Gasp İle İlgili Hükümler.....	15
2.2.5. Atama İle İlgili Hükümler.....	16
2.2.6. Alacak Verecek İlişkisi İle İlgili Hükümler.....	16
2.2.7. Dolandırıcılık İle İlgili Hükümler.....	17
2.2.8. İftira İle İlgili Hükümler.....	17
2.2.9. Darp, Adam Yaralama ve Adam Öldürme İle İlgili Hükümler.....	18
2.2.10. Rüşvet ve Haksız Kazanç İle İlgili Hükümler.....	19
2.2.11. Tehdit ve Zorlama İle İlgili Hükümler.....	20
2.2.12. Diğer Hükümler.....	22
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	22
3. 2 NUMARALI SİVAS AHKÂM DEFTERİ'NDEKİ (s. 1-50) HÜKÜMLERİN TRANSKRİPSİYONU	22
EKLER	125
SONUÇ.....	130
KAYNAKÇA.....	131
ÖZGEÇMİŞ.....	133

EKLER LİSTESİ

Ek: 1. 2 Numaralı Sivas Ahkâm Defteri'nin Kapak Sayfası

Ek: 2. 2 Numaralı Sivas Ahkâm Defteri'nden Örnek Sayfalar

KISALTMALAR

BOA	Başbakanlık Osmanlı Arşivi
C.	Cilt
DİA	Diyanet İslam Ansiklopedisi
h.	Hüküm
s.	Sayfa
S.	Sayı
SAD	Sivas Ahkâm Defteri
TTK	Türk Tarih Kurumu

GİRİŞ

Arşivler, milletlerin ve devletlerin geçmişlerini şimdiki zamana ve geleceğe bağlayan temel kaynaklardır. Bu nedenle arşiv kayıtları sadece tutulduğu dönemi değil geleceği de ilgilendirir. Osmanlı Devleti'nde arşivcilik ilk devirlerden, kuruluş yıllarından itibaren başlamıştır. Kayıt tutma ve arşiv müessesesi Osmanlı Devleti'nde ayrı bir öneme sahiptir. Osmanlı Devleti'nde hükümdarın "Divân" teşkilatında, her türlü yazışmaları yürüten bürokrat ekibinin yanında, kayıtları ve belgeleri, defterleri saklayan bazı görevliler ve bu defterlerin korunduğu yerler vardı. Bu durum Osmanlı Devleti'nde arşivciliğin temelini oluşturmuştur. Bu güne kadar muhafaza edilmiş milyonlarca arşiv vesikası ve kaynak mevcuttur.¹ Bu kaynaklar günümüzde araştırmacılar için ana kaynak niteliğindedir. Osmanlı Devleti'nde kayıtların, belgelerin tümü büyük bir titizlikle sandık ve torbalar içerisinde muhafaza edilmiş ve lüzum görüldüğü takdirde tekrar bu defterlere başvurulmuştur.²

Osmanlı Devleti'nde birçok defter tutulmuştur. Bunlardan bir grubu da çalışmamızın konusu olan Ahkâm Defterleridir. Ahkâm Defterleri, Divân-ı Hümayun'dan çıkan hüküm, kanunname ve nizam mahiyetinde olan kararların kaydedildiği defterlerdir.³

Ahkâm Defterleri, tutulmuş oldukları bölgenin sosyal, iktisadi, hukuki ve siyasi yapısı hakkında detaylı bilgiler içermektedir. Ahkâm Defterlerinde ayrıca kişilerin birbirleriyle ya da devletle olan sıkıntılarına, şikâyetlerine ve devletin getirdiği çözümlere de yer verilmiştir. Osmanlı Devleti'nde Ahkâm Defterleri 1742 yılında eyalet esasına göre tutulmaya başlanmış ve 1908 yılına kadar devam etmiştir. Eyaletlere göre tasnif edilen Ahkâm defterleri; Anadolu Defterleri, Adana Defterleri, Bosna Defterleri, Cezair ve Rakka Defterleri, Erzurum Defterleri, Halep Defterleri, İstanbul Defterleri, Karaman Defterleri, Maraş Defterleri, Özi ve Silistre Defterleri, Rumeli Defterleri, Sivas Defterleri, Şam-ı Şerif Defterleri ve Trabzon Defterleri olmak üzere 16 eyalete aittir. Sivas eyaletine ait ise 36 adet defter bulunmaktadır.⁴

Tez çalışmamızın ilk bölümünde Divân-ı Hümayun'da tutulan defterler hakkında genel bir bilgi verilmiştir.

¹ İ. H. Uzunçarşılı, **Osmanlı Devletinin Merkez ve Bahriye Teşkilatı**, TTK Yay., Ankara, 1988, s. 76; H. İnalçık, "Osmanlı Arşivlerinin Türk ve Dünya Tarihi İçin Önemi", **Osmanlı Arşivleri ve Osmanlı Araştırmaları Sempozyumu**, İstanbul, 1985, 31.

² İ. Binark, İ., **Arşiv ve Arşivcilik Bilgileri**, Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Cumhuriyet Arşivi Daire Başkanlığı, Yayın No: 3, Ankara 1980, s. 28.

³ İ. Binark, a.g.e., s. 28.

⁴ **Başbakanlık Osmanlı Arşivi Rehberi**, İstanbul, 2010, s. 24.

İkinci bölümde 2 numaralı Sivas Ahkâm Defteri'ndeki hükümlerin (s.1-50) şekil ve içerik yönünden değerlendirilmesi yapılmıştır.

Üçüncü bölümde ise 2 numaralı Sivas Ahkâm Defteri'ndeki (s.1-50) hükümlerin transkripsiyonu verilmiştir.

BİRİNCİ BÖLÜM

1.DİVÂN-I HÜMÂYÛN'DA TUTULAN DEFTERLER VE AHKÂM DEFTERLERİ

1.1. Mühimme Defterleri

Osmanlı Devleti'nin iç ve dış tüm meselelerle ilgili Dîvân-ı Hümâyûn'da aldığı kararlar ve bunlarla ilgili olarak yazılan fermanların kaydedildiği defterlere Mühimme Defteri adı verilmiştir. Başbakanlık Osmanlı Arşivi'nde, H.961-1323 / M. 1553-1905 yılları arasındaki Mühimme kayıtlarına ait 419 adet defter bulunmaktadır. Topkapı Sarayı'nda Koğuşlar Kütüphanesi Nr. 888 tarihi: 1551-1553 ve Topkapı Sarayı Arşivi E.12321, 1544-1546 tarihli iki Mühimme Defteri bulunmuştur. Topkapı Sarayı'ndaki defterler Başbakanlık Osmanlı Arşivi'ndeki olanlardan daha eski tarihlidir.⁵ Osmanlı Devleti'nde zamanla idarî ve adlî konular ayrı defterlere kaydedilmiş, şikâyetler sonucu alınan kararlara dair hükümler için 1649'dan itibaren “Şikâyet Defterleri” tutulmaya başlanmış 18. yüzyıl ortalarından itibaren bunlar da vilâyetlere göre ayrılarak “Ahkâm-ı Şikâyet” adıyla anılmıştır.⁶

1.2. Ruûs Defterleri

Osmanlı bürokrasisinde 16. yüzyıl sonlarına kadar bazı resmî tayinlerin kayda geçirildiği defterlerdir.⁷ 17. yüzyıldan itibaren bazı tayinler için verilen tezkireler de bu isimle anılmıştır. Daha sonra 17. yüzyılın sonlarına doğru tayinlerin bürokratik işlemlerinin yapıldığı kalemin adına dönüşmüştür. Ruûs-ı Hümâyûn Kalemi Defterleri denilen bu defterlere vezir, beylerbeyi ve timârlı sipahiler hariç olmak üzere, devlet hizmetinde bulunan kimselerin tayin beratları ve görev tevcîhlerine ait belgeler kaydedilmiştir.⁸

1.3. Tahvil Kalemi Defterleri

Tahvil, sefere katılmamak veya ölüm sebepleriyle devlete kalan timâr veya zeametlerin başka birine geçmesi için kullanılan bir terimdir. Tahvil kalemi merkezden tayin edilen büyük memurlar ile devlete kalan timâr ve zeâmetlerin tevcîhine dair olan kayıtları tutup tezkire ve vesikaları yazan kalemin de adıdır.⁹

⁵ Başbakanlık Osmanlı Arşivi Rehberi, s. 7; İ. H. Uzunçarşılı, a.g.e., s. 82.

⁶ S. M.. Kütükoğlu, “Mühimme Defteri”, **DİA**, C. 31, İstanbul 2006, s. 521.

⁷ E. Afyoncu, “Defterhane”, **Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi**, C. IX, İstanbul 1994, s. 100, 103.

⁸ Y. Halaçoğlu, “Klasik Dönemde Osmanlı Devlet Teşkilatı”, **Türkler Ansiklopedisi**, C.IX, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara, 2002, s. 795.

⁹ Y. Halaçoğlu, a.g.m., s. 443.

1.4.Nâme Defterleri

Padişahlar tarafından İslâm ve Hristiyan hükümdarlarına, Osmanlı Devleti'ne tâbi imtiyazlı olan Mekke şerîfine, Kırım hânına, Erdel kralına, Eflak ve Boğdan voyvodalarına, Gürcü ve Dağıstan hânlarına gönderilen mektuplara “Nâme-i Hümâyûn” adı verilir. Bunların bir sureti ile gelen cevaplar ise Nâme Defterleri adı verilen defterlere kaydedilirdi.¹⁰

1.5. Şikâyet Defterleri

1649 yılına kadar ferman, berat ve hükümlerin tamamı Mühimme Defterleri'ne kaydedilmiştir. 1649 tarihten itibaren yalnız devlete ait işler Mühimme Defterleri'ne yazılmış, şahsî dâvalara ait ferman, berat ve benzeri kayıtlar için Şikâyet Defterleri adı verilen ayrı defterler tutulmaya başlanmıştır. 1742 tarihinden itibaren ise şikâyetlerin eyaletlere göre ayrı defterlere kaydedilmesi usulü getirilmiştir.¹¹

1.6. Ahkâm Defterleri

Ahkâm, hükümün çoğuludur.¹² Osmanlı Devleti'nde padişah tarafından verilen yazılı emre Hüküm-i Hümâyûn adı verilmektedir. Osmanlı Devleti'nde sadece padişahın değil, padişahın yetki verdiği makam veya kurumlar da, padişah adına hüküm verme yetkisine sahipti. Padişahın yetki verdiği Sadaret makamı veya defterdarlık gibi kurumlar tarafından yazılan hükümler de vardı. Sadaret makamından çıkanlara daha genel adıyla ferman denilirdi. Bunlar padişah adına hazırlanan hükümlerdi. Sadâret makamı tarafından çıkarılan fermanlar defâtir-i umûr-ı ra'iyet veya ahkâm-ı ra'iyet adı verilen defterlere kaydedilmiştir. Defterdârlıktan çıkan ahkâmın toplandığı defterlere ise Defatir-i Ahkâm-ı Maliye adı verilmiştir. Başbakanlık Osmanlı Arşivi'nde yer alan en eski maliye Ahkâm Defteri 1521 tarihli olup, Kâmil Kepeci tasnifinde yer almakta ve çoğunlukla Rumeli'ye ait malî ahkâmı içermektedir.¹³ Divân-ı Hümâyûn'dan çıkan hüküm, kanunnâme ve nizâm niteliğinde olan kararların kayıtlı bulunduğu defterlere genel anlamda Ahkâm Defterleri denilmiştir. Ahkâm Defterleri ilk dönemlerde Mühimme Defterleri içinde ve onlarla birlikte değerlendirilmiştir. 1649'lu yıllara kadar tüm ferman ve hükümler Mühimme Defterlerine, daha sonra ise şahsî dava kayıtları Şikâyet Defterlerine kaydedilmiştir. Bu defterler 1742 yılından sonra da

¹⁰ İ.H. Uzunçarşılı, a.g.e., s. 92.

¹¹ **Başbakanlık Osmanlı Arşivi Rehberi**, s. 21.

¹² F. Develioğlu, **Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügât**, Ankara, 2001, s. 389.

¹³ H. Sahillioğlu, “Ahkâm Defteri”, **DİA**, C.1, İstanbul 1988, s. 551.

Ahkâm-ı Şikâyet Defterleri adını almış ve eyaletlere göre sınıflandırılmıştır.¹⁴ 1649 yılına kadar bütün hükümler Mühimme Defterlerine kaydedilmiş, bu tarihten sonra da şahsi anlaşmazlıklar, şikâyetler, itirazlar, anlaşmazlıklar gibi şahsî davalara ait hükümler Şikâyet Defterlerine kaydedilmeye başlanmıştır. Şikâyet Defterlerinin devamı niteliğinde, fakat onlardan ayrı olarak Ahkâm Defterlerinin tutulmaya başlanması 1742'den sonra olmuştur. Bu tarihten itibaren Dîvân-ı Hümâyun da halkın şikâyetlerinin görülmesinden sonra alınan kararların birer suretinin farklı bölgelere ait defterlere kaydedilmesiyle Ahkâm Defterleri ya da Eyâlet Ahkâm Defterleri Osmanlı kayıt literatürüne girmiştir. Bu düzenlemeyi dönemin Reisülküttabı Ragıb Efendi (Koca Ragıp Paşa) yapmıştır. Böylece mahalli meselelere daha hızlı şekilde müdâhale edebilme imkânı doğmuştur.

Bu defterler günümüzde araştırma yapılması düşünülen bölgenin sosyal, ekonomik, kültürel durumları hakkında detaylı bilgiler ihtiva etmektedir. Osmanlı Devleti'nde herkesin şikâyetini veya isteğini doğrudan padişaha iletebilme imkânı oluştur. Padişah, adalet kavramına çok önem vermiş ve bu amaçla halkın şikâyetlerine ayrı bir yer ayırmıştır.¹⁵ Devletin herhangi bir bölgesinde haksızlığa uğrayan, kötülük ve zulüm gören veya kadıların haksız kararlar aldığına inananlar, devlet görevlileri ile sorunları olanların Divâna başvurmaya her zaman hakları olmuştur.¹⁶

1.6.1.Ahkâm Defterlerinin Şekil Özellikleri ve Yazı Türü

Ahkâm Defterleri, Şikâyet Defterlerinin devamı niteliğinde olması nedeniyle birçok ortak özelliklere sahiptirler. Ancak bunun yanı sıra, bu iki defter türünü birbirinden ayıran bazı farklılıkları da vardır. Ahkâm Defterlerine baktığımızda öncelikle Şikâyet Defterlerine göre daha dar ve uzun olduğu görülmektedir. Kapak kısmında ise nereye ait olduğunu gösteren yazı mevcuttur. Ahkâm Defterlerinde tarihlerin yazımında tam bir gün verilmemiştir, tarihler evâil, evâsıt, evâhir gibi onar günlük dilimler halinde yazılmış ve daha sonra ayı ve yılı kaydedilmiştir.¹⁷

Ahkâm Defterleri divâni yazı türü ile yazılmıştır. Divâni Osmanlı Devleti'nde, Dîvân-ı Hümâyun'da tutulan kayıtlarda kullanılan bir yazı türüdür.

¹⁴ R. Günalan, **Osmanlı İmparatorluğunda Defterdarlık Teşkilatı ve Bürokrasisi**, Kayıhan Yay., İstanbul 2010, s. 10, 35.

¹⁵ H. İnalçık, H., **Osmanlı'da Devlet, Hukuk, Adalet**, İstanbul, 2000, s. 49.

¹⁶ Y. Halaçoğlu, a.g.m., s. 9.

¹⁷ S.O. Gümrükçüoğlu, "Şikâyet Defterlerine Göre Osmanlı Teb'âsının Şikâyetleri", **AÜHFD**, 2012, s. 128.

1.6.2.Osmanlı Devleti'nde Ahkâm Defterleri Tutulan Eyaletler

Osmanlı Devleti'nde Ahkâm Defterleri eyaletlere göre tutulmuşlardır. Ahkâm Defterlerinin tutulması 1155/ 1742 yıllarından başlamış ve II. Meşrutiyet dönemine kadar devam etmiştir. Ahkâm Defterleri Osmanlı Devleti'nde 16 eyaleti kapsamaktadır. Bu eyaletler: Adana, Anadolu, Bosna, Cezâyir ve Rakka, Diyarbekir, Erzurum, Halep, İstanbul, Karaman, Maraş, Mora, Özi ve Silistre, Rumeli, Sivas, Şam-ı Şerif ve Trabzon'dur.¹⁸

1.6.3. Sivas Ahkâm Defterleri

Sivas Ahkâm Defterleri 1742 yılında tutulmaya başlamış ve 1908 yılına kadar sürmüştür. Sivas eyaleti ile ilgili toplam 36 adet defter mevcuttur. Sivas Ahkâm Defterleri'nde, Sivas eyaletine bağlı Amasya, Karahisar-ı Şarkî ve Tokat sancakları ile Amasya, Gümüşhacıköy, Havza, Köprü, Lâdik, Mecidözü, Merzifon, Alucra, Hamidiye, Karahisar-ı Şarkî, Koyulhisar, Suşehri, Aziziye, Bünyan-ı Hamid, Darende, Divriği, Gürün, Hafik, Kangal, Tenos, Yıldızeli, Zara, Erbaa, Niksar, Tokat ve Zile kazalarına ait hükümler bulunmaktadır.¹⁹

Tablo 1. Sivas Ahkâm Defterleri Listesi (BOA 2010: 39-40)

Defter Numarası	Hicrî Tarih	Milâdi Tarih	Sayfa Adedi
1	C.1155-C.1157	1742-1744	291
2	C.1157-M.1160	1744-1747	476
3	M.1160-S.1163	1747-1750	380
4	S.1163-M.1166	1750-1752	297
5	M.1166-N.1166	1752-1753	328
6	N.1168- Ra.1171	1755-1157	366
7	R.1171-R.1173	1757-1760	377
8	R.1173-S.1175	1760-1761	285
9	S.1175-Ra.1177	1761-1763	379
10	R.1177-Ra.1179	1763-1765	293
11	Ra.1179-M.1181	1765-1767	275
12	M.1181-M.1189	1767-1775	339
13	M.1189-Ş.1192	1775-1778	399

¹⁸ Başbakanlık Osmanlı Arşivi Rehberi, s. 22.

¹⁹ Başbakanlık Osmanlı Arşivi Rehberi, s. 39.

14	Ş.1192-Ra.1194	1778-1780	189
15	Ra.1194-B.1195	1780-1781	196
16	B.1195-Za.1197	1781-1783	251
17	Za.1197-Z.1200	1783-1786	397
18	Z.1200-R.1208	1786-1793	352
19	L.1209-C.1211	1795-1796	191
20	C.1211-C.1217	1796-1803	295
21	L.1217-Za.1219	1803-1805	191
22	L.1219-Ş.1224	1805-1809	328
23	Ş.1224-C.1227	1809-1812	242
24	M.1228-M.1230	1813-1814	117
25	M.1230-Ş.1232	1814-1817	196
26	B.1232-R.1235	1817-1820	253
27	R.1235-B.1237	1820-1822	287
28	B.1237-Ş.1241	1822-1826	290
29	Za.1241-R.1246	1826-1830	294
30	Ra.1246-S.1250	1830-1834	299
31	S.1250-Ra.1252	1834-1836	199
32	Ra.1252-Ş.1258	1836-1842	296
33	Ş.1258-M.1264	1842-1847	188
34	M.1264-Z.1270	1847-1854	191
35	M.1271-C.1280	1854-1863	199
36	C.1280-L.1326	1863-1908	199

Bu defterlerle ilgili 3 adet yüksek lisans tez çalışması mevcuttur. Bunlardan ilki 1 Numaralı Sivas Ahkâm Defteri'ne göre Eyalet-i Sivas'ta Ekonomik ve Sosyal Hayat olup bu çalışma Fulya ÖZDEMİR tarafından yüksek lisans tezi olarak yapılmıştır. Bir diğeri ise Kübra DURSUN tarafından hazırlanmış yüksek lisans tez çalışması olan 1 Numaralı Sivas Ahkâm Defteri'nde Yer Alan Vakıf Davalarının Traskripsiyonu ve Değerlendirilmesi'dir. Yine Sibel PEKDOĞAN tarafından 19 Numaralı Sivas Ahkâm Defteri'nin (s.1-60) Traskripsiyonu ve Değerlendirilmesi yüksek lisans tez çalışması olarak yapılmıştır.

İKİNCİ BÖLÜM

2. 2 NUMARALI SİVAS AHKÂM DEFTERİ'NİN ŞEKİL VE İÇERİK BAKIMINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Başbakanlık Osmanlı Arşivi'nde Dîvân-ı Hümâyûn Defterleri içerisinde Sivas'a ait 36 tane Sivas Ahkâm Defteri vardır. Üzerinde çalıştığımız 2 numaralı Sivas Ahkâm Defteri A. {DVNS.AHK.SS.d, 00002 sıra numarasıyla arşivde kayıtlıdır. Bu defter şekil olarak ciltli ve ebru desenlidir. Defterin ebadı ise 43 x15 dir. Bu defterde varak yerine sayfa numaralama usulü kullanılmıştır. Defterin toplam sayfa sayısı 476'dır. Bu deftere sayfa numarası verilirken 209'dan 300'e atlanmıştır. Ayrıca 182. ve 183. sayfalar mükerrerdir. Defterin başında ve sonunda numarasız iki adet boş sayfa bulunmaktadır. Defterin kapağında "Defter-i Sivâs min evâhir-i Cemâziye'l-âhire Sene 1157 ilâ evâhir-i Muharrem'ül- harâm Sene 1160" yazılı tanıtım bilgisi bulunmaktadır. Bu yazı çiçek motifleriyle süslenmiştir. 2 numaralı Sivas Ahkâm Defterinin yazı şekli diğer Ahkâm Defterlerinde olduğu gibi "Divâni"dir.

2.1. 2 NUMARALI SİVAS AHKÂM DEFTERİNDEKİ (s.1-50) HÜKÜMLERİN KONULARINA GÖRE DAĞILIMI VE DEĞERLENDİRİLMESİ

Üzerinde çalıştığımız 2 Numaralı Sivas Ahkâm Defteri'nde 1-50 sayfaları arasında toplam 189 hüküm bulunmaktadır. Çalışmamızdaki hükümlerin konularına göre dağılımına baktığımızda en fazla oran (% 16,40) vergi ile ilgili hükümlere aittir. Diğer hükümlerin kategorik dağılımı şöyledir: veraset ve miras paylaşımı (% 15,34), eşkıyalık (% 14,81), alacak verecek ilişkisi (% 12,70), gasp (% 7,41), iftira (% 5,29), darp adam yaralama ve adam öldürme (% 4,76), atama (% 4,23), dolandırıcılık (% 4,23), rüşvet, haksız kazanç (% 3,70), tehdit ve zorlama ile ilgili (% 2,12) hükümler. Diğer hükümlerin oranı ise % 9,52'dir.

2.1.1. HÜKÜMLERİN KATEGORİK DAĞILIMI

Tablo 2. 2 Numaralı Sivas Ahkâm Defteri'ndeki Hükümlerin (s.1-50) Kategorik Dağılımı

Kategori	Hüküm Sayısı	Yüzde(%)	Referans
Vergi ile ilgili Hükümler	31	16,40	1/1; 4/1; 5/1; 8/2; 11/3; 11/4; 11/5; 13/4; 15/1; 15/3; 17/2; 19/2; 19/4; 20/2; 20/3; 20/4; 23/3; 26/2; 30/1; 31/2; 33/3;

			38/4; 41/2; 44/2; 45/3; 46/4; 47/1; 47/4; 49/3
Veraset ve Miras Paylaşımı İle İlgili Hükümler	29	15,34	6/3; 7/4; 8/1; 9/1; 12/2; 12/3; 19/3; 19/5; 20/1; 21/1; 22/1; 26/1; 28/1; 29/3; 30/3; 30/4; 32/3; 34/1; 38/2; 39/2; 39/5; 41/3; 42/3; 43/1; 47/5; 48/4; 50/1; 50/3; 50/4
Eşkivalık İle İlgili Hükümler	28	14,81	4/2; 7/3; 9/2; 14/1; 17/1; 17/3; 18/2; 19/1; 21/4; 25/3; 27/1; 28/3; 30/2; 31/4; 32/4; 34/2; 38/3; 40/1; 42/1; 42/2; 44/1; 44/4; 46/1; 46/2; 47/2; 48/1; 48/5; 49/4
Gasp İle İlgili Hükümler	14	7,41	24/3; 25/1; 25/4; 29/1; 31/1; 37/1; 37/2; 39/1; 39/4; 43/2; 43/3; 43/4; 44/3; 45/4
Atama İle İlgili Hükümler	8	4,23	5/2; 5/3; 13/2; 14/2; 18/3; 22/4; 24/6; 41/1;
Alacak Verecek İle İlgili Hükümler	24	12,70	6/1; 10/2; 13/3; 15/4; 21/2; 24/5; 27/2; 27/3; 28/5; 29/4; 31/3; 32/1; 32/5; 33/4; 35/3; 36/3; 37/3; 40/3; 44/5; 45/1; 45/2; 45/5; 47/3; 48/3
Dolandırıcılık İle İlgili Hükümler	8	4,23	7/2; 8/3; 10/1; 15/5; 15/6; 16/1; 26/3; 37/4
İftira İle İlgili Hükümler	10	5,29	6/4; 7/1; 7/5; 10/3; 12/1; 24/2; 28/2; 32/2; 35/1; 38/1
Darp Adam Yaralama ve Adam Öldürme İle İlgili Hükümler	9	4,76	11/1; 22/3; 24/4; 26/4; 28/4; 36/2; 41/4; 42/4; 50/2
Rüşvet ve Haksız	7	3,70	6/2; 13/1; 21/3; 22/2; 23/1;

Kazanç İle İlgili Hükümler			23/4; 24/1
Tehdit ve Zorlama İle İlgili Hükümler	4	2,12	8/5; 42/4; 48/2; 49/1;
Diğer Hükümler	18	9,52	7/1; 8/4; 11/2; 15/2; 16/2; 16/3; 18/1; 23/2; 25/2; 27/4; 29/2; 35/2; 36/1; 39/3; 40/2; 40/4; 45/2; 49/2
Toplam	189	100	

2.2. HÜKÜMLERİN İÇERİK OLARAK DEĞERLENDİRİLMESİ

2.2.1. Vergi İle İlgili Hükümler

Osmanlı Devleti'nde vergi, devletin yaşam kaynaklarının başında gelmekteydi. Bu yüzden vergilerin gerek takibine ve gerekse de tahsiline son derecede özen gösterilmekteydi. Vergi memurları dağ köylerine bile katır sırtında çıkmakta ve tahsilatı mutlaka gerçekleştirilmekteydi (Ağar, 2007: 372).

Osmanlı Devleti'nde toprak mülkiyeti; vakıflar, özel mülk ve miriye olmak üzere üç kategoriye ayrılmıştır. Miriye kişilere hükümet tarafından verilen hazineye ait topraklardır. Osmanlı Devleti toprak tasarrûfunda büyük ölçüde miri tasarrûf şeklini benimsemiştir. Bu tasarrûf şekliyle hiç kimsenin topraksız kalmaması amaçlanmıştır.²⁰ Bu topraklar mirasçılara da geçmekteydi. Köylü devlete ait olan bu topraklara bir kiracı vaziyetinde yerleştirilirdi. Köylü kendi âlet ve edevatıyla değerlendireceği kadar bir toprağı devamlı olarak işlerdi. Bundan dolayı, her yıl "üründen bir hisse" şeklinde devlete bir kira (öşür) öderdi.²¹

İncelediğimiz hükümler arasında vergi konusuyla ilgili 31 hüküm kaydı bulunmaktadır. Bu hükümlerden bazıları, halkın vergi vermek istememesi, zorluk çıkarması, vergi toplanırken güçlük çekilmesi, vakıf gelirlerinin tahsil edilememesi üzerine yazılmıştır. Bu konuyla ilgili 10 hüküm kaydı bulunmaktadır. Örneğin; Evladı ulemadan Mehmet,

²⁰ H. Cin, **Osmanlı Toprak Düzeni ve Bu Düzenin Bozulması**, Boğaziçi Yay., İstanbul 1985, s. 94.

²¹ Ö.L. Barkan, Ö.L., **Türkiye'de Din ve Devlet ilişkilerinin Tarihsel Gelişimi**, Cumhuriyetin 50. Yıldönümü Semineri, 1975, s. 58.

Mustafa, Abdullah, Abdullatif, İbrahim adlı kişiler Değirmenbaşı mahallesi toprağında bil fiil etkili olup tasarrûf ettikleri bölgedeki mahalle halkından alınması gereken vergileri almak isterken sorun yaşamışlardır.(SAD 2: 31/2). Sivas sancağında bulunan Melik Acem zaviyesinin ve vakfının mütevellisi Seyyid İshakzade vakfın ve zaviyenin farklı kişi ve çiftliklerden gelen gelirlerini tahsil edememiştir.(SAD 2: 33/1). Erbâb-ı tımdardan Seyyid Mehmed adlı sipahi tımar mutasarrıfı olduğu karyelerinden Maraş sancağında alması lazım gelen vergiyi istediğinde alamamıştır.(SAD 2: 49/3).

Tarımı bırakanlarla ilgili 1 hüküm bulunmaktadır. Canik sancağı toprağında ziraata müsait verimli yerlerinde tamamen ziraatı bırakanlar karyeden men ve def edilmiştir.(SAD 2: 47/1). Osmanlı ekonomisinde tarımın büyük bir önem taşıdığı bilinmektedir. Bu üretim alanı tarla ziraatı, bağ ve bahçecilik ve hayvancılık gibi çeşitli bölümlere ayrılır. Osmanlı Devleti'nde bunlar üzerinde de özel vergi sistemleri geliştirilmiştir. Bu yüzden Osmanlı Devleti'nde ziraat ve tarım son derece önemlidir.

Haksız ve kanuna aykırı olarak el konulan vergi, mal ve eşyalar için yazılan 12 hüküm bulunmaktadır. Örneğin, Konya mütesellimine Niksari El-Hacı Mehmedzade mütesellimlik hesabını görmek için Erikli Bağçe adlı mahalle hududlarında otuz kırk mikdar el konulan mal ve eşyaları tamamen geri almak hususunda şikâyette bulunmuştur.(SAD 2: 19/2). Nişan-ı Hümayun verilen Defter-i hâkânî katiblerinden Mehmed Raşid veled-i Alizade gelip Sivas sancağında Yıldız nahiyesinden Masoh adlı karye ve dışından yirmi üç bin akçe geliri olan tımar tasarruf ederken karye sakinlerinden birkaç kişi ve subaşı tarafından gelir ve mallara el konulmuştur. (SAD 2: 15/3).

Ölen kişilerin mal ve mülklerinin devir işlemlerinin mahsullerinin kaldırılmasından sonra uygulamaya konulması için yazılan hükümler de bulunmaktadır. Bu konuyla ilgili de 4 hüküm kaydı vardır. Örneğin; Sivas eyaletinde Mir-i miran Sivas haslarından Turhal kazasına tabi' Varna adlı karyede ölen kişilerin hasları bahsedilen karye ile Eyrek kazasının tereke hasları yüz elli yedi senesi rebiülahirin yirmi ikinci gününde mahkemeye haber verilmiş ve tereke haslarının devir işlemlerinin mahsulun kaldırılmasından sonra uygulamaya konulması için yazılmıştır. (SAD 2: 20/2). Sivas eyaletinde Mir-i miran havâssından Artukabad kazasına bağlı Kızılca ve İstanos karyelerinde tereke hasları elli yedi senesinin rebiülahirinin ikinci gününde gerçekleşen mahkemesinde tescil olunmuş olup ve karyelerin tereke haslarının devir işlemlerinin mahsulun kaldırılmasından sonra uygulamaya konulması için yazılmıştır. (SAD 2: 20/3).

Vergi gelirlerinin düzenlenmesi ile alakalı ise 4 hüküm sureti bulunmaktadır. Örneğin; Niksar kal'ası mustahfizlarından Osman adlı kişi Sivas sancağında Niksar nahiyesinde Kılgor adlı karyelerinden bin iki yüz akçe gedik tımar ile Niksar kal'ası mustahfazı Seyyid Ali bin Mehmed fevtinden bin altı yüz elli yedi senesi sonunda tımar gelirlerini zapt etmiştir. Defterde zikredilen bin beş yüz akçe gedik tımarı ile kal'a-i merkûme mustahfazlığı Osman'a yönlendirilmiş olup hala bu konuda bir düzenleme yapılmadığı için yazılmıştır. (SAD 2: 8/2). Divânda bu meseleler tekrar görüşülmüş, kayıtlar incelenmiş ve ona göre hükümler gönderilmiştir.

2.2.2. Veraset ve Miras Paylaşımı İle İlgili Hükümler

Ölen bir insanın geride bıraktığı menkul, gayrimenkul ve her türlü eşyaya tereke (miras) denir.²² Osmanlı Devleti'nde miras olgusunun temelini İslam hukuku oluşturmuştur. Ancak toplumsal yapının ve örf ve adetlerin etkisi de dikkate alınmıştır. Osmanlı Devleti'nde şer'i hükümlerin kaynağını ise Kur'an-ı Kerim ve hadisler oluşturmuştur.²³

Osmanlı Devleti'nde 1926 Medeni Kanun'un kabulüne kadar İslam miras hukuku kuralları uygulanmıştır. Ancak Osmanlı Devleti'nde farklı dinlere mensup birçok millet bulunmaktaydı. Osmanlı tebaası Müslim ve Gayrimüslim olarak ikiye ayrılıyordu. Gayrimüslimler de tereke işlemlerini şer'i hükümlere göre yaptırıyorlardı. Ancak Gayrimüslimlerin miras taksiminde şer'i mahkemeler dışında kendi cemaat veya konsolosluk mahkemelerine gitme hakları da vardı.²⁴

Osmanlı Devleti'nde vefat eden kişinin mallarını varislerine paylaşmak, vefat eden kişinin mirasçısı olmadığı durumlarda da mallarını hazineye aktarma işini kadılar yapardı. Kadıların bu görevlerini yerine getirirken önemli yardımcıları da bulunuyordu. Bunlardan en önemlisi kassamlardır. Kassam, miras davalarında gerekli incelemeyi yapıp bir neticeye vardıldıktan sonra davayı hükme bağlayan ve terekeyi varisler arasında taksim eden şer'i bir memurdur. Ölen kişilerin malları kadıların vekili kassamlar tarafından Tereke Defterleri, Kassam Defterleri, Muhallefat Defterleri veya Metrukât Defterleri adı verilen çeşitli defterlere kaydedilmiştir.²⁵

²² M.A. Ünal, **Osmanlı Tarih Sözlüğü**, İstanbul 2011, s. 679.

²³ Ş. Berki, "Kur'an'da Miras Hukuku", **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 38, S.1/4, Ankara, (1981), s. 107.

²⁴ İ. Ortaylı, **Osmanlı Toplumunda Aile**, Timaş Yayınları, İstanbul 2009, s. 117.

²⁵ L. Kuru, **29 Numaralı Edirne Şer'îye Sicili**, Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Edirne 2006, s. 12.

Osmanlı Devleti'nde miras taksîminde; mirasçılar arasında anlaşmazlık hali, mirasçılar arasında ergen olmayan evlatların bulunması, ölen şahsın mirasçısının bulunmaması gibi nedenlerden dolayı sorunlar yaşanmıştır hatta bunlar Divâna dahi intikâl etmiştir.

İncelediğimiz hükümler arasında veraset ve miras paylaşımı konusunda ilgili 29 hüküm kaydı bulunmaktadır. En önemli sorunlar ise miras paylaşımında yapılan haksızlıklar, haksız kazanç ve mirasın paylaşılabilmesidir. Bu hükümlerden 16 tanesi mirasın paylaşımında yapılan haksızlıklar ve haksız kazanç ile ilgilidir. Diğer 12 tanesi ise mirasın paylaşılabilmesi ile ilgilidir. İncelediğimiz hükümlerden 1 tanesi ise varis bırakmadan ölen kişinin mal ve eşyalarının devlet tarafından el konulması ile ilgilidir. Sivas kadısı El-Hacı Ahmedzade mektûb göndermiş Sivas sancağında bulunan Arak nahiyesine bağlı sair mahallerde varisi olamadan ölen kişilerin mal ve eşyalarına kanun üzere el konulması için yazılmıştır. (SAD 2; 19/3).

2.2.2.1.Miras Paylaşımında Yapılan Haksızlıklarla İlgili Hükümler

Örneğin; Ökse kazasına tabi' Sarıcalı karyesi sâkinlerinden Fatıma Hatun'un zevci Ali adlı kişi İran seferinde vefat edince bunun eşyaları ve malları erkek kardeşleri Mehmed ve Ahmed adlı kişilerce paylaşmış olup bu kadına hakkı olan pay verilmemiştir. Bu konuda şeyhü'l-islâmdan fetva verildiğini bildirip hakkını talep etmiştir. (SAD 2; 6/3). Hadice adlı hatunun validesi Emine adlı hatun bin yüz elli senesinde vefat etmiş, bin kuruşluk bağçe ve mülk dükkânlardan Amasya'da oturan erkek kardeşi Ahmed adlı kişi kendisine düşen mirası vermemiştir.(SAD 2; 22/1). Burada da yine yapılan bir haksızlık söz konusudur. Bir diğer belge Müteveffâ Ali Baba evladlarından Seyyid Şerif Ebubekir Sivas sancağında kayıtlı olduğu halde malikânesi vakf-ı zaviye defter-i hakanide kayıtlı diyerek Molla Ali Baba evladından Ebubekir'in ve kızının mallarını kendi üzerine alıp haksız kazanç elde etmesi üzerine yazılmıştır. (SAD 2; 9/1).

2.2.2.2.Mirasın Paylaşılabilmesi İle İlgili Hükümler

Örneğin; Merzifon kazasında otururken burada vefat eden Avunluzâde El-Hacı Veli Ağa ve Çukadâr El-Hac Alizade'ye ait malların varislerine paylaştırılamaması üzerine yazılmıştır. (SAD 2; 12/3) Sivas sakinlerinden Hasan adlı kişinin babası ve İbrahim adlı kişi vefat edince sahip olduğu emlak ve eşyası buna ve erkarındaşı ve üvey validesine intikâl etmiş hisse sahiplerinin arasında paylaştırılmamıştır. (SAD 2; 21/1). Bir diğer belge Seyyid Osmanzade Sivas sancağında Sonisa nâhiyesinde malikânesinin mülkiyetini kendi eşleri ve evladları arasında paylaşımını yapmışken bunlar kendileri arasında paylaşmada sorun

yaşamaları üzerine yazılmıştır. (SAD 2; 30/4). Amasya sakinelerinden Hadice adlı hatunun validesi Emine adlı hatun ölmeden önce Amasya'da bulunan bin kuruş değerindeki bağı bunun ile karındaşı Ahmed adlı kişi arasında paylaşmışken sonradan araya başka mirasçıların da girmesi ile sorun yaşanmıştır. (SAD 2; 38/2). Başka bir belge, Müteveffa Attâr Bey ve Mahmud Bey ve Yahya Bey evladlarından ulemadan Mehmedzade, İskilib kazasına bağlı Acmacık, Başovacık, Kalınbelde, Emirşah, Karakaya, Timurcular, Kunduralı, Viransöğüd, Eşkiyöy, İnehacı adlı karyeler toprağında bulunan atalarından miras kalan yerlerin hisselerini paylaşmak amacıyla kaleme alınmıştır. (SAD 2; 50/4). Miras ve mal paylaşımında sorunlar ve anlaşmazlıklar yaşandığı görülmektedir. Netice olarak veraset ve miras paylaşımı ile ilgili meseleler Divâna arz edilmiş, bu meseleler Divânda görüşülmüş sorunun çözümü ile ilgili hükümler gönderilmiştir.

2.2.3.Eşkialık İle İlgili Hükümler

Eşkialık kelimesi sözlüklerde farklı olarak tanımlansa da genel olarak haydut, yol kesen, asi, kanunlara isyan eden, hak ve hukuka karşı gelen anlamlarında kullanılmıştır.²⁶

Osmanlı Devleti'nde 16. yüzyılın ikinci yarısından itibaren iktisadi, sosyal ve siyasi alanda çözülme meydana gelmiş bu da asayiş önemli ölçüde tehdit etmiştir. Devletin ortaya çıkan problemlere kalıcı ve köklü çözümler getirememesi ve değişen dünya şartları eşkialık olaylarını artırmıştır. Eşkialık olayları; hırsızlık, soygun, yol kesme, cinayet, can ve mala tecavüz şeklinde meydana gelmiştir.²⁷

İncelediğimiz hükümler arasında eşkialıkla ilgili 28 hüküm kaydı bulunmaktadır. Bu hüküm suretlerinin 20 tanesinde eşkialıkların gasp, hırsızlık, yol kesme, darp ve zulüm olaylarına karıştığını görüyoruz. Hüküm kayıtlarının 6 tanesinde ise eşkialıkların adam yaralama ve adam öldürme suçları işlediği görülmektedir. Yine bu hüküm kayıtlarının 1 tanesi tecavüz, 1 tanesi ise itirafla eşkialıkların yakalanması ile ilgilidir. Örneğin; Kırşehir sancağında Koker isimli bölgede Gürcü eşkiyasından ve Arap tâifesinden olan İskilip'de oturan Bakkaloğlu Murad, Mehmed bin Ali ve Mahmud bin Mustafa isimli eşkialıklar uzun zamandır çevre sakinlerinin yollarını kesip eşyalarını gasp etmişler ve fakir halka bin bir türlü zulüm yapmışlardır. Halkın artık dayanacak gücü kalmamış ve şikâyetçi olmuşlardır. (SAD 2;

²⁶ H. Doğan, **İslam Hukukunda İftira Suçu ve Cezası**, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara, 2008, s. 332.

²⁷ A. Hüseyinlioğlu, **Mühimme Defterlerine Göre Osmanlı Devleti'nde Eşkialık Olayları**, Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Elazığ, 2001, s. 5.

4/2). Zile kazasına tabi' Aksabur köyü halkı kendi hallerinde yaşayıp hayvancılık yapmaktadırlar. Aşirete bağlı Horozoğlu etrafına yüz kadar eşkıyayı toplayıp bin yüz elli senesinde bunların köylerini basıp mal ve hayvanlarını gasp etmişler ve perişân olmalarına sebep olmuşlardır. Eşkıyaların ellerindeki bu mallar ve hayvanlar sür'atle onlardan alınıp asıl hak sahiplerine verilmesi amacıyla hüküm kaleme alınmıştır. (SAD 2; 7/3). El Hacı Mehmed isimindeki kişi Merzifon tarafından Osmancık bölgesine giderken yolda eşkıyalar tarafından yolu kesilmiş ve eşyası gasp edilmiştir. (SAD 2; 18/2). Eşkıyalar insanların evlerini basmışlar, yollarını kesmişler ve insanlara bin bir türlü zarar vermişlerdir.

Zengire adlı köy sakinlerinden eşkiyadan Uzunoğlu Mustafa ve oğlu Mehmed, Kavaklı Hasan ve Küçük Ahmed; Kışla karyesi sakinlerinden Kümeci Hüseyin, kardeşi Mehmed, Kel Hüseyin, Kel Hamza adlı eşkıyalar birlik olup bin yüz elli senesinde Seyyid Mehmedzade'nin evini basıp içindeki eşyalara zarar vermişler. Sonra zevcesi Fatıma'yı da dağa götürüp tecavüz etmişlerdir. (SAD 2; 14/1). Burada da eşkıyaların tecavüz olayına karıştığını görmekteyiz.

Turhal kasabası sakinlerinden Serdar Yeğin Saçlıoğlu, Halil ve Küçük İbrahim diye bilinen eşkıyalar bin yüz elli senesinde (M. 1737-1738) kimseye bir zararı olmayan Seyyid Salihzade'nin dükkânını basmışlardır. İçindeki eşyaları harab edip bunu da darp edip bıçakla yaralamışlardır. (SAD 2; 28/3). Burada da eşkıyalar masum bir insanı gasp ederek darp etmişler ve hatta bıçakla yaralamışlardır. Merhum Mahmud'un oğlu ve birkaç kişi cami-i şerif önünde dururken eşkiyadan birkaç kişi gelip bunlardan birkaçını öldürmüş ve birkaçını da darp etmiştir.(SAD 2; 30/2). Bu hüküm de eşkıyaların darp ve adam öldürme olayı üzerine yazılmıştır. Eşkıyalıkla ilgili bu şikâyetler Divâna bildirilmiş. Divândan ise huzurun temini ve olayların kanuna uygun olarak halledilmesi için uygun hükümler gönderilmiştir.

2.2.4. Gasp İle İlgili Hükümler

Gasp, zilyetliği başkasına ait bir menkul malın “cebiri” veya “tehdit” kullanılarak alınmasıyla oluşur. Gasp ile hırsızlık arasında İslam hukukunda çok açık bir fark vardır. Mal mücahereten (alenen) alınırsa gasp, gizlice alınırsa sirket/hırsızlık olur.²⁸

2 Numaralı Sivas Akam Defterinde incelediğimiz hükümler arasında gasp konusuyla ilgili 14 hüküm kaydı bulunmaktadır. Örneğin; Niksar kasabası ahalilerinden Tekeoğlu Pehlivan, Hacı Ömeroğlu, Hacı Mustafa adlı kişilerle Yahşioğlu adlı kişi bizden fazla akçe

²⁸ Ö.N. Bilmen, **Hukuk-ı İslamiye ve İstilahât-ı Fıkhiyye Kamusu**, C.III, İstanbul, 1975, s. 288.

almıştın diyerek İsmail adlı kişiden cebren kırk beş kuruşunu almışlardır. Bu hüküm bahsi geçen miktarda paranın tahsil edilmesi için yazılmıştır. (SAD 2; 29/1). Hasle adlı karye sakinlerinden Mültezim diye bilinen bir kişi bazı kişilerle birlik olup kimseye zararı olmayan Amasya sakinlerinden Osman adlı kişinin köyünde bulunan mülkünü gasp etmişlerdir. Bu hüküm de bunun üzerine yazılmıştır. (SAD 2; 39/4). Çorum sakinlerinden Tekelioğlu diye bilinen bir kişi kimseye kötülüğü olmayan Mehmet adlı kişinin bir büyük öküzünü ve yüz elli kuruşunu gasp etmiştir. Bu hüküm de Mehmet adlı kişinin mağduriyetinin giderilmesi için yazılmıştır. (SAD 2; 43/3).

2.2.5. Atama ile İlgili Şikayet Hükümleri

2 Numaralı Sivas Ahkâm Defteri'nde incelediğimiz hükümler arasında atama ile ilgili 8 hüküm kaydı bulunmaktadır. Genellikle tımarlara ve vakıflara yapılan atamalar ele alınmıştır. Örneğin; Sivas Kalesi muhafızlarından Hacı Ebubekir isimindeki muhafızın Sivas sancağında bin dokuz yüz akçe değerinde Gedik tımarıyken görevinden azad edilip farklı bir görev verilmesi, Defter-i hakânide dokuz yüz akçe yazılı olması ve vakıf defterinde kaydının görünmemesi ve kendisinin haksızlığa uğratılması üzerine kanuna uygun davranılması için belge kaleme alınmıştır. (SAD 2; 18/3). Diğer belge Arabgir'de bulunan Şeyh Hasan Bey Vakfı'nın günlüğü beş akçe ile kitabeti Ahmed'in ölümünden sonra Mustafa Halife adlı kişiye verilmişken, Arabgir' de bulunan vakfın mütevellisi Ali adlı kişi farklı bir düşünce ile kâtabi yokdur diye bir müddet bunun atamasını geciktirmesi üzerine yazılmıştır. (SAD 2; 24/6). Genel olarak atama ile ilgili yaşanan sorunlar tekrar görüşülmüş ve uygun hükümler gönderilmiştir.

2.2.6. Alacak Verecek İlişkisi İle İlgili Hükümler

İncelediğimiz hükümlerde alacak verecek ilişkisi ile ilgili toplam 24 hüküm kaydına rastlanmıştır. Bu hükümlerde karşılaşılan en önemli sorun borçlunun borcunu ödememesidir. Örneğin; Hasan isimli kişinin Çorum sakinlerinden Abdurrahman isimli kişiden bin yüz elli senesinden berü kırk kuruş alacak hakkı olup ve borcunu istediğinde askerlik bahanesiyle ödememesi üzerine yazılmıştır.(SAD 2; 6/1). Ahmedzade adlı kişi bin yüz elli senesinde Havza sakinlerinden Âdem adlı kişiden üç yüz on iki kuruş alacak hakkının olduğunu ve bir buçuk seneden beri bu hakkını alamadığını bildirmiştir. (SAD 2; 13/3). Zeyneb Hatun Merzifon kasabası sakinlerinden Hafız olarak bilinen kişiden bin yüz elli senesinde bin beş yüz kuruş alacak hakkı olduğunu ve buna benzer birkaç şahıstan daha alacağı olup

alamadığını bildirmiştir. Bu hüküm de Zeynep Hatun'un mağduriyetinin giderilmesi için yazılmıştır. (SAD 2; 21/2). Eğin kasabası sakinelerinden Aişe adlı hatunun Yusuf adlı kişiden yüz elli senesinden beri dört yüz elli kuruş alacağı vardır. Alacağını istediğinde inkâr edip vermemiştir. Alacaklının hakkını korumak amacıyla belge kaleme alınmıştır. (SAD 2; 32/1). Alacak verecek davalarına ait şikâyetler Divâna bildirilmiş, Divândan ise sorunların kanunlara uygun olarak halledilmesi için uygun hükümler gönderilmiştir.

2.2.7. Dolandırıcılık İle İlgili Hükümler

“Dolandırıcılık” genel bir tanımla hileli davranışlarla karşısındakini kandırarak menfaat temin etme anlamına gelmektedir. İncelediğimiz hükümlerde de dolandırıcılık ile ilgili 8 hüküm kaydı bulunmaktadır. Örneğin; Çorum kasabası sâkinlerinden Abdurrahman adlı kişi yalan vaadlerde bulunarak İstanbul sâkinlerinden Ahmed adındaki kişiden bin yüz elli senesinde borç para almıştır. Ancak Ahmet adlı kişi verdiği borç parayı geri alamaması üzerine bu hüküm Ahmet adlı kişinin parasının geri alınabilmesi için yazılmıştır. (SAD 2; 7/2). Abdurrahman Hekimzâde adlı kişi gammad ve sahtekâr biri olup daima kadı, naib, voyvoda ve mütesellim gibi kişilerin yanına gidip yalan şeyler anlatıp fakir fukaranın parasını alıp çoğu kişiyi dolandırması üzerine belge kaleme alınmıştır. (SAD 2; 15/5). Abdülehad adlı kişi gammad ve üçkâğıtçı biri olup daima kadı, voyvoda, şeyh ve sair ehl-i örf taifesi yanına varıp kendisini fakir ve ihtiyaç sahibi biri olarak gösterip para ve mal almış. Bu hüküm Tokat ahalisinin de bu durumu bildirmesi üzerine yazılmıştır. (SAD 2; 15/6). Divândan bu konuların kanuna uygun olarak halledilmesi için uygun hükümler gönderilmiştir.

2.2.8. İftira İle İlgili Hükümler

İşlemediği bir suçun faturasını ödemeye mahkûm edilmek, insanın başına gelebilecek en bedbaht durumlardan biridir. İnsanlık tarihi kadar eski bir suç olan iftira, bireyler ve toplumlar için büyük bir tehdittir ve tarih bu konuda yaşanmış acı tecrübeler ile doludur. (Doğan, 2008: 5). İncelediğimiz hükümler içerisinde 10 hüküm kaydını da iftira ile ilgili şikâyetler oluşturmaktadır. Örneğin; Gedegra kal'ası askerleri kendilerine uygunsuz sözler söylendiğini ve kusurları yokken birkaç seneden berü Sivas valileri ve mütesellimlerinin kendilerinden yoklama ve farklı emirler adı altında yok yere elli akçe aldıklarını ve rencîde ettiklerini söylemişlerdir. Bu hüküm Sivas valileri ve mütesellimlerinin kanuna uygun şekilde hareket etmeleri için yazılmıştır. (SAD 2; 6/4). Bir diğer belge, Amasya halkı Amasya müdderrisinden Es-Seyyid Ali Efendi, Ahmed Efendi, Es-Seyyid El-Hâc Efendi, El-Hac Abdurrahman Efendi, Yakub Efendi ve İbrahim Efendi gibi âlim kişilerle vilâyetin

ayanlarından Rahvânzâde El-Hac Ahmed Bey, Karakulakzâde Ali Bey, Fethi Ağa ve Hasan Ağa adlı kişilerin arasındaki husumet ve kavgadan dolayı birbirlerine iftira atıp, suçlamalarda bulunmuşlardır. Bu nedenle toplum huzurunu kaçırdıkları için belge kaleme alınmıştır. (SAD 2; 7/5). Zile kasabası sakinlerinden Katırcıbaşı Hasan adlı kişi yine bahsi geçen kasabada bütün âlimlerin bunu vekil tayin etmeleriyle bu dahi ismi geçen şahısların işlerini sadakat ve istikamet üzere görmektedir. Herkes kendisinden razı iken kötü düşünceli bazı kişiler bu kişinin hakkında yanlış ve yalan bilgi vererek görevinden alınmasını sağlamak istemeleri üzerine bu belge kaleme alınmıştır. (SAD 2; 28/2). Bozok kazasına bağlı Bektaşlı adlı karye sakinelerinden Fatıma adlı kadın, bahsi geçen kaza sakinlerinden Yusuf adlı kişiyi eş olarak kabul etmiş olmamasına rağmen Yusuf adlı kişi açıkça bu kadın benimle evlenmek istediğini söyledi diye yalan söyleyerek kadını zor durumda bırakması nedeniyle şikâyet söz konusu olmuştur. Bu hükümde de masum bir kadına iftira atıldığını görmekteyiz. (SAD 2; 32/2). Bir diğer belge Seyyid Derviş Mehmedzade hâla berat-ı şerifle zaviyedarlık hizmetini yaparken, önceki zaviyedar olan Halil adlı kişi bunun hakkında zaviyedarlık hizmetini yapacak bir kişi olmadığını söyleyerek görevden men edilmesini istemesi üzerine yazılmıştır. (SAD 2; 38/1). İnsanın masumiyetine yönelik yapılan bu saldırılar Divândan gönderilen uygun hükümlerle koruma altına alınmıştır.

2.2.9. Darp, Adam Yaralama ve Adam Öldürme İle İlgili Hükümler

2 numaralı Sivas Ahkâm Defteri'nde incelediğimiz hükümler içerisinde kaydedilen 9 hüküm suretini saldırı, darp, adam yaralama, cinayet ile ilgili şikâyetler oluşturmaktadır. Bu şikâyetlerin bir kısmını, kimseye bir zararı olmayan kendi halindeki kişilere eşkıya zümresinden yapılan saldırılar oluşturmaktadır. EşkİYaların meydana getirdiği darp, saldırı, adam yaralama ve adam öldürme ile ilgili 1 hüküm kaydı vardır. Bunların dışında halktan bir ya da birkaç kişinin bir araya gelerek meydana getirdiği saldırılar da bulunmaktadır. Bununla ilgili darp ve adam yaralama ile ilgili 5, cinayet ile ilgili 2, zorla adam alıkoyma ile ilgili 2 hüküm kaydı mevcuttur. Bu saldırılar her zaman toplumun huzurunu bozan faaliyetler olmuştur. Örneğin; Merhum Mahmud'un oğlu ve birkaç kişi cami-i şerif önünde dururken eşkıyadan birkaç kişi gelip bunlardan birkaçını öldürmüş ve birkaçını da darp etmişlerdir. (SAD 2; 30/2). Osman adlı kişinin karındaşı İbrahim adlı kişi kendü halindeyken Havza kazasına tabi Mahmud Beğli adlı karyeden Kara Ömer ve diğer eşkıyalar bunun kardeşini öldürüp mallarını gasp etmişlerdir. (SAD 2; 31/4). Bu hükümlerde de eşkıyaların masum insanları hiç acımadan katlettiği görülmektedir. Turhal kasabası sakinlerinden Serdar Yeğın Saçlıoğlu, Halil ve Küçük İbrahim diye bilinen eşkıyalar bin yüz elli senesinde

kimseye bir zararı olmayan Seyyid Salihzade'nin dükkânını basmışlardır. İçindeki eşyaları harab edip bunu da darp edip bıçakla yaralamışlardır. (SAD 2; 28/3). Burada da eşkiyaların masum bir insanı darp ettiği ve hatta bıçakla yaraladığı görülmektedir.

Zile kasabasından Küçükü Nedimoğlu Murad, kardeşi Bekir, Görigeroğlu Ali ve Dumrul Mustafa adlı kişiler bin yüz elli senesinde Abdurrahman, Osman ve İlyas adlı kardeşlerin babaları Çolak Veliolu Mustafa adlı kişiyi haksız yere öldürmeleri üzerine belge kaleme alınmıştır. (SAD 2; 24/4).

Adam öldürme dışında darp ve adam yaralama ile ilgili hükümler de bulunmaktadır. Örneğin; Arabgîr kazasına tabi' Yusuf ve Ömer adlı kişilerle kız karındaşları Raziye, Emine ve Ümmü Gülsüm adlı hatunların babaları Molla Hüseyin diye bilinen kişi kendi halindeyken Arabgîr kasabası sakinlerinden erbab-ı tımardan İbrahimolu Hasan ve oğlu Ahmed adlı kişiler birleşip bunların babalarını darp etmiştir. Bu kişiler bu yüzden bin yüz elli senesinde babalarının vefat ettiğini söyleyip dava açmışlardır. (SAD 2; 22/3). Sivas kazasına bağlı karye sakinlerinden Topcuolu Mehmed adlı kişi bin yüz elli senesinde Veli adlı kişinin oğlu ve kızını darp etmesi üzerine şikayet vuku bulmuştur. (SAD 2; 28/4). Kendi halinde yaşayan ve kimseye bir kötülüğü olmayan Mehmed bin Abdullah adlı kişiyi Nalluballu kazasına bağlı Mahmud ve karındaşı ile Hatiboğlu iki asker arkadaşıyla gelip bin yüz elli senesinde balta ile üzerine hücum edip darp etmiştir. Bu kişi de vücudunda darp izleri olduğunu söyleyerek haklarında dava açmıştır. (SAD 2; 50/2). Divâna bidirilen bu şikâyetler tekrar incelenmiş halkın huzurunun sağlanması için uygun hükümler yazılmıştır.

2.2.10. Rüşvet ve Haksız Kazanç İle İlgili Hükümler

Osmanlı Devleti'nde rüşvet özellikle gerileme ve dağılma döneminde artmış bu da Osmanlı Devletinin sosyal ve ekonomik yapısını olumsuz yönde etkilemiştir. İncelediğimiz 2 Numaralı Sivas Ahkâm Defteri'nde rüşvet ile ilgili 7 hüküm kaydı bulunmaktadır. Örneğin; Lâdik kasabasında El-Hacı Ali oğlu Mustafa'nın yedi sekiz seneden berü şehir kethüdası olduğunu söyleyip devlet tarafından verilen paranın yetmediği ve "benim şu kadar masârifim vardır" bahanesiyle defter tevzi'inden dahi zam istemektedir. Ayrıca halktan da para istemekte ve gücü olmayanlara zulüm etmektedir. Bu gibi kişilerin tutuklanıp hapsedilmesi için belge kaleme alınmıştır. (SAD 2; 6 /2). Bir diğer belge Osmancık kazasına bağlı Çobanlar adlı karye sakinlerinden Mehmed adlı kişi bu karye toprağında bulunan yirmi kişiye ait ziraat ve öşür ve resmi vergileri toplarken oradaki kişileri tehdit edip rüşvet alması üzerine

yazılmıştır. (SAD 2; 23 /4). Osmanlı devletinde rüşvet suçuyla yeni düzenlemeler yapılmış suçluların cezalandırılması için uygun hükümler gönderilmiştir.

2.2.11. Tehdit ve Zorlama İle İlgili Hükümler

Osmanlı Devleti'nde re'âyanın sorunlarının çözüldüğü yer mahkemeler olmuştur. Mahkemede de çözülemeyen meseleler Divâna arz edilmiştir. Divâna her türlü yerel şikâyetler bildirilmiş ve bu şikâyetlerle ilgili sorunlar Divânda çözülmeye çalışılmıştır. Bunlardan bir tanesi de tehdit zorlama ve zorbalıklarla ilgili şikâyetlerdir. Bu şikâyetlerle ilgili 2 Numaralı Sivas Ahkâm Defteri'nde incelediğimiz hükümler arasında 4 hüküm kaydı bulunmaktadır. Örneğin; Sivas sadât-ı kirâmdan Seyyid Osmanzade kendi halinde yaşayan kimseye zararı olmayan birisidir. Fakat dervişin biri bunun kızını mal için rızası yokken cebren başka biriyle evlendirmek ister. Seyyid Osmanzade kızının bu şekilde evlendirilmesine karşı çıkınca darp edilir. Bu derviş başkasından olan alacağını da almasına mani olur. Bu hüküm bu kötü durumun giderilmesi için yazılmıştır. (SAD 2; 8 /5). Merzifon sakinelerinden Emine Hatun'un Yerzas Mediha adlı cariyesine validesinin vefatından sonra Amasya sakinlerinden olan üvey babası Osman adlı kişi bin yüz elli senesinde gelip iğfal etmek için saldırmış ve zorla alıkoymak istemiştir. Bu hüküm de bu zorbalık üzerine yazılmıştır. (SAD 2; 42 /4). Budak adlı karye sakinelerinden Emine adlı hatunun birkaç ay önce babası vefat etmiştir. Emine Hatun ise daha yeni akılbalığ olmuştur. Yine aynı karye sakinlerinden Süleyman adlı kişi Emine Hatun'a baban hayatında seni benim oğluma vermişti diyerek isteğine uygun şâhidler bulmuş ve Emine Hatun'u rızası olmamasına rağmen izdivaca zorlamıştır. Bu hüküm de Emine Hatun'a yapılan bu zorbalık üzerine yazılmıştır. (SAD 2; 48 /2). Osmancık kazasının karyeleri mutasarrıflarına karşı olan görevleri kusursuz yerine getirdikleri halde karye mutasarrıflarının kendilerine zulüm ve haksızlık yapmaları üzerine belge kaleme alınmıştır. (SAD 2; 49 /1).

2.2.12. Diğer Hükümler

2 Numaralı Sivas Ahkâm Defteri'ndeki (1-50) yukarıdaki değerlendirdiğimiz hüküm suretlerinin dışında konu başına sayıları 1 ile 2 arasında değişen toplam 18 adet diğer hüküm kayıtları bulunmaktadır. Bu şikâyetlerin ise konu dağılımı şu şekildedir: Boşanma (SAD 2; 7 /1); kötülüğü teşvik etme, yalan söyleme (SAD 2; 11 /2); vakfin tamir ve restorasyonunun yapılması (SAD 2; 15/2); görevi kötüye kullanma (SAD 2; 16/2; 40/4); iskân sorunu (SAD 2; 16/3; 29/2); görevden alma (SAD 2; 18/1); istifa (SAD 2; 23/2); kiralık arazi (SAD 2; 25/2); önlem alınması (SAD 2; 27/4); idari vesayet (SAD 2; 35/2); yardım talebi (SAD 2; 36/1);

tazminat (SAD 2; 39/3); manevi tazminat (SAD 2; 40/2); mali zararın karşılanması (SAD 2; 45/2); diyet, kan parası (SAD 2; 49/2).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. 2 NUMARALI SİVAS AHKÂM DEFTERİ'NDEKİ (s. 1-50) HÜKÜMLERİN TRANSKRİPSİYONU

Defter-i Sivâs

Min Evâhir-i Cemaziye'l-Âhire

Sene 1157

İlâ Evâhir-i Muharremü'l- Harâm

Sene 1160

[S.1 - Hüküm 1]

Sivas sancağında Turhal nâhiyesinde Kayacık ve Karahisar-ı Behramşah nâhiyesinde Elmalu Özü nâm mezrâlar kimesnenin kayd-ı berâtında ve ze'âmet ve tımar ve havâs ve evkâfdan birinin tahtına dahil olmayub hâric ez-defter olduklarına binâen senevî sekiz yüz akçe mâl mikdârı Tokad voyvodalarına verilmek üzere bundan akdem müceddeden maktu' kayd ve Abdullah Ağa ve Kara Bozok El-Hâc Hüseyin Ağa'ya mâlikâne tevcîh olunmağla bir dürlü dahl icâb etmez iken Karancalu tımarının sipâhîsi ile Gülgün Hatun Türbesi Vakfı'nın mütevellisi mezbûr Kayacık mezrâsı için bizim haber ve defter dahilindedir deyü müdâheleden hâli olmamalarıyla mukaddemâ mahall-i nizâ'ın üzerinde mûrafâ'-i şer' olduklarında mezrâ-i mezkûrenin öteden berü gerek vakf ve gerek tımar taraflarından zabtı müstevfi olmayub kadîmden bilâ-sâhib idüğünü ashâb-ı vukûf ihtar itmeleriyle ber-mûceb-i berât-ı âlişân mâlikâne ashâbı tarafından zabtı iktizâ etmekle kat'-ı nizâ' mutazammın taraf-ı şer'den verilen hüccet-i şeriyye mefâdı üzere mâliyyeden müekked emr-i şerîf dahi verilmişken yine memnu' olmayub vakf-ı mezbûr mütevellisi Mustafa nâm kimesne bir takrîb ile Divân-ı Hümâyûn tarafından ısdar etirdiği emr-i sened ittihaz ve mezrâ-i merkûme mahsûlünü fuzûli zabt ve mâlikâne sâhiblerine gadr itmekle fuzûli ahz eylediği mahsûlünden her ne ise kendülere red ve emr-i mezkûrun kaydı terkîn ve fimâ ba'd müdâheleden men' olunmak için emr-i şerîf verilmek ricâsına mâlikâne sâhibleri arzuhâl ve Turhal nâhiyesine tâbî' kırk sekiz nefer re'âyâ ve sâhib-i divâni çift ve hınta yekûn ma'a gayruha elli bin akçe yazar karye-i Kazancılar mâlikâne vakf-ı türbe-i Gülgün Hatun ve divâni tımar deyü defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter icmâlde yekûn ma'a gayruhû beş bin üç yüz

akçe yazar ber-icmâl ve icmâl-i mezbûrun üç bin akçesi tezkire ile Hüseyin üzerinde ve bâkisi müşterek kaydında ve yine nâhiye-i mezbûreye tâbi' kırk yedi nefer re'âyâ ve bir zemîn ve divânî ma'a niyâbet ve tahtında nîm ve hinta yekûn ma'a gayruhâ üç bin akçe yazar Kayalu nâm-ı diğêr Muhaki mâlikâne mülkiyyet üzere der-tasarrûf Hundi bin Hasan ve rûb'-u mülk Hüseyin ve rûb' İbrahim bakkal ve zikr olunan mâlikânenin kırk sekiz sehinden on dokuz buçuk sehimi vakf-ı Medine-i münevvere şerefehûmallahu te'âlâ ilâ yevm'il-ahire ve kırk sekiz sehinden beş sehimi mülk-i mebici-i Abdî Tura Han ber-mûceb hücce ve hisse-i İbrahim der-tasarrûf-ı evlâd-ı mezbûr ber-mûceb-i vakfiyye ve kırk sekiz sehinden on beş sehimi ve der tasarruf-ı Seydi divânî tımar deyü ol dahi defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr olunmuşdur ve nâhiye-i mezbûrede der-kenar olunan Kayalu nâm-ı diğêr Elmalu karyesinden başka derûn-ı arzuhâlde tahrîr olunduğı vech üzere Kayacık ismiyle mezra'a-ı mahalli defter-i hâkânîde bulunmamışdır deyü Defter Emîni Efendi arz etmeğın maktu'-ı mezbûr ber-vech-i muharrer Abdullah Ağa ve Kara Yulak Hacı Hüseyin Ağa'nın mâlikâne üzerinde olduğın ve mârû'z-zikr Kayalu nâm-ı diğêr mahalli mezrâsı kadîmisi üzere zabt oluna geldiğı vecihle ne taraftan zabt olunagelmış ise ol taraftan zabt etdirilmek için vakf-ı mezbûr mütevellisi istid'asıyla emr-i şerîf-i âlişân verildiğı Divân-ı Hümâyûndan der-kenâr olunmağın mâlikâne kaydına mûraacât olunmaksızın Divân-ı Hümâyûndan verilen emrin kaydı terkîn ve mezra'ateyn-i mezbûreteyn yedlerinde olan berâtları mûcebince mâlikâne mutasarrıfları tarafından zabt ve âherin müdâhelesi men' olunmak üzere emr-i şerîf tahrîri telhis olundukta telhîsi mûcebince virilen emrin kaydı terkîn ve mezra'ateyn-i mezbûreteyn yedlerinde olan berâtları mûcebince mâlikâne mutasarrıfları tarafından zabt ve ber-vech-i muharrer emri tahrîr olunmak bâbında fermân-ı âlişân sâdir olmağın vech-i meşrûh üzere bâş muhâsebeden emr-i şerîf verilemekle Divân-ı Hümâyûna ilm ü haber kâimesi verilmekle bu mahalle şerh verildi.

Fî Evâsıt-ı şevvâl sene 158

[S.4]

Hâzâ kuyûd-ı ahkâm'üş-şikâyât fî zamân-ı sadr-ı sudûr'ül-vüzerâ hazret-i Hasan Paşa ve fî ayân hazret-i Mustafa Efendi rei's'ül-küttâb

[S.4 - Hüküm 1]

Bozok sancağında vâki' ve kâdılarına ve livâ-i mezbûr mütesellimi zîde mecduhûya hüküm ki;

Zu'amâdan El-Hac Ali Kefevî zîde kadruhû gelüb Bozok sancağında taht-ı kazâlarda vâki' Karadere nâhiyesinde Kavacık Kışla nâm karye ve gayrıdan beş bin dört yüz yirmi akçe tımara Yusuf fevtinden Dur Hasan ve Aşıklı nâm karye ve gayrıdan yedi bin sekiz yüz akçe tımar dahi Mustafa veled-i Abdullah'ın yarak altında nâ-mevcudiyette ve Asurluk karye ve gayrıdan on bin akçe tımara dahi Mehmed'den ve âharın rağbet etmediklerinden ve yirmi üç bin dokuz yüz kırk dört akçe on yedi âded kılıç tımarlar dahi derdest açıklarından ve Alis Pınarı ve Kızılca Kışlası ve Döşek Taşı Kıtın Pınarı nâm mezra'alar ile mahall-i Seyhanlı'dan ber vech-i tahmin bin dokuz yüz elli akçe kimesnenin ze'âmet ve tımarına ve evkâf ve emlâkına ve havâss-ı hümâyûna dahil olmadığından birikdirilüb elli bin beş yüz akçelik üzere bin yüz elli yedi senesi Rebi'ü'l-ahirinin yirmi altıncı gününden Ginibin-i seraskeri ve vezirim Ahmed Paşa edâmahullahu te'âlâ iclâlehûya tarafından kendüye tevcih ve verilen tezkîre mücebince Asitâne-i Saadetimden dahi tevki' kalemîyle tashihem tarih-i mezbûrdan tevcih ve hala berât-ı şerîfimle üzerlerinde olduğun bildürüb ze'âmet-i mezbûr yedinde olan berâtı ve defter-i hâkânî mücebince tarafından zabt ve vâki' olan mahsûlat ve rusûmat kânûn ve defter mücebince ahz u kabz etdirilüb âhardan bir ferdi hilâf-ı defter -i hâkânî ve mügayir-i tashih dahl ve ta'aruz etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne -i âmiremde mahfûz olan rûz-nâmçe -i hümâyûna mürâcaat olundukda zikr olunan tımarlar ve zehâire tarih-i mezkûrda ber müceb-i tashih mûmâ ileyh Hacı Ali Kefevî'ye tevcih ve halâ berât-ı şerîfimle üzerinde olduğu mastûr ve mukâyed olunmağın defter-i hâkânî mücebince zabt ve tahvili tarihiyle düşen mahsûl ve rusûmu alıverilmek bâbında fermân-ı âlişân yazılmışdır.

Fî Evâhir-i C sene 157

[S.4 - Hüküm 2]

Ber vech-i arpalık Çorum sancağında mutasarrıf ve İskilib ve kâdılarına hüküm ki;

İskilib kazâsı ahâlisi gelüb an-asıl Kırşehir sancağında Koker nâm mahalde Gürcine eşkiyasından Cemelü Arabi tâifesinden halâ olub İskilib'de sâkin Bakkal oğlu Murad ve Mehmed bin Ali ve Mahmud bin Mustafa nâm şâkiler kendü hallerinde olmayub yüz elli senesinden berü şekâvet ibâdullahâ isâl mazarrât ehlinin gâret ve ebnâ-yi sebîlinin yollarına inub katl-i nüfus ve dahl-i emvâl adet-i müstemirreleri olduğundan gayrı karye ve kur'a ahâlilerine biri dışarı gitdiklerinde menzillerin ihrak -ı bin-nar ve derununda emvâl ve eşyâların gasb ve gâret ve bunun emsâli fesâd ve şenâ'atinin nihâyeti olmayub fukâra ve züefa

ve mazarrâtdan daima müneffir şer ve tervîcle emin-ü rahatları olmaduğundan bundan akdem zabitleri ma'rîfetiyle ahz ve ba'de'l-yevm kendü hallerinde olub ve nehr-i aherden mürûr etmeyüp gerek kazâlarına ve gerek ebnâ-yi sebîle hilâf-ı şer'-i şerîf ta'arruz etmeyüp fesâd ve şekâvetden keff-i yed etmek üzere tenbîh ve kethüdaları El-Hac Yusuf dahi keyfiyyet-i mezbûrlar taahhüd birle taraf-ı şer'den hüccet-i şeriyye verilmişken mezbûrlar memnu' ve mündefi' olmayub kemâ fi'l-evvel fesâd ve şekâvetine tasaddî ve ebnâ-yi sebîlinin önlerine inüb zulm ve ta'addîlerine bir dürlü takatleri kalmayub ahvalleri dîger-gûn olduğun bildürüb şer'le görülüb icrâ-yı hak ve keyfiyyet der-devlet medârıma arz ve i'lâm ve siz ve mazarrâtları fimâ ba'd üzerlerinden men' ve def' olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden şer'le görölmek için yazılmışdır.

Fî Evâhir –i C sene 1157

[S.5 - Hüküm 1]

Sivas ili ve kâdılarına ve Sivas mütesellimine hüküm ki ;

Müteveffa-yı El-Hac Necmeddin evkâfının mütevellisi nâm kimesne ile zuemâdan Ali zîde kadruhu gelüb Sivas ile kazâsına tâbi' Ateş Eli Yenicesi nâm karyenin mâlikânesi defter-i cedîd-i hâkânîde El-Hac Necmeddin Vakfi'na ve divânını mezkûr Ali'nin zuemâdan hâsıl yazılmakla karye-i mezbûrenin tımar ve mu'ayyen hudûdun dahilinde kadîmden berü öşr ve resmi karye-i mezbûrenin mâlikâne ve divânına mutasarrıf olanlar alageldikleri Gölyeri demekle ma'rûf ma'lûm'ül-hudûd yerlerinin öşr ü resmine dahl icâb etmez iken civarında vâki' Hancın nâm karyeye ber vech-i mâlikâne mutasarrıf olan nâm kimesne göl yerler ile mutasarrıf olduğu Hancın karyesinden vâki' Hatuncuk deyü yerleridir deyü kadîmden mugâyir müdâhale etmekle bundan akdem mahall-i nizâ'ın üzerine varılıb şer'le göröldükde münazâ'-ı fih olan salîf'üz-zıkr dahlicab itmez iken karyesi hudûdu dahilinde kurb'ul-eyyâmdan berü karye-i mezbûreye müteferrik olanlar öşr ü resme alageldiğü şer'an sâbit ve kısm-ı şer'den hüccet-i şeriyye mücebince men'i birle emr-i şerîf verilmişken yine def' olmayub ve hakk-ı birle ve ol hüccet-i şer'iyyeye tekrar mu'ârazadan men' birle olmuşken mezbûr ziyâde mütegalibeden olmağla kendü hâlinde durmayub karyesi re'âyâsından hevâsına tâbi' birkaç eşirrâtı başına cem' şâhid olmağla hilâf-ı defter ve mugâyir-i hüccet-i şer'iyye ta'addîden hâli olmadığun bildürüb ol yerlerin öşr ü resmi kadîmi üzere bunlara zabt etdirilüb ve mezbûrun ol-vecihle hilâf-ı kânûn ve mugâyir-i hüccet-i şer'iyye müdâhele ve ta'addîsi men' ve def' olunmak bâbında hükm-i hümâyûn ricâ etmeğın kânûn üzere 'amel olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâhir C sene 1157

[S.5 - Hüküm 2]

Kıdvetü'l-ulemâi'l-muhakkikîn sâbıkan Amasya'da me'zûn –u bi'l-iftâ olan Âkif Mustafa zîde ilmuhûya hüküm ki;

Sivas'da vâki' Abdülhevab El-Gazi Zâviyesi Vakfı'nın evlâdiyyet ve meşrutıyyet üzere bi'l-fiil berât-ı şerîf ber vech-i iştirâk mütevellisi olan Seyyid Ali ve Seyyid Hüseyin ve Seyyid Ömer zîde şerefehûmâ gelüb vâkıf-ı müteveffa-yı vakfin tevliyyet ve gallesin batn-ı evvelinde olan evlâd –ı zükûruna şart ve tâ'yîn eylediği vakfiye-i ma'mûl'ün-bihâsına mukâyyed ve bunlar vâkıfın batn-ı evvelinde olan evlâd-ı zükurundan olub nevbet-i tasarrûf bunlara intikâl edüb otuz seneden mütecâviz sonra bu hissedârlarından iki nefer kimesneler fevt olduklarında ânların hisseleri dahi şart-ı vâkıf mücebince bunlara intikâl edüb dahl icâb itmez iken derece-i sâni ve sâlisde ve râbi'den olan yirmi bir nefer kimesneler zuhûr ve bizler derecede müsâvi tevliyyet-i mezkûre müşterek oluruz deyü hilâf-ı şart-ı vâkıf hevâlarına tâbi' na'ibden aldıkları arz ile bir takrîble berât etdirüb bunlara gadr etmeleriyle bunlar dahi mâlen ve bedenen edüb iki def'a Âsitâne-i Saadetime gelüb Anadolu kâdıları huzurunda vâki' ve mezbûrları ref' ve hâlâ berât-ı şerîfimle ber vech-i iştirâk bunların üzerlerinde iken mezkûrlar kendü hallerinde olmayub tekrar hevâlarına tâbi' na'ibden beyân eyledikleri arz ile tevliyyet-i mezbûru üzerlerinden ref' ettirmek sevdâsıyla gadr murâd eylediklerin bildürüb tevliyyet-i mezkûr ber müceb şart-ı vâkıf ve berâtları mücebince kendülere zabt ve mezbûr ol – vecihle ta'addîleri men' ve def' olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ ve sen ki sâbıkan Amasya'da me'zun –u bi'l-iftâ olan mevlânâ-yı mûmâ ileyh Akif Mustafa zîde ilmuhûsun mütevellî tâ'yîn olunmak için a'lemü'l-ûlemai'l-mühaddisin bi'l-fiil şeyhü'l-islâm ve müftüü'l-enâm olan es-Seyyid Mustafa edamahullahu te'âlâ fazluhû işâret etmeleriyle işâretleri mücebince mütevellî olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i C sene 157

[S.5 - Hüküm 3]

Tokad kâdısına ve Tokad voyvodasına hüküm ki;

Sen ki Tokad kâdısı Mevlânâ Es-Seyyid Ahmed Habib zîde fazailühusun mektûb gönderüb Medine-i Tokad'da vâki' Kazgancıyan hizmeti ahâlisi ma'lûmü'l-esâmî ve'l-eşhâs-ı müslimîn ve zımmiler meclis-i şer'e varub hâlâ berât-ı şerîfim hizmet-i mezkûrenin şeyhi olan Mehmed Halife demekle ma'rûf kimesne mahallesinin muhtarı ve mutemed-i piri

olduğundan ma'ada meşihât-i mezkûre an-asl etmeği ecânibden es-Seyyid Mehmed nâm kimesne bir takrîb ile meşihât-i mezkûrede hilâf-ı inhâ kendi üzerine berât etdirdükden sonra ecânibden Hacı Ahmed nâm kimesneye hakkına ferâğ ve kasr-ı yed ve berât etdirüb lâkin mezkûr El-Hac Ahmed Beğ dahi hizmet-i mezkûre ahâlisini küllîyetli fesâd ve tezvirâtın zâhir re'âyâ ve sebillerinde ihlâle bâis ve emvâl-i mîrinin nakliyesine bâdi olduğu için ikdâm-ı keyfiyyet i'lâm olundukda meşihât-i merkûme mezbûr El-Hac Ahmed Beğ ref'inden kemâ fi'l-evvel mezbûr Mehmed Halife'ye ibkâ ve yedine müceddeden berât-ı şerîfim i'ta olunmuşiken mezbûr El-Hac Ahmed yine kendü hâlinde durmayub cümlesinin ta'addî eylemek yedinde olan atîk berâtıyla dürlü dürlü hile ve tezvirâta sâik ve meşihât-ı mezbûre mukaddemâ mutasarrıf oldum deyü hırfet-i mezkûrenin umûruna müdâhele ve mâl-ı mîrinin tahsîline mûmâniat eyledikden ma'ada hümâyûnumuzu ta'cîz ve rencîdeden hâli olmağla mezbûr El-Hac Ahmed'in ol-vecihle olan şer ve mazarrâtda üzerlerinde men ve def' olunmak bâbında hükm-i hümâyûn verilmek ricâsına vâki' hâl türlü hile ve tezvirât bi'l-iltimâs arz ve hazîne-i âmiremde mahfûz olan baş muhâsebe defterlerine nazar olundukda Tokadda vâki' Kazgancıyan haraminin bilâ ta'yîn meşihât-i merkûm El-Hac Ahmed'in üzerinde iken hırfet-i mezbûre kendisinden mütezarrır oluduklarından Tokad nâibi Mevlanâ Mehmed zîde ilmuhunun arzı mücebince mezkûrun ref'inden bin yüz elli beş senesi şevvâlinin yirmi dördüncü gününden merkûm Mehmed'e tevcîh ve hâlâ berât-ı şerîfimle üzerinde olduğu mastûr ve mukâyved olunmağın berâtı mücebince zabt ve âherin bi-vech ta'aruz ve müdâhelesi men' olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâhir C sene 1157

[S.6 - Hüküm 1]

Çorum sancağın mutasarrıfı ve Çorum kâdısına hüküm ki;

Hasan nâm kimesne südde-i sa'âdetime arzuhâl edüb Çorum sâkinlerinden Abdurrahman nâm kimesne zimmetinde bin yüz elli senesinden berü bâisde kırk gurusu alacak hakkı olub ve ve sıfatıyla taleb eyledikde merkûm askerlik iddi'âsında olmağla hilâf-ı şer'-i şerîf vermekde tagâllüb ve ibtâl-i hak ve gadr sevdâsında olduğu ve tarafından nâm kimesneyi vekil eyledükde bildürüb şer'le görülüb merkûmun zimmetinde olan meblâğ-ı mezkûr zabtı ma'rifetle tahsîl ve aliverilüb hilâf-ı şer'-i şerîf ta'allül etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği ecilden şer'le görülmek emrim yazılmışdır.

2 Evâhir-i C sene 1157

[S.6 - Hüküm 2]

Kâdısı ve Ladik kazâsı nâibine Sivas mütesellimine hüküm ki;

Sen ki Ladik kazâsı nâibi mevlanâ es-Seyyid Abdulâlim zîde ilmuhûsun sÛdde-i sa'âdetime mektûb gönderüb kasaba-i Ladik'de sâkin ulemâ ve sulehâ ve eimme ve hutebâ ve re'âyâ fukaraları meclis-i şer'e varub kasabalarında hâlâ şehir kethüdarları olan El-Hâc Ali oğlu Mustafa yedi sekiz seneden berü ben şehir kethüdasıyım deyu taraf-ı Devlet-i Âlfiyemden bâ-fermân -ı âli kazâlarından matlûb olan tekâlif-i salyâne olundukda benim şu kadar masârifim vardır deyü beher salyâne defterine yüzer ve ellişer ve seksener guruş zam edüb hilâf-ı inhâ ve mugâyir-i emr ve defterden ziyâde bunlar ahz eylediklerin sonra buna dahi kanâ'at etmeyüp asl-ı tekâlif mâlından birkaç yüz guruş iken ve meblağ edüb ba'dehû yine bir defter tevzi'inde dahi zam etmekle tâkatları tâk olmağın şer'le hesabın görmek istediklerinde mezbûr mütegalibeden olduğundan kasaba ve kurâdan hevâsına tâbi' ma'lûmü'l-esâmî eşkiyayı başına cem' edüb nice kimesnelerin hânelerin ihrâk-ı bi'n-nâr ve nice bi-günâh kimesnelerin kulakların kat' ve nice kimesnelerin dahi ırzlarını heder edüb ziyâde gadr u ta'addî ve cümlesi perâkende ve perişân olmalarına bâis olmağla tâ'yîn olunan mübâşir ma'rifetiyle mahallinde şer'le görülüb sâbit olan hukuk-u fûkara gerü istirdâda olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum verilmek ricâsına vâki' hâli bi'l-iltimâs arz eylediğün ecilden tâ'yîn olunan mübâşir ma'rifetiyle mahallinde şer'le görülüb zimmetinde sâbit olan hukuk-u ibâd ashâbına ba'de'l-istirda inhâ olunan madde vâki' ise ahz u habs ve habsde ifâ ve keyfiyyeti arz olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâ'il R sene 1157

[S.6 - Hüküm 3]

Ökse ve kâdılarına ve Canik sancağı mütesellimine hüküm ki ;

Ökse kazâsına tâbi' Sarıcalı nâm karye sâkinlerinden Fatıma nâm Hatun sÛdde-i sa'âdetime arzuhâl edüb bunun zevci Ali nâm kimesne İran seferinde fevt oldukda muhalledât ve eşyâları irs-i şer'le buna Ökse kazâsı sâkinlerinden li-eb erkarındaşları Mehmed ve Ahmed nâm kimesnelere intikâl eyledikde kısmet-i âdile ile taksîm ve her birleri hisse-i sayı'aların ahz ve istifâ-i hakların üzere ve birbirlerinin zimmetlerin ibrâ ve fiil-i şer'den iki kıt'a hüccet -i şer'iyye verilmişken mezbûrlar ashâb-ı ağrâzdan iğvâsıyla hilâf-ı şer'-i şerîf ve mugâyir ile ve hüccet-i şer'iyye ta'addî eylediklerin ve bu bâbda şeyhü'l-islâmdan fetvâ- i şerîfe verildiğün bildirüb mücebince 'amel olunub hilâf-ı şer'-i şerîf ve mugâyir-i hüccet-i şer'den

ta'addî men' ve def' olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum rica etmeğin şer'le 'amel için yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i recep sene 1157

[S.6 - Hüküm 4]

Gedegra kâdısına hüküm ki;

Gedegra kal'ası neferâtı gelüb bunun üzerlerine edâsı lâzım gelen avâriz ve hazeriye ve seferiyye ve sa'ir emr-i şerîfime edâ edüb kusûrları yoğiken birkaç senden berü Sivas vâlileri mütesellimleri tarafından bilâ emr-i âli yoklama nâmıyla ve sâ'ir nâm beyhûde elli akçe mutâlebesiyle ta'addî ve rencîdeden hâli olmadıkların bildürüb hılâf-ı şer'-i şerîf ve yine emr-i münif ol-vecihle ta'addî ve rencîde edilmeyüb zâhir olan ta'addîden men' ve def' olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ edildiği ecilden kânûn üzere 'amel olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i recep sene 157

[S.7 - Hüküm 1]

Amasya ve kâdılarına hüküm ki;

Nezâret-i şeyhü'l-islâmide olan evkâfda Amasya kazâsına tâbi' Hakala karyesinde vâki' müteveffa Şeyh Seyyid Yahya Vakfı'nın evlâd ebna-i vakıfda ale'l-iştirâk hums mahsûlü ile mütevellileri olan İsmail ve Seyyid Osman ve Seyyid Mehmed zîde şerefühüm arzuhâl sunub Amasya'da sâkin eşirrä sahte da'vâ ile tevliyyet nizâ'ma tasaddî ve mütevellide merkûmûnu hılâf-ı inhâ gammaz ve tercim ve bu tarikle vakf-ı şerîfi tahribe bâdi olmalarıyla vakf-ı mezbûrun mahallinde zuhûr eden nizâ'ı Amasya'da ve gayrı mahalde istima' olunmayub Âsitâne-i Saadetimde evkâf müfettişi huzuride mürafa' olmak için havâle olunmak emr-i şerîfim verilmek bâbında istid'a hazîne-i âmiremde mahfûz olan Anadolu muhâsebesi defterlerine nakl olundukda vakf-ı mezbûrun vech-i meşrûh üzere tevliyyeti mezkûrûnun üzerlerinde ale'l-iştirâk olduğu mastûr ve mukâyyed bulunmağın muhâsebe ve da'valarını evkâf müfettişi görmek emr-i şerîfim tahrîri için hâlâ şeyhü'l-islâm müftiyü'l-enâm olan molla es-Seyyid Mustafa edamahullahu te'âlâ fazâilühû işâri etmeleriyle işâretleri mûcebince 'amel olunmak üzere emr-i şerîfim tahrîr olunmak bâbında muhâsebe-i mezbûrdan mühürlü tezkire verilmekle vech-i meşrûh üzere 'amel olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i recep sene 157

[S.7 - Hüküm 2]

Ber vech-i arpalık Çorum sancağı mutasarrıfı dâme ikbâlühû ve Çorum kâdısına hüküm ki ;

İstanbul sâkinlerinden Ahmed nâm kimesne arzuhâl edüb bundan akdem bin yüz elli senesinde Çorum kasabası sâkinlerinden Abdurrahman nâm kimesne sana bir mahlul esâmi vereyim deyü bunu iğfâl ve müjdegâni tarikiyle aldadub kırk guruş alub ziyâde gadr ve ta'addî ve tarafından nâm kimesneyi vekil eylediğün bildirüb mezbûr ile mahallinde şer'le mürâfa'a ve hilâf-ı şer'-i şerîf aldığı ol-mikdar guruş vekil -i merkûma aliverilmek bâbında hüküm-i ricâ etmeğın şer'le görülmek için yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i receb sene 1157

[S.7 - Hüküm 3]

Ber vech-i arpalık Çorum sancağı mutasarrıfına ve Çorum ve Zile kâdısına ve Zile voyvodasına hüküm ki;

Zile kazâsına tâbi' Ak Sabur nâm karye reâyâsı gelüb bunlar kendü hâllerinde hilâf-ı şer' kimesneye vaz' ve ta'addîleri yoğiken konar ve göçer Milel-i Ekrâdı aşiretinden Horoz oğlu nâm şaki hevâsına tâbi' yüz kadar eşkiyayı başına cem' ve bin yüz elli senesinde bunların karyelerin basub ma'lum'ül-mikdar mâlların gâret ve üç yüzden mütecâviz davarların sürüb ve enva' güne zulm ve ta'addî ve perâkende ve perişân olmalarına bâis oldukların mezbûrlar taht-ı hükümet ve kazânızda mürûr ve ubûr üzere oldukların bildürüb voyvodaları ma'rifetle buldukları mahalde ahz ve sür'atle sâbit olan hakları aliverilüb icrâ-yı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden mahallinde şer'le 'amel için yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i receb sene 1157

[S.7 - Hüküm 4]

Taşabâd ve Amasya kâdılarına hüküm ki ;

Sen ki Taşabâd kâdısı Mevlâna Halil zîde fazluhûsun südde-i sa'âdetime mektûb gönderüb Amasya'da vâki' Ehli Hatun Vakfı'nın mütevellilerinden Seyyid İsmail zîde

şerefühü meclis-i şer' e varub tevliyyet-i mezkûr vazife-i mu'ayyeneleriyle evlâdı vakfından Seyyid Osman ve Seyyid Mehmed nâm kimesneler ile büyük Şerîfe Fatıma ve Şerîfe Ümmühani ve Şerîfe Fatıma ve Şerîfe Ümmühanı ve Şerîfe Emine nâm Hatunların berât-ı şerîfle üzerlerinde olub lâkin mezbûr Osman ile mezbûre Emine edâ-yı hizmet eylemediklerinden gayrı hisseleri mütegalibeden Amasya sâkinlerinden Duâcı oğlu Süleyman nâm kimesneye iltizâm ol dahi mal-ı vakfı itlâf ve itâ'at ve vakf-ı şerîfe küllî gadr etmekle mezbûr Osman ve mezbûre Emine fimâ ba'd uhdelerine lâzım gelen hizmetleri şart –ı vakıf kendüleri edâ eyleyüb hisseleri âhere iltizâm ile mahsûl –ü vakfı itlâf ve izaat etdirilmeyüb men' ve def' olunmak bâbında emr-i şerîfim verilmek ricâsına vâki' hâli bi'l-iltimâs arz eylediğün ecilden hazîne-i âmiremde mahfûz olan Anadolu muhâsebesi defterlerine nazar olundukda Amasya'da vâki' Ehli Hatun Vakfı'nın vazife-i mua'ayyene ile tevliyeti evlâd-ı vakıfdan mezkûrın Seyyid İsmail ve Seyyid Osman ve Seyyid Mehmed ve Şerife Fatıma ve Şerife Ümmühan ve Şerife Eminenin mastûr ve musîr olunmağın berâtları mûcebince 'amel olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i receb sene 157

[S.7 - Hüküm 5]

Amasya kâdısına hüküm ki ;

Sen ki Amasya kâdısı nâibi es-Seyyîd Mehmed zîde ilmuhûsun sütte-i sa'âdetime mektûb gönderüb Medine-i Amasya ahâlileri ba-ser hem meclis-i şer'e varub Medine-i mezbûre sâkinlerinden müdderisinden es-Seyyid Ali Efendi ve Ahmed Efendi ve es-Seyyid El-Hâc Efendi ve El-Hac Abdurrahman Efendi ve Yakub Efendi ve İbrahim Efendi demekle ma'rûf kimesneler ile a'yân-ı vilâyetden rahvânzâde El-Hac Ahmed Beğ ve Kara Kulakzâde Ali Beğ ve Fethi Ağa ve Hasan ve Hasan Ağa demekle ma'rûf kimesneler kendü hâllerinde olmayub ve menfi' ve her veche kendülerinin ef'âl ve akvâllerinden rahatı ve berâtı ve der-devlet medârıma arz olduklarına binâen bundan akdem vâki' olan umûr ve husûslarına rü'yet için taraflarından tevkil ve yedlerine verdikleri hüccet-i şer'iyye mantukunca mezbûrlar dahi uhdelerine lâzım gelen umûr vekaletini sadakat ve istikamet üzere rü'yetine her vecihle şer'-i şerîfe itâ'at ve iğfal üzere olub ber vecihle rencîde icâb eder hâlleri yoğiken ashâb-ı ağrâzdan olan kimseler ifk ve iftiraya muhasamet gelmeyen nâ-sezayla tasdik etmeleriyle mezbûrların hüsn-ü hâllerini arz ve i'lâm edüb ilhah ile emr-i hümâyûnum verilmek ricâsına vâki' hâl bi'l-iltimâs arz eyledükde ecilden hılâf-ı şer' ve kânûn ta'addî etdirmemek üzere yazılmışdır.

Sene 1157**[S.8 - Hüküm 1]**

Taşabâd ve Amasya kâdılarına hüküm ki ;

Senki Taşabâd kâdısı Mevlâna Halil zîde ilmuhû fazluhûsun südde-i sa'âdetime mektûb gönderüb Amasya'da Ehli Hatun Vakfı'nın mütevellilerinden Seyyid İsmail zîde şerefuhû meclis-i şer'e varub tevliyyet-i mezkûr vazife –i mu'ayyeneleriyle evlâd-ı vakıfıdan Seyyid Osman ve Seyyîd Mehmed nâm kimesneler ile kimesneler ile büyük Şerife Fatıma ve Şerife Ümmühani ve Şerife Fatıma ve Şerife Ümmühanı ve Şerife Emine nâm Hatunların berât-ı şerîfimle üzerlerinde olub lâkin mezkûr Seyyid Osman ile mezbûre Emine edâ-yı hizmet etmediklerinden gayrı hisseleri mütegalibeden Amasya sâkinlerinden Duâcı oğlu Süleyman nâm kimesneye iltizâm ol dahi mâl-ı vakfı itlâf ve itâ'at ve vakf-ı şerîfe küllî gadr etmekle mezkûr Osman ve mezbûre Emine fimâ ba'd uhdelerine lâzım gelen hizmetleri kendüleri edâ eyleyüb hisseleri âhere iltizâm ile mahsûl-ü vakfı itlâf ve izâat etdirilmeyüb men' ve def' olunmak bâbında emr-i şerîfim verilmek ricâsına vâki' hâli bi'l-iltimâs arz eyledüğün ecilden hazîne-i âmiremde mahfûz olan Anadolu muhâsebesine defterlerine nazar olundukda Amasya'da vâki' Ehli Hatun Vakfı'nın vazife-i mu'ayyeneleriyle tevliyeti evlâd-ı vakıfından mezkûrun Seyyid İsmail ve Seyyid Osman ve Seyyid Mehmed ve Şerife Fatıma ve Şerife Ümmühan ve Şerife Emine'nin berât-ı şerîfimle üzerlerinde olduğu mastûr ve mukâyyed bulunmağın berâtları mücebince 'amel olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i receb sene 115**[S.8 - Hüküm 2]**

Niksar ve kâdılarına Sivas mütesellimine hüküm ki ;

Niksar kal'ası mustahfazlarından Osman nâm kimesne mustahfaz gelüb Sivas sancağında Niksar nâhiyesinde Kılgor nâm karyelerinden bin iki yüz akçe gedik tımar ile Niksar kal'ası mustahfazı Seyyid Ali bin Mehmed fevtinden bin altı yüz elli yedi senesi cemaziye'l ahirinde yirminci gününde buna tevcîh olan halâ berât-ı şerîfimle üzerinde olan tımar-ı mezbûr karyelerinin sene-i mezbûre de vâki' olan mahsûlünden berâtı mücebince hizmeti hakkıyla senede müstehak olduğu mahsûlünden ahz ü kabz etmek murâd eyledikde müteveffa-yı mezbûrun müverrisi zuhûr ve zuhûr vehasr müteveffa ve hilâf-ı şer-i şerîf ve bilâ emr-i münif bi'l-cümle mahsûlleri biz zabt ederiz deyü hılâf-ı kânûn müdâhale ve gadr murâd eyledikde bildirüb tımar-ı mezbûr karyeleri kebareye zabt ve berâtı mücebince

hizmetleri hakkıyla senede müstehak olduğu mahsülleri ahz u kabz etdirilüb mezbûrların hilâf-ı şer' ve kânûn zâhir olan bi't-ta'dil ref' olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-i âmiremde mahfûz olan rûz-nâmçe-i hümâyûn olundukda zikr olunan bin beş yüz akçe gedik tımarı ile kal'a-i merkûme mustahfazlığı tarih-i mezkumede mezkûr Osmana tevcih olunub halâ berât-ı şerîfimle üzerlerinde olduğu mastûr ve mukâyyed olunmağın defter-i hâkânî mücebince 'amel olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i receb sene 157

[S.8 - Hüküm 3]

Gedegra kâdısına hüküm ki;

Gedegra kal'ası mustahfazları gelüb bunlar daima kal'a-i mezbûre derûnunda sâkin olub ve üzerlerine edâsı lâzım gelen hizmetleri edâ edüb kusûrları yoğiken Sivas mütesellimleri ve taraflarından gelen adamları mücerred celb-i mâl sevdâsıyla hilâf-ı şer' kânûn ve bilâ emr-i münif yoklama nâmıyla akçe talebiyle ta'addî ve rencide eyledikleri bildirüb men' ve def' olunmak bâbında hükm-i hümâyûn ricâ eyledikleri ecilden kânûn üzere 'amel olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı receb sene 1157

[S.8 - Hüküm 4]

Sivas ve kâdılarına Sivas mütesellimine hüküm ki ;

Sivas sâkinlerinden Veli nâm kimesne gelüb bunun taht-ı nikahında olan zevcesi Sivas sâkinelerinden Zeyneb nâm Hatun tatlik etmiş değil iken zevcesi mezbûresi beni talak -ı bâin ile tatlik etmişdin deyü hilâf-ı şer' te'allül ve nizâ'dan hâli olmaduğun ve fetvâ-yı şerîfesi olduğun bildürüb hilâf-ı şer' ve müğayir-i fetvâ-yı münif te'allül ve muhâlefet etdirilmek bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden şer'le görülmek için yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı receb sene 1157

[S.8 - Hüküm 5]

Bulman ve kâdılarına ve Canik sancağı mütesellimine hüküm ki ;

Bulman kazâsına tâbi' Saruşuk nâm karye sâkinlerinden Sivas sadât-ı kirâmdan Seyyid Osman zîde şerefuğ gelüb bu kendü hâlinde olub hilâf-ı şer' kimesneye vaz' ve ta'addîsi olmayub ve üzerlerine şer'an bir nesne sâbit ve zâhir olmayub dahl olunmak icâb

etmez iken Bulman kazâsında serdâr olan dervîş beşe demekle ma'rûf yeniçeri mücerred celb-i mâl için bunun kızı nâm bikr-i bâliğ Bulman kazâsında nâm kimesneye cebren bunun ve kızı mezbûrenin rızâsı yoğiken akid murâd etmekle bu dahi mezkûrun havfindan şer'an yedinde sâbit ve zâhir eyledikde bunun üzerine tâ'yîn eylediği adamı bunu darb-ı şedid ile darb etmek kasdıyla üzerine hücum deyü ber-takrîb ile kendüyü tahlis eyledikten sonra mezbûr dervîş bunu âhz ve hâbs ve bin yüz elli senesinde hilâf-ı şer'-i şerîf ve beğayet ile gurusunu almağa beğayet altı yüz akçesini da'va ve taleb ve almak üzere iken mezkûr dervîş fevt olmağla karye-i mezbûre sâkinlerinden terekesini kabz eden vereselerinde laz Hasan ve ve nâm kimesnelere taleb eyledikde vermediklerinden ma'ada mezkûr Hasan bundan on guruş taleb edüb gadr murâd eylediklerin ve bu bâbda davaların ile kat' iki kıt'a fetvâ-yı şerîfesi olduğun bildürüb olduğun bildürüb mücebince şer'le görülüb hakkı aliverilüb ihkâk-ı hakk akçe talebiyle olan ta'addîleri men' ve def' olunmak bâbında hükm-i hümayûn ricâ eylediği ecilden şer'le 'amel için yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı receb sene 1157

[S.9 - Hüküm 1]

Sivas ve kâdılarına hüküm ki ;

Halâ cedîd ma' Yıldızeli nâibi Mevlânâ El-Hac Osman zîde ilmuhû mektûb gönderüb müteveffâ Ali Baba evlâdlarından Seyyid Şerîf Ebubekir Halife meclis-i şer'e varub Sivas sancağında Tuzaklu nâhiyesinde ermiş karyesinin nısf-ı mâlikânesi Ümmü Hatun ve nısf-ı aheri Ali Baba ve divânîsi tımar ve Sivas nâhiyesinde kuşcu karyesinin dahi divânîsi tımar ve mâlikânesi vakf-ı zâviye Ali Baba'dır Sivas deyü defter-i hâkânîde mukâyed deyü Molla Ali Baba evlâdından olub zâviyesi vakfının senevî üç müd hinta ile sıyaneti ve üç müd hinta ile kitabeti maliyye tarafından berâtımla üzerinde olmağla ber müceb şart-ı vâki' kurâ-i merkûmenin vâki' olan mahsûl ve rüsûmdan yedinde olan berâtı mücebince müstehak olduğu altı müd hinta ile vakf-ı mezkûr gallesinden vakfa ma'mûl'ün-bihasında evlâda şart ve tâ'yîn kılınan hissesini ahz edegelmişken Sivas kazâsında sâkin vakf-ı mezbûr mütevellisi hilâf-ı inhâ arz ve isdar etdirdiği emr-i şerîf ile galleden hissesin vermeyüb hilâf-ı şart vakf-ı te'âllül ve buna gadr etmekle vakfiye ma'mulün bihada tâ'yîn ve tahrîr olduğun üzere galleden hissesi aliverilmek bâbında emr-i şerîfim verilmek ricâsına vâki' hâli bi'l-iltimâs nâib-i mûmâ ileyh arz ve defter hanesi görüldükde Sivas nâhiyesinde Kuşcu Hasan karyesinin mâlikânesi Ali Baba Zâviyesi Vakfı Tuzaklu nâhiyesine tâbi' ermiş karyesinin dahi mâlikânesinin nısfı Ümmü Hatun bint-i Abdülkerim ve nısf dahi der-tasarrûf Ali Baba karye-i Tuzaklu

nâhiyesinde karye.... Mâlikânesi tamam haliyâ rub' mâlikâne der-tasarrûf Ali Baba ve rûb' mâlikâne der-tasarrûf Hasan veled Haydar ve Şah Ağa Hatunu ve Şah Bola Hatun ve rûb' mâlikâne mülk mevrus evlâd ... ber-mûceb-i hüccet-i şer'iyye ve divânları tımar olduğu defter-i hâkânîde mastûr ve muhâsbesi defterleri görüldükde Sivas'da vâki' Rüstem Paşa hâcesi Büyük Ali Baba Zâviyesi'nin senevî üç müd hinta vazife ile nezâret ve himayeti ve üç müd hinta ile kitabeti evlâd-ı vakıfdan mezkûr Seyyid Şeyh Ebubekir ermiş vakıf üzerinde olduğu mukâyyed olub salif'üz-zikr ermiş karyesinden zâviye vakfi kayd olmayub ve zâviye kayd olunan Hasan kuşcu karyesinin mâlikâne mahsûlden arz olan vech bir nesne şart ve tâ'yîn olunduğu tasrih olunmağla mahallinde ma'rifet-i şer'le görülüb vakfiyye-i ma'mulün bihâya kayd-ı nazar tevcîhle şart ve tâ'yîn olmuş ise ber-mûceb-i şart-ı vâkif icrâsı olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrun bi'l-fiil re'is'ül-küttâb olan El-Hac Mustafa dâme mecduhû i'lâm eylemeğın i'lâmı mûcebince 'amel olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı B sene 157

[S.9 - Hüküm 2]

Çorum ve kâdılarına hâlâ Edirne çavuş olub Anadolu cânibine askeri husûsiçün ba-fermân-ı âlî tâ'yîn olunan Ömer zîde mecduhû Çorum kazâsında serdâr vekili ve ocak ihtiyarları ve a'yân -ı vilâyet zîde kadruhûma hüküm ki ;

Medine-i mezbûre sâkinlerinden ulemâ ve sulehâ ve eimme ve huteba ve sâdât-ı kirâm-ı kiram ve sâ'ir fûkara ve zuefanın der sa'âdetime memhûren muhzırlarında yine Medine-i mezbûre sâkinlerinden çoylu zâde Seyyid El-Hac Ali Efendi nâm kimesne ehl-i ırz vehevâdarları olan ba'zı şekâvet ve kendi umuruyla mukâyyed olub bir ferdin umûruna müdâhalesi olmayub ve kendisinden bir ferd dahi azurde olmamağla merkûm Seyyid Ali'nin oğlu Seyyid Hasan nâm kimesne on beş seneden mütecâviz diyâr-ı âher-ı aherde nice eşkıya ve bed ahlâk yaramazlar ile hem-nişin ve me'luf olub derununda hıyanet karar-dade olmağla işbu sene-i mübarekede Medine-i mezbûre gelüb pederi mezbûr Seyyid Hacı Ali'nin menzilinde bir eyyâm sâkin oldukda ba'zı na-hemvar hareketi zuhûr eylediğinde pederinin adem-i rızâsıyla te'dib ve takrir olunmak murâd olundukda Medine-i mezbûre sükkânından ba'zı eşkıya şekâvetlerin izhar ve merkûmun da'vâsın ibtal ve kendülerinin etdikleri şekâvetlerin setr ve merkûm Hacı Ali Efendi'yi ber -takrîb ile rahnedar eylemek için Âsitâne-i Saadetime adam irsâl eylemeleriyle her ne ki söyler ise kizb-i sarîh olunduğundan gayrı merkûm Seyyid Ali'nin hakkında enva' güne itale-i kelâm ve henk-i ırz etdikleri ve daima mezbûrların bunun emsali zulm ehl-i ırza sû-i kâd ve şekâvet âdet-i müstemirreleri

olmağla mezbûrların ef'al ve akvalinden emn-i mecd-i bi'l-küllîye rahat ve emanda olmağla merkûm Seyyid Hacı Ali Efendi'nin hüsn-ü hâlini müş'ir oğlu Seyyid Hasan ilehevâdarları olan ba'zı şekâvet pişelerin ber minval-i muharrer keyfiyyet ahvallerini mutazammın ve ceza-yı sezalarının icrâsı bâbında muhzır ve bir kıt'a dahi Çorum ahâlisinin huzur-ı ihlakıye verdikleri arzuhâllerinde vilâyet-i mezbûrda bundan akdem siyaseten katl olunan Kara Pınari Kara Mehmed avanelerinde olub ve katl -i mezkûrda katlden firar edüb haklarında nice def'i evâmir-i aliyye sâdır olan Serdengeçdi Ağalarında Acem oğlu ve Çıplak kızı oğlu Ömer ve Çıplak oğlu İsmail ve Kôr Hâfız nâm şâkilerin başlarında ve emr müselleme eşkiyalar olmağla şekâvetlerinden naşî hakim ve vâlileri haklarından gelemeyüb ve ânda harb ile leyl ü nehar gezüb nice ehl-i ırz kimesnelerin ehl ü iyallerine ... ve nicelerin evlerinde fiil-i şeni' ve alenen mehterhane ile şürb-ü hamr edüb Ser-eşkiyadan Çıplak oğlu merkûm Ömer ve Çıplak oğlu İsmail nâm şâkiler Seyyid El-Hac Ali Efendi'nin ... nisvana olan mahalli basdırub zalemeleri def' olur hâli olmadığından hakkına ahâli verilen yedine muhzır verüb ber-takrîb ile firaren gelüb ve iki gün fasıla ile ser-eşkiya Acem oğlu Ali neferâtından Geyik Hazer oğlu Hazir beşe Halil Kâdı oğlu Abdullah beşe nâm şâkiler sâdâtta es-Seyyid Ali nâm kimesneye livata edüb icrâ olmadığını müş'ir hakıyyeten hüccet ve vâliden arz ile gelüb otuz kadar ehl-i ırz ulema ve suleha ve efukara perişân -i hâl han köşelerinde sergerdan ve birkaç seneden berü hatt-ı hümayûn ve evâmir-i aliyyelerin itâ'at ile ser-şaki mezbûrlarhevâdarları me'mûr oldukları mahalle gitmeyüb yevmen fe-yevmen memleketi harâbe vermeğe mübaşeret olunub ahvallerinde havflarından kâdı arz ve ulema muhzır edemeyüb ahval-i fukarâ mükedder olmağla nazm-ı hâl etmeleriyle sen ki Edirne

Edirne Çavuş Ömer zîde mecduhûsun mübâşirsın Sivas mütesellimi zîde mecduhû ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le vecihle ma'rifetiyle mezbûreler buldukları mahallerde ahz ve huzur-u şer'e ihzâr ve şer'le üzerlerine ceza tertibi müceb töhmet sâhib olur ise tertib -i cezalarına mübaderet olunması fermânım olmağın irsâl olundu mezbûrların vech-i meşrûh üzere ahz olunub huzur-u şer'e ihtisâr ve şer'le üzerlerine ceza tertibi müceb -i töhmet sâbit olur ise tertibi cezalarına mübaderet olunmağın üzere sâdır olan emr-i âlinin mazmun -u münifi icrâsıyla ale vuku' sıhhati üzere der-devlet medârım arz ve i'lâm olub deyü bahane ile hilâf-ı şer' -i şerîf ve mugâyir-i emr-i münif vaz' ve hareket ve gadr ve ta'addîden her biriniz mücanebet eyleyesün deyü iftihar'ül-ümera ve'l-ekabir bi'l-fiil dergâh-ı muâllâm yeniçerileri ağası olan El-Hac İbrahim Ağa dâme uluvvuhû tarafından mühürlü mektûb verilmekle vech-i meşrûh üzere 'amel olunmak bâbında fermân -ı âlîşân yazılmışdır.

[S.10 - Hüküm 1]

Divriği kâdisına hüküm ki ;

Mehmed nâm kimesne südde-i sa'âdetime arzuhâl edüb Divriği sancağında Kesme nâhiyesinde görenler nâm karye ve gayrıdan bin dört yüz akçe gedik tımar ile Divriği kal'ası mustahfazına karındaş mutasarrıfe iken fevt oldukda İbrahim nâm kimesne alub Ba'dehu oğlu Halile kasr-ı yed eyledikten sonra mezbûr Halil dahi tımar-ı mezbûru rızâsıyla şuhud muhzırına buna kasr-ı yed ve yedine sened vermişiken halâ kal'a-i merkûm dizdâr-ı Hasan hîlesinden naşî tımar-ı mezbûru sana arz ve berât etdireyim deyü evlâda senedeyn ahz ba'dehu eda-yı hizmete iktidarı olmayan karındaşı a'ma Mustafa'ya berât ve buna gad-rı küllî eyledükde bildirüb husûs-ı mezbûr mahallinde şer'le tefahhus ve vâki'-i hâl vuku'u üzere ârz ve i'lâm olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden sen ki Divriği kâdisi Mevlanâ – yı mûmâ ileyhsin huzurunda rafî'-i şer' ve keyfiyyetleri kal'a-i merkûm mustahfazlarından bi'l-muvacehe istihbar ve vâki'-i-i hâl arz ve muhzır birle i'lâm olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı B sene 157

[S.10 - Hüküm 2]

Gülanber ve kâdılarına ve Sivas mütesellimine hüküm ki;

Nişân-ı hümâyûnum verilen dergâh-ı mu'allâm-ı mu'allâm çavuşlarından Ahmed Çavuş zîde kadruhû gelüb Sivas sancağında Artukabâd nâhiyesinde Sulusaray nâm karye ve gayrıdan kardaşları bin iki yüz yetmiş dört akçe ze'âmete berât –ı şerîfimle mutasarrıf olub ze'âmeti aklâmından Gülanber nâhiyesinde Alayurtlu nâm karye ve gayrıdan üç bin beş yüz akçe tımar bundan akdem Ahmed'in kasr-ı yedinden mûmâ ileyh Ahmed Çavuş'u ilhâken tevhid ve sekiz ay mürûrundan sonra mezbûr Ahmed kasr-ı yedini inkar ve ref'inden alub gadr ve mûmâ ileyh Ahmed Çavuş'a ibkâ olunmuşiken mezkûr Ahmed kani' olmayub tekrar bölük sipâhîlerinden tımar-ı mezbûrun arzı Hasan Çavuş ile irsâl eylediğinde haberim yoğiken tımarı Ahmed Çavuş'a kasr-ı yed ol dahi ilhâken berât ve kasr-ı yedim gayr-ı vâki'dir deyü ordu kâdisından aldığı arz ve zametin muhazırları mücebince tekrar ser asker-i Sâbık Ahmed Paşa'dan bin yüz elli yedi senesinde mücriminin on ikinci gününden tezkire ve berât etdirüb gadr ve sâdır olan fermân mücebince ordu-yu hümâyûn tarafından sù'âl olundukda ol-vâki'tde Sivas eyaleti ma'muren Erzurum cânibinde olunmak hasebiyle kasr-ı yed eden Ahmed tımar sâhibimidir gayrımıdır sancaklusun ma'lumu olunub ancak madrib husûsunda itibar teslîm-i berât olunduğun Sivas Alay Beğisi Mehmed i'lâm ve mezkûr Ahmed'in sancaklusu Erzurum

cânibinde olub keyfiyyet –i ma'lumları değil iken ol –vâki'tde Ahmed'in sabi olduğu eşkalinde zâhir olunduğunda da'va gedikli kapu âli ordu-yu hümâyûnda olan âlîyye defterlerinde olmayub ve ser-asker tarafından teveccühü dahi sandık iken mezkûr sancaklu kesânından hileli mübeyyin peyda eylediği muhzır ile ifa ve mûmâ ileyh Ahmed Çavuş gadr etmekle ref'inden sâbık vezir –i a'zam Kars ser-askeri vezirim Ahmed Paşa iclaluhû arzıyla sene-i mezbûre recebinin sekinci gününde kemâ fi'l-evvel ibkâ ve halâ berât-ı şerîfimle üzerinde olduğu bildürüb berâtı mûcebince zikr olunan üç bin beş yüz akçe tımar ze'âmeti tarafından zabt ve vâki' olan mahsûlden ve rüsûmatı kânûn ve defter mûcebince ahz itdirilüb mezbûr Ahmed'i ve aheri hilâf-ı defter –i hakâni dahl ve ta'arruz etdirilmemek hükm-i hümâyûn rice ve defterhâne-i âmiremde mahfûz olan ruz-nâmçe mezbûr müraceat olundukda tımar-ı mezbûr vech-i meşrûh üzere elli yedi Muharreminin on ikinci gününde mezbûr Ahmed'e mezbûre sene mezbûre recebinin sekizinci gününde mûmâ ileyh Ahmed Çavuş'a ibkâ ve halâ berât-ı şerîfimle üzerinde olduğu mastûr ve müfid bulunduğun defter-i hâkânî mûcebince 'amel olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı B sene 157

[S.10 - Hüküm 3]

Gümüşabâd ve kâdılarına ve Sivas mütesellimine hüküm ki ;

Gümüşabâd kazâsına tâbi' Hacı nâm sâkinlerinden Ömer ve karındaş Ahmed ve kayını Hasan nâm kimesneler gelüb bundan akdem sarı mecid nâm kimesneler karye-i mezbûr zabıtının adamları değnek ile darb ve ol darbdan fevt olub husûs-ı mezbûrda bunların hilâf-ı defter-i hâkân-i vechle mürâca'at olmayub ve üzerlerinde şuhûd-u adûl ile şer'an bir nesne sâbit olmuş değil iken karye-i mezbûre sâkinlerinden katl-i mezbûrun babası ve şa'ir vereseleri zuhûr ve sen katl eyledin deyühevâsına tâbi' Kara Hacı oğlu Musa ve Ağaca oğlu bende Mustafa ve Kılıç oğlu Ömer ve Arab oğlu İbrahim nâm kimesnelerin kimi ruz-i şâhid ve kimi mu'ayyen olub hilâf-ı şer' bunu emn-ü hats ve der-zincir ve ikrahen bin yüz elli yedi senesinde üç yüz elli gurusunu alub ziyâde gadr ve ta'addî eylediği bildirüb fetvâ-yı şerîfe mûcebince şer'le görölüb hilâf-ı şer' aldığı gerü aliverilüb icrâ-yı şer' ve ihkâk hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden şer'le görölmek için yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı B sene 1157

[S.11 - Hüküm 1]

Karayaka ve kâdılarına Sivas mütesellimine hüküm ki ;

Halil nâm kimesne gelüb Yunak oğlu nâm kimesne Niksar kazâsında sâkin Seyyid Hasan nâm kimesnenin yanında kendü hâlinde olub şer'an dahl olunmak icâb eder hâli yoğiken Karayaka kazâsına sâkinlerinden mütegalibeden Abdullah nâm kimesne oğlu mezkûrusun göresin deyü bin yüz elli senesinde ahz ve ahere alametleri fûruht ve Halan oğlu mezbûru esir Edüb gadr-ı küllî eylediğün bildürüb şer'le görülüb oğlu mezbûrun şer'le buna alıverilüb vâki' hâli arz ve alıvermek bâbında hükm-i hümâyûn ricâ eylediğü ecilden mahallinde şer'le görülmek için yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı B sene 1157

[S.11 - Hüküm 2]

Ber vech-i arpalık Çorum sancağı mutasarrıfına Mevlanâ Çorum kâdısına hüküm ki ;

Çorum sâkinlerinden ebna-i sipâhîyândan Mehmet ve ivaz ve nâm kimesne gelüb bunlar kendü hâllerinde olub hilâf-ı şer' vaz' ve ta'addîleri olmayub ve üzerlerine dahi şer'an bir nesne sâbit olmayub dahl olunmaları icâb etmez iken yine Çorum sâkinlerinden ve dülger oğlu Abdurrahman nâm kimesne kendü hâlinde olmayub bunlara arz ve i'lâmda mezbûresi olmağla mücerred icrâ-yı arz için bunların mutasarrıf olundukları es'amelerini hilâf-ı inhâ çaldırub gadr ve ta'addî eylediğünden gayrı bin yüz elli senesinde bunlara senesinde bunlara ihsan lisan ve şünume Galit Ağa Şeyh ve hilâf-ı şer'-i şerîf ziyâde ta'addî ve henk-i ırzlarına tasaddî eylediğün bildirüb şer'le görülüb icrâ-yı hakk ve mezkûrların keyfiyyet arz ve i'lâm olunmak bâbında emr-i şerîf ricâ eylemeğün şer'le görülmek için yazılmışdır.

Fî Evâhir-i B sene 1157

[S.11 - Hüküm 3]

Bafra ve kâdılarına ve Canik sancağı mütesellimine hüküm ki ;

Bafra nâhiyesinde vâki' Cay Mescidi'nin bi'l-fiil berât-ı şerîfle imamı olan Mehmed nâm kimesne gelüb Bafra nâhiyesine tâbi' zemîn iki başdan cihet-i imâmet-i vakf-ı mescid Cay deyü mukâyved zemîni zirâ'at edenlerin şer'le müteveccih olan öşürleri taleb eyledikte ba'zıları siz virane süluk ve edâda te'âllül eylediğün bildirüb öşürlerin alıverilüb te'âllül ve muhâlefet etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i âmiremde mahfûz olan defter mufassala müraceat olundukda Canik sancağında Bafra nâhiyesine tâbi' Handaz Cay nâm karye iki başdan hass-ı hümâyûn ve tahtında kırk sekiz nefer re'âyâ ve dört zemîn ve bir çiftlik ve dört nefer markuf re'âyâ ve hâsıl resm-i hinta yekûn ma'a gayrihâ iki bin yedi yüz elli bir akçe bazu ile ve yine nâhiye-i mezbûre tâbi' zemîn ile başdan cihet-i imâmet-i

vakf-ı mescid –i Cay her kim imam olur ise mutasarrıf ola Hamza vakfiyye veled-i istihkak ve imam-ı mescid-i mezbûre ba-berât-ı hümâyûn ve iki nefer sipâhizâdegân deyü defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr olunduğu mastûr ve mukâyyed bulunmağın defter-i hâkânî mücebince ‘amel olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı B 1157

[S.11 - Hüküm 4]

Bafra ve kâdılarına ve Canik sancağı mütesellimine hüküm ki ;

Bafra kazâsına tâbi’ Virancık nâm karyede vâki’ müteveffa Tutî Beğ ve Halil Beğ vereseleri evlâdiyyet olub zâviyelerinde zâviyedarları olan Ali ve Mehmed nâm kimesneler gelüb Canik sancağında Bafra nâhiyesine tâbi’ Virancık nâm karyenin mâlikânenin yedi hisseden bir hissesi Amasya’da vâki’ bir câmi-i vakfi ve üç hissesi mülk-ü Verese-i Tutî Beğ ve üç hissesi dahi mülk –ü yavuz Halil Beğ divânîsi tımar olduğu defter-i hâkânîde mukâyyed ve bunlar müteveffa-yı mezbûrenin veresinden olmalarıyla ve müceb-i defter –i hakanî zikr olunan hisseler mutasarrıf olmalarıyla karye-i mezbûreyi divânî ve câmi-i merkûm ref’le ma’an zabt ve toprağında zirâ’at ve hirâset edenlerin hâsıl eyledikleri terekelerinden şer’le müteveccih olan öşürleri taleb eylediklerinden vermekde te’âllül üzere oldukları bildirüb öşürleri alıverilüb te’âllül ve muhâlefet etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-i âmiremde mahfûz olan defter-i mufassala mürâca’at olundukda Bafra nâhiyesinde kırk nefer re’âyâ zemîn ile karye-i Virancık tâbi’ değirmen özü mâlikânenin yedi hissede bir hissesi vakf-ı câmi’ Amasya ve üç hissesi mülk-ü verese Tutî Beğ ve üç hissesi mülk-ü verese-i Halil Beğ divânî tımar ve sâhib-i divânî resm ve hınta yekûn ma’a gayrihi bin üç yüz akçe bazu ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr olunduğu mastûr ve mukâyyed bulunmağın defter-i hâkânî mücebince ‘amel olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı B sene 1157

[S.11 - Hüküm 5]

Alaçam ve kâdılarına hüküm ki ;

Harem-i evkâfdan Alaçam’da vâki’ Virancık karyesinden Tutî Beğ ve Halil Beğ Zâviyesi’nin zâviyedarları vakfının mütevellisi Ali ve Mehmed zîde kadruhu gelüb zâviye-i mezkûrun defterde mukâyyed karyelerinden Dere ve Kara Heterli ve Kara Ağaç Hakuri ve Toralı nâm karyeler toprakların zirâ’at edenlerin zirâ’atleriyle hâsıl eyledikleri terekelerin şer’le müteveccih olan öşürlerin vakf için taleb ve almak istediklerinde ademileri vermekde

teaallül ve muhaefet eylediklerin bildürüb şer'le görülüb alıverilmek bâbında emr-i şerîfim eylediğin ecilden şer'le görülmek için yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı B sene 157

[S.12 - Hüküm 1]

Bafra ve kâdılarına ve Canik sancağı mütesellimi hüküm ki ;

Bafra kazâsına tâbi' Gelemarı nâm karye sâkinlerinden Seyyid Ali ve Seyyid Mehmed zîde şerefuhûma gelüb bunlar kendü hâllerinde olub hilâf-ı şer' –i şerîf kimesneye bir dürlü vaz' ve ta'addîleri olmayub ve üzerlerine dahi şuhûd ve adûl ile şer'an bir nesne sâbit olmayub bir vecihle dahl icâb etmez iken yine Bafra kazâsına sükkânından Kalaycıklı Ali nâm kimesnenin bunlara garaz ve adaveti olduğundan mücerred icrâ-yı garaz sevasıyla iki katırımı sirka eylediğiniz deyü iddi'â ve müddeasın vech-i şer'i üzere isbât etmedihevâsına tâbi' ehl-i azak tâ'ifesisine bunu daima ta'addî ve rencîden hâli olmayub vücûh ile gadr murâd eyleiğün ve bu bâbda da'valarına muvâfık-ı fetvâ-yı şerîfeleri olduğun bildürüb fetvâ-yı şerîfeleri mücebince şer'le görülüb mezkûrun hilâf-ı şer'-i şerîf ve mugâyir-i fetvâ-yı şerîfe ol-vecihle zâhir olan müdâhale ve ta'addîsi üzerlerinden men' ve def' olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden şer'le görülmek için yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı B sene 1157

[S.12 - Hüküm 2]

Niksar kâdısına hüküm ki ;

Sen ki Niksar kâdısı Mevlânâ Ahmed zîde fazlühûsun mektûb gönderüb Niksar'da vâki' ahir pehlivan evlâdı ile evkâfının mürtezikaları meclis-i şer'e varub vakf-ı mezbûrun mer'a ve mezra'adan hâsıl olan galle-i vakfiyye-i ma'mulün biha mücebince meşihât ve türbehânlık ve hums- u tevliyyetden ma'ada ayende ve revendeye vakf ve şart olmuşiken hala meşihât ve tevliyyete mutasarrıf Mustafa tama'ı hamından naşî galle-i vakıfdan vakfiyye-i ma'mulüm bihada hisselerine aid mahsûlatdan vermeyüb şey'i kalil bunlara gar-ı küllî eylediklerinden ma'ada ayende ve revendeye tâ'yîn olunan gallemi dahi vermeyüb kendü umûruna sarf ve istihlak ve zâviyenin harâbına bâîs olmağın mezbûr Mustafa ref' olunub Eslah ve Erşed evlâdı Vakfi'ndan cümlelerin muhtarları olan Mehmed ve Osman ve Ahmed nâm karındaşlar tevliyyet umurunu ru'yete kâdir ve cümlelerin muhtarları ve her vecihle mahall ve mustehak olmalarıyla mezkûruna tevcîh olunmasın iltimâs etmeleriyle fi'l-hakîka mütevellî –i mezbûr Mustafa şart-ı vakf üzere ehl-i mürtezikanın hisselerin vermeyüb şey'i

kalil ve her –bâr erbab-ı cihana cevri ve eziyet ve gadr ve ayende ve revendeye tâ'yîn olunan galle-i vakfa kendü umûruna sarf ve istihlak ve zâviyeyi tahrib eylediğini evlâd-ı vakıf ve sâ'ir vesair kânûn ihbar eylediklerinden gayrı sen dahi ilmin muhit olmağla vâki'-i hâli bi'l-iltimâs arz ve hazîne-i âmiremde mahfûz olan Anadolu muhâsebesi defterlerine nazar olduğundan Niksarda vâki' ahir Pehlivan vakfin senevî bir müd galle ile meşihâtı evlâd –ı vakıfdan Osman mahlulünden bin yüz kırk bir senesi cemaziye'l ahirinin birinci günü Mustafa Halife eslah vâki' tevcîh ve cülûs-u hümâyûnda tecdid berât eylediği ve hums-u mahsûl ile tevliyeti dahi eslah evlâdı vakfından Mahmud ref'inden kırk iki senesi zil hiccesinden müşterekiyine eslah-ı evlâd-ı vakfından mezbûr Mustafa'ya ve kırk üç senesinde tecdid-i berât eyleyüb hala berât ile üzerinde defterhâne-i âmiremde mahfûz olan defter-i evkâfa muracaat olundukda Sivas sancağında Niksar nâhiyesine tâbi' tâbi' Gedelun karyesinin nisf-ı mâlikânesi ma'a kurâ ve sâ'ire nefis-i Niksar'da vâki' ahir Pehlivan Mehmed zâviyesi vakf olub cihet-i meşihât fi yevm ber cihet türbehân neferen dört ve her birine birer müd galle ve hums-u tevliyyet ber müceb vakfiyye ve berât olub cihet-i meşihât ve tevliyyet ve türbehânlıklarından ma'adasını ayende ve revendeye masârifina sarf olunur deyü defter –ı evkâfda muharrer kalemiyle tahrîr olduğu mastûr ve mukâyyed olduğun bi'l-fiil re'is 'ül-küttabım olan El-Hac Mustafa dâme mecduhû dahi i'lâm etmeğın mahallinde bi'l-müvacehe ahvalleri şer'le görülüb mürtezika-i vakfin vazifelerin vermeyüb inhâ olunan mevâdd sâbit olur ise arz olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâhir-i B sene 1157

[S.12 - Hüküm 3]

Merzifon nâibine hüküm ki ,

Merzifon kazâsı sükkânından iken bundan akdem fevt olan avunlu zâde El-Hac Veli Ağa demekle ma'rûf kimesnenin muhallefâtında tahrîr husûsu bi'l-fiil Anadolu kâdiaskeri Mevlânâ İvaz-zâde es-Seyyid Abdullah edamahullahu te'âlâ fazâiluhû tarafından sana tefvîz ve çukadâr El-Hac Ali zâde kadurhû tâ'yîn ve irsâl olunmağla müteveffa –yı mezbûrun gerek Merzifon ve gerek şâ'ir kazâlarda umurun Emvâli ve eşyâsı tahrîr ve terkim ve beyn'el-verese ale ma farazallahu te'âlâ tevziatı taksîm ve hîn-i tahrîrde vâki' olan da'vâları hasb'eş-şer'ül-kavim'ül istima' ve fasl ve hasm eyleyüb hâsıl olan rüsûmat-ı âdiyeyi müşarun ileyh tarafına irsâl ve isal olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu mevlânâ müşarun ileyh i'lâm eylemek vech-i meşrûh üzere 'amel oluna deyü yazılmışdır.

Fî Evâhir-i B sene 157

[S.13 - Hüküm 1]

Samsun kazâsı nâibine hüküm ki;

Senki Samsun kazâsı nâibi Mevlanâ es-Seyyid Ebubekir zîde ilmuhûsun südde-i sa'âdetime mektûb gönderüb Samsun kazâsı sükkânından ülema ve sulehâ ve meşayih ve eimme ve hutebâ ve sadât –ı kiram ve sâ'irleri meclis-i şer'e varub Samsun kal'ası derununda vâki' molla fahreddin nâm sâhib-i vakfın binâ eylediği mekteb ve mürûr-u eyyâm gürûr-u ahlâm ile harâbe müsrik ve kabil –i süknâ olmayub ve vakf-ı mezbûr mekteb-i merkûmun galle-i vakfdan tamir ve tersin şart ve mu'ayyen eylediği ve vakfıyye ma'mulün bihasında makbul iken müteveffa fevt olan nâm kimesne şart-ı vakıf olan ba-tamir ve termin etmeyüp bi'l-küllîye harâbına bâis olmağla şart-ı vakıf üzere ma'rifet-i şer' müteveli ma'rifetiyle tamir ve tersim etdirilmek bâbında vâki' hâli bi'l-iltimâs arz eylediğün ecilden fetvâ-yı şerife mücebince şer'le görülmek için yazılmışdır.

Fî Evâhir-i B sene 1157

[S.13 - Hüküm 2]

Seyyid Mustafa zîde şerefuhuya hüküm ki ;

Bozok ve Çini Çongar ve Hüseyin Abâd ve Yağrıkân ve Budaközü ve Karahisar Behram Şah ve Sorkun ve Gelmeğan ve Gedik ve Aylak kazâlarında olan sadât-ı kiram zev'il-ihiram üzerlerine sen kaimmakam nasb ve tâ'yîn olunmakla gerekdir ki sıhhat'ül-ensablarına tevkrir ve ihtiram edüb teseyyüdü zâhir olub kauzât hüccetleri ve kaimmakamlar temessükleri ile dahil olub izhar-ı siyadet ve iradet alamet-i ... edenleri men'de? ihtimam edüb kendin dahi kat'a bir kimesneye alamet ve men'ine İzin vermeyüb iddi'â-yı sıhhat –i neseb edenleri bu tarafa havale eylesin ve şer'an lâzım gelen te'dib ve takrirlerini hukuk-u şer'iyye –i sâbite tahsile iktizâ etdikdesin edüb sadât-ı kiramı saye-i hukkama rencide etdirmeyesin hulasa-i kelam bu vedia-i azimi ve emanet-i kübrada kemâl-i akd ve istikamet edüb sadât-ı kiramdan tevcîh ve arusiyye ve sâ'ir bahane ile bir akçelerin almayub sıyanet –ı arz ve dillerinde bezl –i makdur ve sa'y-i mevfur eylemek ile dünyada makbul-ü hâs ve âm ve ukbada mazhar-ı şefaathazret-i Seyyid'ül-enâm aleyhi efdal'üt-tahiyyetü ve'l-ekmel es-selâmü olasız deyü sâbikan Rumeli kâdiaskeri olub hala tağyir'ül-işrak olan mevlânâ es-Seyyid Mahmud edamullahu te'âlâ fazailuhû tarafından mühürlü mektûb vermeğün vech-i meşrûh üzere 'amel olunmak bâbında fermân-ı âlişân yazılmışdır.

Fî Evâhir-i B sene 1157

[S.13 - Hüküm 3]

Havza ve kâdılarına hüküm ki ;

Ahmed zîde kadruhu arzuhâl edüb Havza sükkânında aden nâm kimesne zimmetinde cihet-i karz-ı şer’de bin yüz elli senesinde üç yüz on iki guruş alacak hakkı olan bir buçuk seneden berü hakkını edâ etmeyüp ...ve te’hir ve ta’vik ile bu ana değin istifâde-i hakk mümkün olmayub gadr eylediğün bildirüb şer’le görülüb mezbûrun zimmetinde müteveccih olan ol-mikdâr guruş hakkı tamâmen tahsîl ve bi-kusûr eliverüb te’âllül ve muhâlefet etdirilmeyüb icrâ-yı şer’ ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediğü ecilden şer’le görülüb zimmetinde sâbit olan hakkı edâda muhâlefet eder ise arz olunmak emrim olmuştur.

Fî Evâhir-i B sene 1157

[S.13 - Hüküm 4]

Sivas ve kâdılarına ve Sivas mütesellimine hüküm ki ;

Sivas kal’ası mustahfazlarından Hacı Ebubekir nâm mustahfaz gelüb Sivas sancağında ve nâhiyesinde Ebvagir nâm karye ve gayrıdan bin dokuz yüz akçe gedik tımarı ile Sivas kal’ası sancağı berât-ı şerîfi üzerinde olub tımar-ı mezbûr mülhakâtından Sivas nâhiyesine tâbi’ müşterekiyle kayd ve berâtına dahil dokuz yüz akçe bazu ile çiftlik Şeyh Hasan es-Seyyid Kâsım Beğ ser asker Vilâyet-i Sivas hâliya derdest ... sipâhideyü defter-i hâkânîde mukâyved çiftlikde Sivas’da vâki’ Melik Acem Zâviyesi Ve çiftlik bir dürlü alâkası yoğiken zâviye-i mezkûrenin zâviyedarı olan es-Seyyid İshak nâm kimesne Sivas sancağında ve nâhiyesinde zâviye-i mezkûre vakfı olan çiftlik zâviye der-nefs-i Sivas deyü üçyüz akçe bazu ile defter-i hâkânîde mukâyved çiftliği zabta kanâ’at eymeyüb bunun müşterekiyle kayd ve berâtına dahil dokuz yüz akçe bazar salif’üz-zikr Şeyh Hasan çiftliğe hilâf-ı defter-i hâkânî müdâhele ve fuzûlî zabt ve vâki’ olan mahsûl ve rüsûmat ahz ve buna gadr etmekle bundan akdem sâdır olan emr-i âli mücebince mezkûr İshak’ın vekil-i şer’isi olan oğlu Seyyid ve zâviye-i mezkûre vakfının mütevellisi diğere Seyyid Mehmed türbehân ve sâ’ir mürtezikalarıyla Sivas’da mürafaa-i şer’ olduklarında çiftlik –i mezbûrda Melik Acem zâviyesinin kat’an alâkası olmayub zâviyedar-ı mezkûr fuzûlî müdâhale eylediğü bi-garaz kimesnelerin ihbar-ı şهادetleriyle zâhir ve nümayan ve mu’ârazadan men’ ve çiftlik –i mezbûru müceb defter-i hâkânî müşterekiyle buna zabt etdirilmek üzere taraf-ı şer’den yedine hüccet-i şer’iyye verüb zabtına bir dürlü dahl ve ta’arruz olunmak icâb etmez iken mezkûr

İshak memnu' ve mütenebbih olduğundan naşî çiftlik-i mezkûr kadîmden zâviye tarafından zabt oluna gelmiştir sana zabt etdirmem deyü hilâf-ı defter-i hâkânî ve mugâyir-i hüccet-i şer'iyeye müdâhale ve te'addiden hâli olmaduğun bildirüb Sivas nâhiyesine tâbi' dokuz yüz akçe yazar zikr olunan Şeyh Hasan çiftliği ber müceb defter-i hâkânî müşterekiyle buna zabt ve vâki' olan mahsûlat ve rüsûmatı ahz etdirüb fima ba'd çiftlik-i mezbûrun zabtına zâviye-i mezkûra zâviyedarı merkûm İshak ve müteveli-i vakıf tarafından ve taraf-ı âhardan hilâf-ı defter-i hâkânî ve mugâyir-i hüccet-i şer'iyeye bir dürlü dahl ve ta'arruz etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediğün ecilden defterhâne-i âmiremde mahfûz olan ruznâmçe –i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassal defter-i evkâfa müraceat olundukda Sivas nâhiyesine tâbi' hâsıl dokuz yüz akçe yazı ile çiftlik-i Şeyh Hasan hâliya Kâsım Beğ seraskeri olan Sivas sipâhideyü defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde yine nâhiyesine tâbi emvâlik nâm karye ve gayrıları birikdirüb iki bin yüz akçe yekûnundan bin beşyüz akçesi ifrâz ve men'i gayra bin dokuz yüz akçe bazı ile Sivas kal'ası mustahfazanına mahsus bir gedik tımar ve tamâmen mezkûr Hacı Ebubekir üzerinde ad ve Sivas'da zâviye-i Melik Acem evkâf olduğu mahalde üç yüz akçe bazı ile çiftlik der-nefs-i Sivas vakf-ı zâviye-i mezkûre veliddin nâm diğeri Ilıca Su nâm karye ve gayrihi ile birikdirüb bin beşyüz akçeleri ondan el-masraf-ı yevm iki akçe ile cihet-i şeyhiyyet ve iki nefer cihet-i türbehân bi beher nefer hinta ve şa'ir zâviye-i mezbûrenin defter-i evkâf –ı atıkde yevmi iki akçe ile meşihât ve her senede iki türbehân onar kile buğdayı ve onar kile arpa vaz'ı tâ'yîn olunub haftada iki gün vakf-ı mezbûrun türbesi üzerinde hanişde min'el-kur'an ile tilavet eyledikleri mastûr olmağın zikr olunan mutabıktan ma'ada mahsûl –ü zâviyede şeyh olanlara ba'de'l-rakabe ayende ve revendeye sarf eylemek için kayd –ı defter olunduğu bu defter-i hâkânîde mastûr olunduğu üzere defter-i evkâfda ol dahi muharrer kalemiyle tahrîr olunmağın ve müceb-i defter-i hâkânî mustahfaz tarafının icmâl ve mufassalı başka vakf-ı mezbûr dahi başka olduğu bi'l-fiil defter emîni olan Hasan dâme mecduhû arz etmeğın arzı mücebince 'amel olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i C sene 157

[S.14 - Hüküm 1]

Amasya kâdısına ve Sivas mütesellimine hüküm ki ;

Seyyid Mehmed zîde şerefuhû gelüb bu kendü hâlinde olub hilâf-ı şer' –i şerîf kimesne vaz' ve ta'addîsi yoğiken kazâ-i mezbûre tâbi' Zengire nâm karye sâkinlerinden eşkiyadan Uzun oğlu Mustafa ve oğlu ve Mehmed ve Kavaklı Hasan ve Küçük Ahmed ve

Kışla karyesi sükkânından Kümeci Hüseyin ve karındaşı Mehmed ve Kel Hüseyin ve Kel Hamza nâm şâkiler birbirlerine yekdil ve yekcihet ve bin yüz elli senesinde hilâf-ı şer' –i şerîf ve bi-gayr-ı hakk bunun ... basub derûnunda olan emvâl ve eşyâsın sirka ve gâret eyledikten ma'ada zevcesi Fatıma nâm Hatun ahz ve dağa götürüb fiil-i şeni' kasd ve henik-i ırz eylediklerin eylediklerinden gayri gadr? Sevdâsıyla üç def'a bunun üzerine kurşun atub mezbûrlar ile mürafi'i- şer' olundukları kahırları zâhir ve taraf-ı şer' den yedine hüccet-i şer'iyye verilmeğin mezbûrların muîn-i kesireleri olduğunda henüz ihkâk-ı hakka mümkün olmayub gadr sevdâsıyla oldukların ve bu bâbda hevâsına ... verildiğin bildirüb Ve hüccet-i şer'iyye mücebince şer'le görülüb mezbûrları hilâf-ı şer' –i şerîf gâret Eylediğin emvâl ve eşyâsın alıverilüb icrâ-yı hak olunmak bâbında hükm-i hümâyûn ricâ eylediğün ecilden şer'le görülmek için yazılmışdır.

Fî Evâ'il –i şaban sene 1157

[S.14 - Hüküm 2]

Sivas kâdisına hüküm ki ;

Sen ki Mevlânâ mûmâ ileyh El-Hâc Ahmed zîde fazluhûsun mektûb gönderüb Medine-i Sivas'da vâki' Abdülvehhab Gazi Zâviyesi Vakfı'nın tevliyyet ve nezâreti olan vakfının zükurunun eslah ve ebnasına meşrut olub şart-ı vakf üzere olan zükurun eslahında Seyyid Salih mutasarrıfiken fevt olub tasarrûf olan vakfın zükûrun zükurunun eslah ebnasından batında ve derecede müsâvi olan Seyyid Mehmed bin Veli ve Seyyid Ahî bin Bektaşî ve Seyyid Hacı Osman bin Hüseyin ve Seyyid Havâs bin Mustafa ve Seyyid İshak bin Ali Kaya ve Seyyid Osman bin Salih ve Seyyid İbrahim bin üveys ve Seyyid Mehmed bin Mehmed ve bunların derecede müsâvi karındaşlarıyla on sekiz nefer kimesneye intikâl edüb bundan akdem Medine-i mezbûrda sâbit'üş-şer' olan Şeyh Ömer zîde ilmuhûnun arzıyla merkûmun karındaşlarıyla on sekiz nefer kimesne üzerine tevliyyet –i merkûma tevcîh ve yedlerine berât-ı şerîf verilüb mutasarrıf iken yedlerinde olan vakfiyye ma'mulün biha iki üçyüz senden berü aban an ceddin bu minval üzere tasarrûfların müş'ir senedat –ı sahihler mücebince ber vechle tasarrûflarına dahl ve ta'arruz icâb etmez iken evlâd-ı vakfın deyü Seyyid Ömer ve Seyyid Hüseyin hilâf-ı inhâ arzuhâl edüb bizlerden gayrı evlâd-ı vakfın batn-ı evvelde kimsesi kalmadı deyü kelimat-ı kazibelerin teyid için evlâd-ı vakfın zükûrundan batn –ı evvelde Seyyid Ali Kaya nâm mefkudun sinnen akrabı kalmayub on sene mukaddem mevtiyle hükm ve hüccet-i şer'iyye olunan kimesneyi dahi hayatda olmak üzere birkaç müşâhid-i ruz ile kendülere zam edüb tevliyyet-i merkûmu bu tarik ile mezbûrûn on sekiz

nefer kimesne üzerlerinden ref' ve kendü üzerlerine berât etdirüb Medine-i mezbûrede şayan-ı müslimin ve müsinn ve ihtiyar merkûmûn on sekiz nefer kimesnenin müderris edecek teayyüşleri sinin-i mezkûrdan berü aba an ceddin tevliyyet-i merkûm gallesine munhasır olub bunlara gadr-ı küllî etmeleriyle hâl-i minval muharrer üzere olduğunu vuku' olanlardan istihbar ve der-aliyyeme arz ve i'lâm olunması El-Hac ve iltimâslarıyla ... mezbûrda ... müslimîn ve mess ve ihtiyar bi-garaz cemm-i gafir kimesnelerden suâl ve dafi'î hal vech-i meşrûh üzere merkûmun on sekiz nefer evlâd -ı vakfın zükurun zükûrunun batn-ı evvelde ebnası olduklarını ihbarlarına senin dahi ilmin muhit olmağın tevliyyet-i vakıf -ı mezkûru hilâf-ı şart vakıf -ı evlâd inâslık dâiyesi ve şâhid-i ruz ve ber-takrîb ile üzerlerine berât etdiren Seyyid Ömer ve Seyyid Hüseyin ve Seyyid Ali üzerlerinden tevliyyet-i merkûm ref' ve evlâd-ı vakfın zükurun zükurunun batn-ı evvelde ebnası olan salif'üz-zikr on sekiz nefer kimesnelerden Seyyid Mehmed bin vâli ve Seyyid Ahi bin Bektaş ve Seyyid Hacı Osman bin Hüseyin mütevelliler olub şâ'ir on beş neferleri evlâd hissesi olmak üzere kendülere tevcîh olunmak ricâsına vâki' hâli bi'l-iltimâs der-devlet-medârıma arz eylediğün ecilden hazîne-i âmiremde mahfûz olan Anadolu muhâsebesi defterlerine nazar olundukda tevliyyet-i mezbûre iştirâken vazife-i mu'ayyene ile evlâd-ı vakıfdan Seyyid Hüseyin ve Seyyid Ömer ve Seyyid Osman ve Seyyid Yusuf ve Seyyid Salih üzerlerinde iken evlâd-ı inasdan batn-ı sanide olanların ref'lerinden evlâd-ı vakıfdan batn-ı evvelde olan Seyyid Hüseyin ve Seyyid Ali'ye arzuhâlleri ve Anadolu kâdiaskeri olan a'lem'ül-ulema 'il-mütebahhirini mevlânâ es-Seyyid Abdullah edamullahu te'âlânın i'lâmıyla bin yüz elli yedi senesi saferinin yirmi dokuzuncu gününde tevcîh ve hala berât-ı şerîfimle üzerlerinde olduğu mastûr ve mu'ayyen bulunmağın mefhum-u arz ihbar-ı mücerred olmağla bi'l-müvacehe mahallinde arzuhâlleriyle terafü'ü şer' ve ber muktezâ -yı şer' kavim-i nevbet tasarrûf bunların olduğu sâbit olur ise arz olunmak için emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Ş sene 15

[S.15 - Hüküm 1]

Bozok kâdisına hüküm ki ;

Havâss-ı hümayûnumdan mukâtaasının zabtı üzere zîde kadruhû gelüb mukâtaa-i mezbûr karyelerinden kazâ-i mezbûre tâbi nâm karyesinin defterde mukâyed raiyyet ve raiyyeti mahallerinden bölükbaşı oğlu Mehmed demekle ma'rûf kimesne kadîmi karyesinden kalkub hala varub yine kazâ-i mezbûre tâbi' Bektaşî nâm karyede iki senden berü sâkin ve mütemekkin olduğun bildürüb mezbûr karye-i mezbûreden kaldırub kadîmi karyesine nâkl

ve iskân etdirilüb re'âyâ-yı mezbûre hilâf-ı kânûn te'allül ve müdâhele ve ahire mûmâniat etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ olunmağın kânûn üzere iskân etdirilmek için yazılmışdır.

Fî Evvâ'il-i Ş sene 157

[S.15 - Hüküm 2]

Sivas kâdısına Sivas mütesellimine hüküm ki ;

Es-Seyyid Şeyh Ebubekir zîde salâhuhû gelüb bu Sivas'da vâki' ashâb-ı hayrâtdan Ali Baba Zâviyesi ve câmi' -i şerîf evkâfının bi'l-fiil berât-ı şerîfimle nâzırı olub vakf-ı mezbûr vakfının hâsıl gallesinden câmi'i -i şerîf ve zâviyesinin harâb olan mahalleri tamir ve termim olunmak üzere şart ve tâ'yîn eylediği vakfın ma'mülün bihasında mukâyyed olmağla hala câmi' -i şerîf ve zâviye harâb olub tamirine vakıfda müsaade var iken Sivas'da sâkin vakf-ı mezbûr mütevellileri ve ve ve tam dört nefer kimesneler tamir ve şart-ı vakfı icrâ etmeyüp mâl -ı vakfı iken ve bi'l-küllîye harâbe bâis oldukların bi-sebeb-i şart vâki' üzere ma'rîfet-i şer'le tamir ve termim etdirilmek bâbında hüküm-i hümâyûnum ecilden şer'le görülmek için yazılmışdır.

Fî Evvâ'il-i Ş sene 1157

[S.15 - Hüküm 3]

Yıldızeli ve kâdılarına Sivas mütesellimine hüküm ki ;

Nişan-ı hümâyûn verilen defter-i hâkânî kâtiblerinden kıdvet'ül-erbab'üt-tahrîr ve'r-rakam Mehmed Râşid veled Ali zîde kadruhu gelüb Sivas sancağında Yıldız nâhiyesinden Masoh nâm karye ve gayrıdan yirmi üç bin akçe ze'âmete berât-ı şerîfimle mutasarrıf bundan akdem gözlerine bir mikdar galle cari olmağla iki buçuk mütekâid olub lâkin illeti mündefî' olmağla ba'de'l-arz tekaüdlüğü kayd-ı ref' terkîn olduğuna suret-i rûz-nâmçe verilmekle bin yüz elli beş senesi cemaziyel evvelinin yedinci gününde ba-fermân -ı âlî kaydına şerh verilüb ve sene-i mezbûre recebin yirmi sekizinci gününde defter-i hâkânî kâtibi gediği ilhâkıyla berât ve halâ berât-ı şerîfimle üzerinde olub ... yedlerine ... mütalibesiyile ta'addî ve rencîde olunmak icâb etmez iken eyalet-i Sivas'ın miyelü tahsîldarı ve taraflarından adamların mücerred tamah-ı hâmlarından naşî celb-i mâl kasdıyla bin yüz elli yedi senesinde ze'âmeti karyelerine varub elli yedi senesi için ze'âmet-i mezbûrun yine ... ve terk deyü ze'âmeti karyeleri re'âyâların ta'addî ve rencîde ve tarafından ze'âmeti su başısı olan zîde kadruhûnun zabtına mûmâniat ve bu bahane ile sene-i mezbûre mahsûlatından ma'lum'ül-

mikdar mahsûlatın cebren ahz ve kabz ve mûmâ ileyh gadr-ı küllî eylediğün bildirüb ze'âmet-i mezbûre defter-i hâkânî ve yedinde olan berât-ı şerîfim mûcebince mûmâ ileyhın tarafından subaşısına zabt'ül-vâki' olan mahsûl ve rûsûmu kânûn ve defter mûcebince tamâmen ahz ü kabz etdirilüb cebelü tahsîldarı mezbûr tarafından adamların hilâf-ı defter-i hâkânî ve mugâyir-i kânûn cebelü mütalaasıyla zâhir olan ta'addîleri men' ve def' olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defter-i hâne –i âmiremde mahfûz olan rûz-nâmçe –i hümâyûnuma muracaat olundukda tarihe ve kendüde tekaüdlüğü kaydı ref' ve terkîn olub ze'âmet-i mezkûr defter-i hâkânî kâtibi gediğü ilhâkla halâ berât-ı şerîfimle mûmâ ileyh Mehmed Raşid veled Ali zîde kadruhunun üzerinde olduğı mastûr ve mukâyyed olunmağın defter-i hâkânî ve berâtı mûcebince 'amel olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Ş sene 1157

[S.15 - Hüküm 4]

Tokad mollasına hüküm ki ;

Medine-i Tokad sükkânından rızâ nâm kimesne gelüb sâbıkan Tokad Mollası Osman Ağa demekle ma'rûf kimesnenin Medine-i mezbûre sükkânından ma'lûm ü'l-esâmî kimesneler zimmetlerin yedinde olan hüccet-i şer'iyye defter mûcebince bin yüz elli beş ve elli altı senelerinde ve eskiz yüz altmış guruş hakkın ahz babası mezkûre fevt olub meblâğ-ı mezbûr üzere şer'le ona irsâl etmekle bundan akdem taleb eyledikde meblâğ-ı mezbûr bir mikdarını buna ahz ve kusûru zimmetlerinde vâki' taleb eylediğın bi-vech –i şer'i verilmeğın ta'allül üzere oldukların bildirüb şer'le görölüb alıverilmek bâbında hükm-i hümâyûn ricâ etmeğın şer'le görölmek için yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Ş sene 1157

[S.15 - Hüküm 5]

Tokad mollasına hüküm ki ;

Medine-i Tokad ahâlisi gelüb Medine-i mezbûreden Abdurrahman hekim zâde nâm kimesne kendü hâlinde olmayub şerîr ve gammaz olub daima ve nâib ve voyvoda ve mütesellim ve sâ'ir ehl-i arafe tâ'ifesi nâiblerine varub hilâf-ı vâki' mevâdd isnâdıyla fûkara-yı ehl-i arefe gamz ve tecrim ve bi-gayr-i hak akçelerin alub ve alınmağa arzı bâis ve hilâf-ı şer'le olduğı ibr-i musalince Emr-i şerîf tekâlîfleri umûruna karışub perâkende ve perişân olmağın badî olduğın bildürüb men' ve def' olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden şer'le görölmek için yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Ş sene 1157**[S.15 - Hüküm 6]**

Tokad mollasına hüküm ki ;

Tokad ahâlisi gelüb medine-i mezbûrdan Abdülehad nâm kimesne kendü hâlinde olmayub şerir ve gammaz olub daima kâdı ve nâib-i voyvoda ve şeyh ve sâ'ir ehl-i arefe tâ'ifesi yanına varub fûkarayı hilâf-ı vâki' mevâdd isnâdıyla ehl-i arefe gamz ve tecrim ve ve bi-gayr-ı hakk akçelerin alub ve alınmağa arzı bâis ve hilâf-ı va'dle olduğu ebr-i musalınca bilâ emr-i şerîf tekâlîfleri umûruna karışub perâkende olmalarına bâ'is olduğun bildürüb men' ve def' olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden şer'le görülmek için yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Ş sene 1157**[S.16 - Hüküm 1]**

Zile kâdısına hüküm ki ;

Zile nâhiyesine tâbi Aksaray nâm karyede vâki' ' Şeyh Nusreddin Zâviyesi Vakfı'nın mütevellisi olan Ömer ibn-i Ebubekir zîde kadruhu südde-i sa'âdetime arzuhâl edüb mütevellisi olduğu vakıf-ı mezkûr vakfıyye-i ma'mülün bihasına feraşlık ciheti şart ve tâ'yîn etmiş değil iken aherden Osman nâm kimesne sene-i galle-i vakıfdan bir müd hinta ile feraşlık ciheti ihdâs ve askeriden berât etdirüb ve ahirûn Ahmed nâm kimesneye kasr-ı yed ve ol dahi galle-i vakıfdan vazife mutâlebesiyle rencîde ve mukaddemâ merkûmun ihdâs eylediği feraşlık cihetinin kaydı ruznâmçe-i askeriden ref' ve terkîn olunmuşiken yine kani,' olmayub bu def'a dahi kema-fi'l-evvel ciheti mezbûru berât ve vazife mütalibesiyile hılâf-ı şart -ı vakfa ta'addî üzere olduğun bildirüb hılâf-ı şart-ı vakıf ihdâs olunan cihet-i mezkûrun bu def'a dahi kayd-ı askeriden ref' ve terkîn ve merkûmun vazife mütalibesiyile zâhir olan ta'addîsi men' ve def' olunmak bâbında emr-i âlî sudûrunu istid'a ve istirham ve defterhâne-i âmiremde mahfûz olan defter-i evkâfa mürâca'at ve Anadolu muhâsebesi defterlerine nazar olundukda vakf-ı mezkûrun mahalli kaydı defter-i hâkânîde mastûr olub feraşlık kaydı defter-i hâkânî ve Anadolu muhâsebesinde bulunmayub ancak Zile'de Aksaray karyesinde Şeyh Nusreddin câmi-i şerîfinin senevî bir müd hinta ile Osman mahlulünden hademe ve feraş olan Ahmed Halife'nin azli icâb eder hâli yoğiken mütevellî-i vakıf cihet-i mezbûru ekl için mühaddisdir deyü terkîn etdirüb gadr etmekle kaydı mücebince tashih ve kemâ kân merkûm Ahmed Halife'ye Anadolu kâdıaskeri üzerine Mevlânâ es-Seyyid Abdullah edânullahi te'âlâ

fazâilühûnun i'lâmıyla elli altı senesi zil ka'desinin dokuzuncu gününde sâdır olan fermân-ı âlî mûcebince tevcîh ve askeri tarafından berât verildiğün bi'l-fiil re'is'ül-küttabım olan el-hâc Mustafa dâme mecdûhu i'lâm etmeğın mugâyir –i defter-i hâkânî olmağla i'lâmı mûcebince kaydı terkîn olmak için emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Ş sene 157

[S.16 - Hüküm 2]

Sivas kâdısına ve Sivas mütesellimine hüküm ki ;

Senki Sivas kâdısı mevlânâ –yı mûmâ ileyh El-Hac Ahmed zîde fazlühûsun mektûb gönderüb hala Darende kâdısı Mevlânâ Mehmed zîde fazlihû ile Darende Voyvodası olan Ali zîde kadruhu Medine-i Sivas'da meclis-i şer'e varub mûmâ ileyhima kendü hallerinde ve ahâli-i kazâ –i mezbûr dahi mûmâ ileyhimadan hoşnud ve razılar iken nefis-i Darende sâkinlerinden sâbıka Tokad Voyvodalarından El-Hac Hasan Ağa demekle ma'rûf kimesne aslında Darende mukâta'asını ben zabt ve berâtı karındaşı oğlu Yunus Beğ demekle ma'rûf kimesne zabt etdirilmek şimdi ahbablarına geçdi deyü tahammül edemeyüb mezkûr olan men'inde fasidesin herbar izhar ve edâya sa'y eyledikce birer takrîb ile def'a ve mukâta'a-i mezbûrenin şurût-u berâtı kendüye tefhim olundukda berât üzere itâ'at-i emr-i âli etmeyüp gün be-gün zâhir eden feraşetin ciheti olmadığından def' murâd eylediklerinde mezkûr kazâ-i mezbûre tâbi' Setrek Ulyâ ve Setrek Mu'alla ve Kemer ve nâm Kura ahâlilerinden ma'lûmü'l-esâmî sekiz nefer kimesneler mezkûrun nâmdarlarından olduğundan eşkıya-yı mezkûr (çok sıkışık okunâmıyor) mûmâimayı katl kasdıyla mahkeme ve voyvoda konağı ... üzerlerine ber- vech-î te'addi ... idüb etbalarının başından ve sâ'ir azalarından mecruh ve mehkeme ve voyvoda mûmâin konağında olan emvâl ve eşyâlarını gasb ve gâret ve mûmâima dahi ber takrîb ile ... ve nefislerini tahlisi için ücret ile otuz mikdar sekban tedarik ve havflarından naşî tarik-i caddeden gelemeyüb ve bundan akdem ağça Hamza Paşa'yı katl eden eşkıya ile mezbûre Hasan'ın oğlu Hüseyin Mehmed'iyile olduğundan ... mezbûreye berü her kime adavet eder ise eşkıya ile eman bile gönderdiğinden hin-i firarlarında tarik-i aherden getirdiklerinden müsadefe edemeyüb ol-vecihle dest-i tasallutlarından halâs ve bundan ma'ada mezbûr Hasan kazâ-i mezbûrda oldukca bir dürlü icrâ-yı ahkâm-ı şer'iyye... olmayub ve Eyalet-i Sivas'dan bâ-fermân-ı âlî tevzi'a ve taksîm olunmağın kazâ-i mezbûre isâbet eden tekâlîfinin dahi tahsîline ... ve mezbûrun menzili eşkıya tâ'ifesisinin karargahı olmağla senki mütesellim-i mûmâ ileyhın sana hitaben emr-i şerîf sâdır için husûs-ı mezbûru .. nâm olan mevsuk 'ül-hüküm kimesnelerin sen dahi ve hakikât hâli vuku'u ve sıhhati üzere

.... arz ve i'lâm ediver deyü ilhâkı ve iltimâsı ref' nefs eder hâl –i minval muharrer üzere olub mum â ileyhimaya gadr-ı küllî ve ta'addîsi mevsuk'ül-hüküm kimesnelerden camm-i gafir ve cem'i kesir meclis-i şer'e ale tarik'üş-şehade haber vermeleriyle hasbeten lillahi te'âlâ hükm-i hümâyûnu verilmek ricâsına vâki'a hâli senki mevlânâ-yı mûmâsin arz ve Divanî Hümâyûn'da mahfûz ... ahkâma mürâca'at olundukda hala defter-i mukâtaası ber vech-i mâlikâne iştirâken mutasarrıf olan mezbûr Hasan Tokad'a meks ve ikâmet eyledikce mukâtaaya hâlel verdiğinden ber vech-i mâlikâne defter-i mukâtaası mutasarrıfı istihdam eden Mustafa dâme mecdûhunun iltimâsıyla mezbûrun vatan-ı asliyesi olan Darende'ye nefy ve iclası için emr-i şerîfim verildiki mastûr ve mukâyved olmağın mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mücebince mezbûr Hasan menfî iken kendi hâlinde olmayub bu makule fesâd ve mel'anete tasaddî ve hasareti vâki'a ise tedibi muktezi olmağla sen ki Sivas Mütessellimi mûmâ ileyhsin mübâşirinle husûs-ı mezbûru Sivas kâdısı Mevlânâ-yı mûmâ ileyh şer'le gidüb hâli ahâli-i Darende'den bi-gâraz mevsuk tehim kimesnelerden suâl ve istihbâr ve hâla töhmet ve fesâd ve mel'ânet-i mezbûrun hevâdarlarının üzerlerine sâbit oldukda haklarında lâzım gelen icrâ oluması için keyfiyetleri ale sıhhat suret-i sicilden arz oluna deyü emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Ş sene 157

[S.16 - Hüküm 3]

Sorkun ve ve kâdılarına hüküm ki ;

Bozok sancağında vâki' Tokad voyvodalığ eflasından Sorkun Kâdısı'nda ber vech-i iştirâk –ı berât –ı şerîfle mâlikâne mutasarrıflardan Ömer ve Mustafa gelüb berât-ı şerîfimle mutasarrıf oldukları mâlikâneleri karyelerinden kazâ-i mezbûre tâbi' Baba Ali ve Meriha Ali ve Kamuru Bezatı ve ve nâm karyelerinin deftere mukâyved raiyyet ve raiyyeti oğullarından Satılmı ve oğlu Ahmed veled ve Kör Hüseyin ve Abdurrahman ve Köse Mustafa ve Mahmud Bodur Ali ve ve ve ve dahi ba'zıları kadîmi karyelerinden kalkub varub hala taht-ı kazâlarda vâki' ba'zı kasabat ve kur'a ve askeri çiftliklerinde sâkin ve mütemekkin ol kimseler mezbûrları dahi ol-makule defterlü re'âyâlarını buldukları mahallerden kaldırub kadîmi karyelerine nasb ve iskan etmek murâd eylediklerinden hılâf-ı kânûn te'allül ve muhallefât ve mâlikâne- mezbûrdan ve noksan bir tenbihe bâ'is ve badî oldukları bildirüb kadîmi karyelere nâsb ve iskân etdirilmek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden kânûn ittirilmeğın emrim için yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Ş sene 157

[S.17 - Hüküm 1]

Amasya ve kâdılarına ve Sivas mütesellimine hüküm ki ;

Sen ki Sivas Mütesellimi Mehmed zîde mecdûhusun südde- i sa'âdetime mektûb gönderüb Amasya kazâsına tâbi' eydak karyesi sükkânından zümre-i silahdardan Hüseyin nâm sipâhi kendü hâlinde iken kazâ-i mezbûre muzâfâtından Şeyh Şazeli karyesi sükkânından olub eşkıya ve mütegalibeden Taş Ali ve Mehmed ve Kara Bekir ve Akkaş Musa dahi Mehmed nâm şâkilerhevâdarlarıyla yekdil ve merkûmun karye-i mezbûre toprağında mevsûk'ül-hudûd arsasını bin yüz elli senesinde fuzûlî ve te'allüben zabt eylediklerin gayrı hılâf-ı şer' -i şerîf be bi-gayr-ı hakk menzilin basub mezbûru ve zevcesini darb-ı şedid ile darb ve birer kollarını mecruh ve belinden kurşun ile dahi darb ve mekiyye ve birer re's at ve yirmi guruşu ve sâ'ir eşyâların gasb ve gâret ve ta'addî ve tecâvüzlerinden ma'ada üç yüz mikdarı nakdin ibrâz-ı eşkıya ile cumhur ve cemiyet ve daim 'üd-dehr kazâ-i mezbûre nevahisinde geşt ü gûzar ve bunun emsali ta'addî ve fesâd ve şekâvetlerin nihayetleri olmayub ve bir kaş seneden berü vâki' olan tahsîle olagelenin?? Tahsîli muktezâsına bâ'is olduğun bâ'is olduğun Sivas Kâdısı Mevlanâ El-Hac Ahmed zîde fazluhû ile sen arz eylediğün ecilden sen ki Mütesellim-i mûmâ ileyhsin mezbûrun ma'rîfetinle ale eyyi hâl ahz ve rafi' -i şer' ve ihkâk-ı hakk olundukdan sonra keyfiyyet ali sıhhati arz olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Ş sene 1157

Arapkir Kâdısına hüküm ki diye başlayan hüküm yazılmamış eksik

[S.17 - Hüküm 2]

Sivas ve kâdılarına ve Sivas mütesellimine hüküm ki ,

Sivas kal'ası mustahfazlarından Hacı Ebubekir nâm mustahfiz arzuhâl edüb Sivas sancağında ve nâhiyesinde Eyülük nâm karye ve gayrıdan bin dokuz yüz akçe gedik tımar ile Sivas kal'ası mustahfazlığına berât-ı şerîfe ile mutasarrıf olub Gedik tımarı sancağında Sivas nâhiyesine tâbi' müşterekiyle kayd ve berâtına dahil çiftlik Şeyh Hasan deyü defter-i hâkânîde dokuz yüz akçe yazu ile mukâyyed olan çiftlik arâzisinden Medine-i Sivas'da vâki' Acem Zâviyesi Vakfı'nın ulufesi olmağın zâviye-i mezkûre mütevellisi Seyyid Mehmed zâviyedar Seyyid İshak nâm kimesne zuhûr vakfin defterde üç yüz akçe ile mukâyyed vakf-ı çiftlikle zabt-u kanâ'at etmeyüp ve vech-i muharrer müşterekesiyle kayd ve berâtına vahid salif'üz-zikr Şeyh Hasan çiftliği arâzisine hılâf-ı defter-i hâkânî müdâhele bundan akdem mürâfaa-i şer' olduklarında zikr olunan Şeyh Hasan çiftliği arâzisinde alâkaları olduğu zâhir

ve mu'ârazadan men' ve kat' -ı nizâ' ve kasd-ı husûsmet birle kayd-ı şer' den bunun yedine hüccet-i şer'iyye verilmişken mezbûrlar memnu' ve mündefi' olmaduklarından naşî hevâlarına tâbi' kâdiya istinaden şâhid-i ruz ikametiyle peyda eylediği mezbûr hüccet-i ibrâzıyla hılâf-ı defter-i hâkânî fuzûli müdâhele gadr murâd eylediklerin bildirüb defter-i hâkânî ve yedinde olan hüccet-i şer'iyye mücebince 'amel olunub mezbûr hılâf-ı defter-i hâkânî ve mugâyir-i hüccet-i şer'iyye zâhir olan müdâhele ve ta'addîsi men' ve def' olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden defterhâne-i âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassalı ve defter-i evkâfa mürâca'at olundukda Sivas nâhiyesinde çiftlik Şeyh Hasan hala ve zîde Kâsım Beğ ser asker-i vilâyet -i Sivas hâliya derdest givan sipâhive çift-i has dokuz yüz akçe yazu ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter -i icmâlde Sivas nâhiyesine karye-i ayluk ve ma'a gayrihi birikdirüb iki yüz on akçe yekûnundan bin beş yüz akçe ifrâz ve yekûn ma'a gayrihi bin dokuz yüz akçe bir icaml ve icmâl-i mezbûr Sivas kal'ası mustahfazanına mahsus bir gedik tımar ve gedik hala berât-ı şerîfimle mezbûr Hacı Bekirin üzerinde bâkisi müştereki kaydında olduğu mestur yine Sivas nâhiyesinde evkâf -ı zâviye Melik Acem der-Sivas deyü yazıldığı mahalde çiftlik -i zâviye der-nefs-i zâviye -i emzbure dahi üç yüz akçe yazu ile tahrîr ve karye veliddin nâm diğere ince su mâlikâne ve bi hakkın zâviye-i emzbur ber müceb defter-i evkâf ma'a gayrihi bin beş yüz akçe musaddak cihet-i şeyhiyyet fi yevm iki ve cihat-ı şâ'ire ile defter-i evkâfda mukâyyed bulunmağın defter-i hâkânî mücebince 'amel olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Ş seneye 157

[S.17 - Hüküm 3]

Ber vech-i arpalık Çorum sancağı mutasarrıfı dâme ikbaluhû Gümüşâbad kâdılarına hüküm ki ;

Osman nâm kimesne ile zevcesi Aişe nâm Hatun gelüb mezbûrlar Gümüş kazâsına tâbi' Hacı karyesi sâkinlerinden olub kendü hallerinde kendü hâllerinde aslıyla? Mukâyyed/ kendü hâllerinde arzlarıyla? Mukâyyed mukâyyed ve hılâf-ı şer' -i şerîf bir ferde vaz' ve ta'addîleri yoğiken yine karye-i mezbûre sükkânından eşkıya zümresinden katib Mehmed oğlu Halil ve hatib Abdullah memed ve berber Mustafa ve oğlu ve sâ'irhevâlarına tâbi' eşkiyalar ile yekdil ve bin yüz elli senesinde cebren kahren gece ile menzillerini basub emvâl ve eşyâların gâret ve hasaret eylediklerinden ma'ada darb-ı şedid ile darb -ı vâlide darb ile üzerlerine hücum ve oğulları Hacı Ahmed nâm kimesneyi dahi bi-gayr-ı hak alde darb ile katl

ve ziyâdesiyle gadr etmeleriyle davet-i şer' olunduklarında itâ'at-ı şer' etmelerinden gayrı ebnâ-yi sebîlin emvâl ve eşyâsını gâret ve hesaret ve bu makule şekâvet adet-i müstemirreleri olduğundan bundan akdem zulmen karye-i mezbûr mütevellisini katl ve vecihle mukavemet mümkün olmayub eyledikleri zulmlerin nihayeti olmadığından havflarından firar ve ibadından devr olduğun bildirüb mâllarına merhameten yedlerinde

Önceki sayfadan Devam hüküm

Olan keşf-i hüccet-i şer'iyyesi mücebince şer'le görülüb icrâ-yı şer' ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükm-ü hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden sen ki Çorum sancağı mutasarrıfı mir-i mirân mûmâ ileyhsin ma'rifetinle şer'le görülüb ihkâk-ı hakk ve üzerlerine töhmet –i katl sâbit oldukda müceb-i şer'isi icrâ olunmak bâbında fermân-ı âlişân yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Ş sene 157

[S.18 - Hüküm 1]

Artukabâd kâdılarına ve Sivas mütesellimine hüküm ki ;

Seyyid Halil zîde şerefuhû gelüb Artukabâd kazâsına tâbi' salur Saray nâm karyede mevâki' menâ nâm mezrâsının hala berât –ı şerîfimle mezra'adarı uhdesine lâzım gelen hizmeti edâ edüb aherden bir vecihle dahl olunmak icâb etmez iken ashâb-ı ağrâzdan ba'zıları bi-vech bilâ berât ve bilâ sened fuzûli mezra'adarlığı umûruna müdâhele zabtına mûmâniat ve ta'addîden hâli olmadukların bildirüb yedinde olan berât-ı şerîfim mücebince 'amel olunmak ashâb-ı ağrâzdan olan mezbûrları bi-vech ve bilâ berât ve bilâ sened müdâhele etdirilmeyüb men' ve def' olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden şer'le görülmek için yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Ş sene 157

[S.18 - Hüküm 2]

Çorum sancağı mutasarrıfına ve Osmancık ve ve ve kâdılarına hüküm ki ;

El-Hac Mehmed nâm kimesne gelüb bu sene-i mübarekede Merzifon menzilinde kalmayub Osmancık tarafına geldiği demekle ma'rûf Darende kurbunda erikli bağçe nâm mahalde otuz kırk nefer süvari türkman eşkiyaları yolunu kesüb mâl ve eşyâsın gâret ve yağma ve a'zasın mecruhe edüb kendü hâlinden ma'ada âded-i ağnâm mâlından dahi dört buçuk kise akçesin yağma eylediklerinde hala Okanlı zâde olan Hacı köy mütevellisinin konağında Feraş olub ve eşkiya-yı mezbûrûn taht-ı kazâlarınızda mürûr ve ubûr üzere

oldukların bildirüb buldukları mahalde ahz ü icrâ-yı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ etmeğin buldukları mahalde ahz ve gasb ve gâret etdikleri emvâl ve eşyâları ma'rifet-i şer'le istirdad ve şer'an lüzum gelen ukûbat –ı meşru'aları icrâ olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâsıt- Ş sene 157

[S.18 - Hüküm 3]

Sivas ve kâdılarına ve Sivas mütesellimine hüküm ki ;

Sivas kal'ası mustahfazlarından Hacı Ebubekir nâm mustahfaz arzuhâl edüb Sivas sancağında ve nâhiyesinde eyülük nâm karye ve gayrıdan bin dokuz yüz akçe gedik tımar ile Sivas kal'ası mustahfazlığına berât-ı şerîfe ile mutasarrıf olub gedik tımarı mülhakâtından Sivas nâhiyesine tâbi' müşterekiyle kayd ve berâtına dahil çiftlik Şeyh Hasan deyü ve defter-i hâkânîde dokuz yüz akçe yazı ile mukâyed olan çiftlik arâzisinden Medine-i Sivasda vâki' Melik Acem Zâviyesi Vakfı'nın alâkası yoğiken zâviye-i mezkûre mütevellisi Seyyid Mehmed zâviyedarı Seyyid İshak nâm kimesne zuhûr vakfın defterde üç yüz akçe yazı ile mukâyed vakf-ı çiftlikle hinta kanâ'at etmeyüp ve vech-i muharrer müşterekesiyle kayd ve berâtına dahil salif'üz-zıkr Şeyh Hasan çiftliği arâzisine hılâf-ı defter-i hâkânî müdâhele bundan akdem mürâfaa-i şer' olduklarında zıkr olunan Şeyh Hasan çiftliği arâzisinde alâkaları olduğu zâhir ve mu'ârazadan men' ve kat' –ı nizâ' ve kasd-ı husûmet birle kayd-ı şer' den bunun yedine hüccet-i şer'iyye verilmişken mezbûrlar memnu' ve mündefî olmaduklarından naşî hevâlarına tâbi' kâdıya istinaden şâhid-i ruz ikametiyle peyda eylediği mezbûr hüccet-i ibrâziyla hılâf-ı defter-i hâkânî fuzûli müdâhele gadr murâd eylediklerin bildirüb defter-i hâkânî ve yedinde olan hüccet-i şer'iyye mücebince 'amel olunub mezbûr hılâf-ı defter-i hâkânî ve mugâyir-i hüccet-i şer'iyye zâhir olan müdâhele ve ta'addisi men' ve def' olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden defterhâne-i âmiremde mahfûz olan rûz-nâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassalı ve defter-i evkâfa mürâca'at olundukda Sivas nâhiyesinde çiftlik Şeyh Hasan hala ve zîde Kâsım Beğ ser asker-i vilâyet –ı Sivas hâliya derdest givan sipâhive çift-i has dokuz yüz akçe yazı ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter –ı icmâlde Sivas nâhiyesine karye-i eylük ve ma'a gayrihi birikdirüb iki yüz on akçe yekûnundan bin beş yüz akçe ifrâz ve yekûn ma'a gayrihi bin dokuz yüz akçe bir icmâl ve icmâl-i mezbûr Sivas kal'ası mustahfazanına mahsus bir gedik tımar ve gedik hala berât-ı şerîfimle mezbûr Hacı Bekirin üzerinde bâkisi müştereki kaydında olduğu mastûr yine Sivas nâhiyesinde evkâf –ı zâviye Melik Acem der-Sivas deyü yazıldığı mahalde çiftlik –ı zâviye der-nefs-i zâviye –ı mezbûre üç yüz akçe yazı ile tahrîr ve karye

veliddin nâm diğ er ince su mâlikâne ve bi hakkın zâviye-i mezbûr ber müceb defter-i evkâf yekûn ma'a gayrihi bin beş yüz akçe almakdan cihat-i şeyhiyyet fi yevm iki ve cihat-ı şâ'ire ile defter-i evkâfda mukâyyed bulunmağın defter-i hâkânî mücebince 'amel olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Ş sene 157

[S.19 - Hüküm 1]

Çorum Paşası'na ve Çorum ve kâdılarına hüküm ki ;

Kastamonulu Elçibar Merzifonlu Korkas nâm zimmiler gelüb bunların yüz elli yedi senesinden komtradan Merzifona gelür iken Amasya ile Merzifon beyninde yedikırlar nâm mahalde ... üç saat karib vaz'da Türkman tâ'ifesisinin Cerid Yazıcı oğ lu İshak Beğ'in adamlarından Bosta? ve Sahir ... Cemaat re'âyâsında ve ve an on beş nefer kimesne katl ve ... üzerlerine hücum ve katl kasdıyla dört bin guruşluk mâl ve eşyâların gâret ve taht-ı kazâlar murur üzere olduklarına husûs-ı mezbûru Merzifon kâdısı Abdurrahim zîde fazluhû arz eylediğ in bildirüb buldukları mahalde şer'le görölüb gâret eylediklerin alıverilüb emr-i şerîfim ricâ eylemeğ in bulunduğ u mahalde şer'le görölmek için yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Ş sene 1157

[S.19 - Hüküm 2]

Çorum sancağ ı mutasarrıfına ve Osmancık ve kâdılarına ve çapan zâde zîde kadruhûya hüküm ki;

Sâbıkan Konya Mütesellimine Niksari El-Hac Mehmed zîde kadurhû arzuhâl edüb mûmâ ileyh zimmetinde olan mütesellimlik şehriyeleri?? ve seferiyye hesabını görmek için emr-i şerîfime ihzâran Âsitâne-i Saadetime me'mûren çukadar Mustafa zîde kadruhû ile ma'a azimet ve direkli derbendi kurbunda erkli bağçe nâm mahalle hudûdlarında hala taht-ı hükümet ve kazâlarınızda geşt ü gûzar olan cerid ve Türkman ve Atavaslı aşiretlerinden ma'lûm'ül-esami otuz kırk mikdar eşyâ mûmâin üzerine hücum ve bir mikdar muharebe ve on ebnada mûmâ ileyh zahimdar ve yanında mevcut olan mâl-ı mîri ve sâ'ir emvâl ve eşyâları gâret ve ol-vecihle küllî gadr Okanlı oğ lu Ömer Ağa demekle ma'rûf kimesnenin hanesinde mecruhen misafiret üzere kalub ol-vecihle emvâli diğ er güne olduğ un bildirüb gâret olunan emvâl ve eşyâları tamâmen tahsîl olunmak bâbında sen ki çapan zâde mûmâ ileyhimasız size hitaben hüküm-i hümâyûnum sudûrunu istirham etmek vech-i meşrûh üzere 'amel oluna deyü emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Ş sene 1157**[S.19 - Hüküm 3]**

Sivas kâdisına hüküm ki ;

Sen ki Sivas kâdisı Mevlanâ –yı mûmâ ileyh El-Hac Ahmed zîde fazluhûsun mektûb gönderüb mir’-i mirân haslarından Sivas sancağında Vâki’ Arak nâhiyesinde tereke hasları işbu sene-i mübareke rebîül-ahîrinin yirmi ikinci gününde vâki’ olduğu mukaddemâ arak mahkemesinde tescil olunub lâkin nefsi-i Sivas nâhiyesinde vâki’ kurâ şâ’iren mahaller ve kıyas olunub tereke-i hasları zikr olunan mahallerde tarih-i mezbûrdan yirmi beş gün sonra vâki’ olduğunu ahâlisi haber vermekle arz etmeğin Divanî Hümâyûnda mahfûz olan tevcîhat defterlerine mürâca’at olundukda ayalet-i mezbûr düstur-u mükerrerem Osman Paşa iclaluhiya sene-i mezbûre rebîül- ahirinin yirmi üçüncü gününde tevcîh olduğu mukâyyed olub ve haslar tereke bir birinin tereke erişüb kemâlen bulub biçilmek caiz olduğu zamandır biçilmek ve harman olmak lâzım değildir ol-vâki’de her kimin zamanında vâki’ olunur ise cümle mahsûl anın olub tarafından ahz u kâbz olunmak kânûn olmağla mahallinde ma’rifet-i şer’le görülüb eyalet-i merkûme haslarından nefsi-i Sivas ve nâhiyesinde vâki’ kur’anın hasları her kimin tevcîhi tarihine düşmüş ise anın tarafından ahz u kabz etdirilüb taraf-ı aherden dahl ve ta’arruz etdirilmemek için kânûn üzere emr-i şerîfim sudûru bâbında bi’l-fiil re’is’ül-küttabı olan El-Hac Mustafa dâme mecduhû i’lâm etmeğin i’lâmı mücebince ‘amel olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Ş sene 157**[S.19 - Hüküm 4]**

Yıldızeli kazâsı nâibine hüküm ki ;

Sen ki nâib-i mûmâ ileyh El-Hac Osman zîde ilmuhûsun mektûb gönderüb eyalet-i Sivas’da mir’-i mirân havâssından Sivas sancağında vâki’ arak nâhiyesinde tereke hasları elli yedi senesi Rebi’ü’l-ahirinin yirmi ikinci gününde vâki’ olduğu mukaddemâ arak mahkemesinde tescil olunub lâkin Yıldızeli kazâsı yayla olmak hasebiyle kazâ-i mezbûre tâbi’ has karyelerinin tereke –i hasları tarih-i mezbûrdan yirmi beş gün sonra vâki’ olduğunu ahâlisi haber ve verdiklerin sen ki Mevlânâ-yı mûmâsin arz eylediğün ecilden Divanî Hümâyûnumda mahfûz olan tevcîhat defterlerine mürâca’at olundukda ayalet-i merkûmeden Osman Paşa iclaluhiya sene-i mezbûre rebîül- ahirinin yirmi ikinci gününde tevcîh olduğu mukâyyed olub ve haslar tereke bir yerde tereke erişüb kemâlen bulub biçilmek caiz olduğu zamandır

biçilmek ve harman olunmak kânûn olmağın husûs-ı mezbûr mahallinde ma'rifet-i şer'le görülüb eyalet-i merkûme haslarından kazâ-i mezbûre tâbi has karyelerin tereke hasları her kimin tevcîhi tarihinde vâki' olmuş ise kur'a-i mezbûre mahsûlatı anın tarafından ahz u kabz etdirilüb aheri dahl ve ta'arruz etdirilmemek için kânûn üzere emr-i şerîfim sudûru bâbında bi'l-fiil re'is'ül-küttabı olan El-Hac Mustafa dâme mecduhû i'lâm etmeğın i'lâmı mücebince 'amel olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Ş sene 157

[S.19 - Hüküm 5]

Tokad kâdısına hüküm ki ;

Sen ki Tokad kâdısı Mevlanâ es-Seyyid Ahmed Halil zîde fazailuhûsun mektûb gönderüb Eyâlet-i Sivas'da mir'-i mirân Sivas kâdılarında Tokad kazâsı muzâfâtından konbara nâhiyesine tâbi' adamlar ve bedri nâm karyelerin terekesi hasları Sivas havâlisine kıyas olunub zikr olunan karyelerin yine has-ı merkûm mülhakâtından Arak kazâsı kur'asının tereke hasları yüz elli yedi senesi Rebi'ü'l-ahirinin yirmi ikinci gününde vâki' olduğunu adet-i kadîmeleri üzere karyetân-ı mezbûratân ahâlileri meclis-i şer'e varub haber verdiklerin arz etmekle Divanî Hümâyûnumda mahfûz ve tevcîhat defterlerine mürâca'at olundukda eyalet-i merkûme vezirim Osman Paşa iclalühûya sene-i mezbûre Rebi'ü'l-ahirinin yirmi üçüncü gününde tevcîh olduğu müfid olub ve haslar tereke bir yerde tereke erişüb kemâkân bulub biçilmek caiz olduğu zamandır biçilmek ve arz olunmak lâzım değildir olundukda her kimin zamanında vâki' olur ise cümle mahsûlat ânın tarafından ahz ü kâbz olunmak kânûn olmağla husûs-ı mezbûr mahallinde ma'rifet-i şer'le görülüb eyalet-i merkûme havâssı karyelerinden salif'üz-zikr karyelerin tereke haslarını her kimin tevcîhi tarihinde vâki' olmuş ise karyetan-ı mezbûratanın mahsûlü ânın tarafından bi'l-fiil ahz u kabz etdirilüb aheri dahl ve ta'arruz etdirilmemek için kânûn üzere emr-i şerîfim sudûru bâbında bi'l-fiil re'is'ül-küttabım olan ek-hâc Mustafa dâme mecduhû i'lâm etmeğın i'lâmı mücebince 'amel olunmak.

Fî Evâhir-i Ş sene 157

[S.20 - Hüküm 1]

Eyrek kâdısına hüküm ki ;

Sen ki Eyrek kâdısı Mevlanâ Süleyman zîde fazluhûsun sütte-i sa'âdetime mektûb gönderüb eyalet-i Sivas'da mir-i mirân hazretlerinden Sivas eyaletinde vâki' Eyrek kazâsında

olan Hacı kur'asının tereke hasları yüz elli yedi senesinde mah-ı Rebi'ü'l-ahirinin yirmi ikinci çiharsenba günü vâki' olduğunu ibret-i kadîmeleri kazâ-i mezbûr ahâlisi meclis-i şer'e varub haber verdiklerin arz etmekle Divanî Hümâyûnumda mahfûz tevcîhat defterlerine mürâca'at olundukda ayalet-i mezbûr düstur-u mükerrem müşir'il- müfahham nizâm'ül-âlem vezirim Osman Paşa edamallahu te'âlâ iclalahûya sene-i mezbûre rebi'ül- ahirinin yirmi üçüncü gününde tevcîh olduğu mukâyyed olub ve haslar tereke bir yerde tereke erişüb kemâlin bulub biçilmek caiz olduğu zamandır biçilmek ve harman olmak takdirim değildir ol-vâki'tde her kimin zamanında vâki' olunur ise cümle mahsûl anın olub tarafından ahz u kabz olunmak kânûn olmağla husûs-ı mezbûr mahallinde ma'rifet-i şer'le görülüb eyalet-i merkûme haslarından kur'a-i mezbûrenin tereke hasları her kimin tevcîhi tarihinde vâki' olmuş ise kur'a-i mezbûrenin tereke mahsûlatı anın tarafından ahz u kabz etdirilüb aheri dahl ve ta'arruz etdirilmemek için kânûn üzere emr-i şerîfim sudûru bâbında iftihar'ül-emacid ve'l-ekarim bi'l-fiil re'is'ül-küttabım olan El-Hac Mustafa dâme mecduhû i'lâm etmeğın i'lâmı mücebince 'amel olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Ş sene 1157

[S.20 - Hüküm 2]

Turhal kazâsı nâibine hüküm ki ;

Sen ki nâib-i mûmâ Mevlanâ İsmail zîde ilmuhû südde-i sa'âdetime mektûb gönderüb eyalet-i Sivas mir'-i mirân Sivas haslarından Turhal kazâsına tâbi' Varna? nâm karyede tereke hasları Sivas havâlisine kıyas için zikr olunan karye ile hass-ı merkûm mahallatından Eyrek kazâsının tereke-i hasları yüz elli yedi senesi Rebi'ü'l-ahirinin yirmi ikinci gününde vâki' olduğunu adet-i kadîmeleri üzere karye-i mezbûre ahâlisi meclis-i şer'e varub haber verdiklerin arz etmekle Divanî Hümâyûnda mahfûz tevcîhat defterlerine mürâca'at olundukda ayalet-i merkûm vezirim Osman Paşa iclalahûya sene-i mezbûre rebiül- ahirinin yirmi üçüncü gününde tevcîh olduğu mukâyyed olub ve haslar tereke bir yerde tereke erişüb kemâlen bulub biçilmek caiz olduğu zamandır biçilmek ve harman olmak lâzım değildir ol-vâki'tde her kimin zamanında vâki' olunur ise cümle mahsûl anın olub tarafından ahz u kabz olunmak kânûn olmağla mahallinde ma'rifet-i şer'le görülüb eyalet-i merkûme havâssı karyelerinden salif'üz-zikr karyede tereke hasları herkimin tevcîhi tarihinde vâki' olmuş ise karye-i merkûme mahsûlatı anın tarafından ahz u kabz etdirilüb taraf-ı aheri dahl ve ta'arruz etdirilmemek için kânûn üzere emr-i şerîfim sudûru bâbında bi'l-fiil re'is'ül-küttabı olan El-Hac Mustafa dâme mecduhû i'lâm etmeğın i'lâmı mücebince 'amel olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Ş sene 157**[S.20 - Hüküm 3]**

Artukabâd kâdısına hüküm ki ;

Sen ki Mevlanâ-yı mûmâ Mustafa zîde fazluhûsun mektûb gönderüb eyalet-i Sivas'da mir'-i mirân havâssından Artukabâd kazâsına tâbi' kızılca ve istanos karyelerin tereke hasları elli yedi senesi Rebi'ü'l-ahirinin ikinci gününde vâki' olduğu arak mahkemesinde tescil olunub ve salif'üz-zikr karyelerin tereke hasları Sivas ve havâssına kıyas olunmak arak misüllü tarih-i merkûmda vâki' olduğunu ahâlisi haber verdiklerin arz etmekle Divanî Hümâyûnda mahfûz tevcîhat defterlerine mürâca'at olundukda ayalet-i merkûm vezirim Osman Paşa iclalahûya sene-i mezbûre rebiül- ahirinin yirmi üçüncü gününde tevcîh olduğu mukâyyed olub ve haslar tereke bir yerde tereke erişüb kemâlen bulub biçilmek caiz olduğu zamandır biçilmek ve harman olmak lâzım değildir ol-vâki'tde her kimin zamanında vâki' olunur ise cümle mahsûl anın olub tarafından ahz u kabz olunmak kânûn olmağla husûs-ı mezbûr mahallinde ma'rifet-i şer'le görülüb eyalet-i merkûme havâssı karyelerinden salif'üz-zikr karyede tereke hasları herkimin tevcîhi tarihinde vâki' olmuş ise karyeteyn-i mezbûreteyn mahsûlatı anın tarafından ahz u kabz etdirilüb taraf-ı aheri dahl ve ta'arruz etdirilmemek için kânûn üzere emr-i şerîfim sudûru bâbında bi'l-fiil re'is'ül-küttabım El-Hac Mustafa dâme mecduhû i'lâm etmeğın i'lâmı mücebince 'amel olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Ş sene 157**[S.20 - Hüküm 4]**

Sivas ili kâdısına hüküm ki ;

Sen ki Mevlanâ-yı mûmâ-ileyh Salih zîde fazluhûsun mektûb gönderüb eyalet-i Sivas'da mir'-i mirân havâssından Sivas ili kazâsına tâbi' has karyelerinde tereke hasları elli yedi senesi Rebi'ü'l-ahirinin ikinci gününde vâki' olduğu mukaddemâ arak mahkemesinde tescil olunub lâkin Sivas kazâsı olmak hasebiyle şâ'ir mahallerde kıyas olunmayub kazâ-i mezbûr kur'asının tereke hasları tarih-i merkûmdan yirmi beş gün sonra vâki' olduğunu ahâlisi haber verdiklerin arz etmekle Divanî Hümâyûnda mahfûz tevcîhat defterlerine mürâca'at olundukda ayalet-i merkûme düstur-ü vezirim Osman Paşa iclalahûya sene-i mezbûre rebiül- ahirinin yirmi üçüncü gününde tevcîh olduğu mukâyyed olub ve haslar tereke bir yerde tereke erişüb kemâlen bulub biçilmek caiz olduğu zamandır biçilmek ve

harman olmak lâzım değildir ol-vâki'tde her kimin zamanında vâki' olunur ise cümle mahsûl anın olub tarafından ahz u kabz olunmak kânûn olmağla husûs-ı mezbûr mahallinde ma'rifet-i şer'le görülüb eyalet-i merkûme haslarından kur'a-i merkûmenin haslarında kur'a-i merkûmenin tereke hasları herkimn tevcîhi tarihinde vâki' olmuş ise anın tarafından ahz u kabz etdirilüb taraf-ı aheri dahl ve ta'arruz etdirilmemek için kânûn üzere emr-i şerîfim sudûru bâbında bi'l-fiil re'is'ül-küttabım El-Hac Mustafa dâme mecduhû i'lâm etmeğın i'lâmı mûcebince 'amel olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Ş sene 157

[S.21 - Hüküm 1]

Sivas kâdısına Sivas mütesellimine hüküm ki ;

Sivas sâkinlerinden Hasan nâm kimesne gelüb bunun babası ve İbrahim nâm kimesne fevt oldukda mutasarrıf olduğı emlâk ve eşyâsı buna ve erkarındaşı ve kebire ve hemşireleri ve üvey vâlidesi nâm Hatun irs-i şer'i intikâl edüb emlâk ve eşyâdan herkes Hisselerine isâbet eden ahz u kabz edenlerin her biri Zimmetlerin İbra ve iskat etmişler iken mezbûrların zuhûr ve ... süluk-u evvel ibrâya bizden ziyâde olduk deyü hilâf-ı şer'-i şerîf ta'addî ve rencîdeden hâli olmadıkların deyüde da'vâsına muvâfık-ı fetvâ-yı şerîfe verildiğün bildirüb fetvâ-yı şerîfe mucbince 'amel olunmak mezbûrların hilâf-ı şer'i şerîf ve müğayir fetvâ-yı münife zâhir olan müdâhele ve ta'addîleri men' ve ref' olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediğü fetvâ-yı şerîfe mûcebince mahallinde şer'le görülmek için yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Ş sene 157

[S.21 - Hüküm 2]

Merzifon kâdısına Merzifon voyvodasına hüküm ki ;

...zâde kerimesi Zeyneb Hatun gelüb Merzifon kasabası sükkânından hâfız demekle ma'rûf kimesne zimmetinde cihet-i farz-ı şer'iden mûceb temessük bin yüz elli senesinde edâsıyla bin beş yüz guruş alacak hakkı olmağla gelüb ve da'vâlu temessük üzere eylemek mezbûrun Hâfız Hasan'a ve sâhib-i feraşı ve hîn-i kur'asında dahi meblâğ-ı mezbûru zikr hal-i hayatımda edâ edemez isem Merzifon kasabası sâkinelerinden kızım Emine nâm hatum sana deynim olan on iki bin beş yüz guruşu edâ eylesün deyü el-vaz'ı yed mezbûr kabl'el-edâ fevt ve bi'l-cümle muhallelâtı kızı mezbûre ahz u kâbz etmekle meblâğ-ı merkûmu mezbûre-i emîneden taleb ve da'vâ eyledikde mezbûre-i emîne babam müteveffa-yı mezbûrun sana

deyni olan on iki bin beşyüz guruş benim deynimdir sana bir vaktiyle edâ ederim deyü taahhüd ve bunun yedine temessük vermekle bu dahi meblâğ-ı mezbûru emîneden bi't-taleb eyledikde bu gün yarın edâ ederüz deyü avk ve tehir ve ibtal-i hakk ve gadr murâd eylediğün ve tarafından nâm kimesneyi vekil eylediğün bildirüb şer'le görülüb yedinde olan temessukat mücebince zikr olunan on iki bin altı yüz guruş hakkını mezbûre-i emîneden bi't-tamam tahsîl vekil-i mezbûre eliverilüb bir dürlü te'âllül ve tereddüd ve muhâlefet etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediğü ecilden mahallinde şer'le görülmek için yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Ş sene 157

[S.21 - Hüküm 3]

Eğîn kâdısına ve Akdağ? madeni Emînine hüküm ki ;

Maden karyelerinden kazâ-i mezbûre tâbi' Görük nâm karyeden Halil nâm kimesne gelüb yine karye-i mezbûreden zevcesi havâ nâm Hatun kendü hallerinde olmaduğundan naşî vâlidesi nâm Hatun ile yekdil ve bin yüz elli senesinde bunun hilâf-ı şer'-i şerîf ve bi-gayr-ı hakk bir sağır veledini helak ve ziyâde gadr ve ta'addî eylediğünden ve bu bâbda ... fetvâ-yı şerîfe verdiğün bildirüb mücebince şer'le görülüb ber müceb divân-ı şerîfe edâ-yı şer' ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr- i şerîfim ricâ etmeğün şe'le görülmek için yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Ş sene 15

[S.21 - Hüküm 4]

Sivas kâdısı ve Merzifon kazâsı nâibine ve Sivas mütesellimine hüküm ki;

Sen ki Merzifon kazâsı nâibi Mevlanâ es-Seyyid Osman zîde ilmuhusun mektûb gönderüb Niksarî El-Hac Mehmedin hazinedarı Mehmed Beğ demekle ma'rûf kimesne meclis-i şer'e varub bin yüz elli yedi senesinde Sivas adet-i ağnâmı tahsîline me'mûr olub ba'd itmam taraf-ı devlet-i aliyyeme âzım olur iken Merzifon kazâsına tâbi' veregelse nâm mahalle karib Araklı nâm mahalde El-Hac Mehmed Ağa tahsîl eylediği mâl-ı mîri ile taraf-ı Devlet-i Âlîyyeme hesabet görmek için gelür iken Mehmed mezkûrda otuz mikdarı türkman eşkiyası yolunu kat' ve mûmâ ileyhin yanında mevcut olan mâl-ı mîriyi ve sâ'ir yanında mevcut olan emvâl ve eşyâsını gâret ve kendüsünü başından darb ve cerh etmeleriyle keyfiyet-i ahvâli vukûfu olan müslimiden istihbar olundukda fi'l-hakîka vech-i meşrûh üzere mûmâ-ileyh mahall-i merkûmda vardukda eşkiya-yı mezkûre mâl adet-i ağnâmı gâret ve emvâl-i kesireden gasb ve kendüsünün dahi başından darb ve cerh eylediklerin cemm-i gafir

ve cem'i kesir haber vermeleri vâki' hâli bi'l-iltimâs arz eylediğün ecilden vech-i meşrûh üzere eşkıya-yı mezkûre ale eyyi hâlin ahz ve ele getirilüb nehb ü gâret eyledikleri nukûd ve eşyâ her ne ise tahsîl ve haklarında icâb eden ukûbât-ı şer'îye icrâ olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Ş sene 157

[S.22 - Hüküm 1]

Amasya ve kâdılarına ve Sivas mütesellimine hüküm ki ;

Hadice nâm Hatun gelüb bunun vâlidesi Emine nâm Hatun bin yüz elli senesinde müteveffıye oldukda muhallefâtı ve bin guruşluk bağçe ve mülk dükkanları irs-i şer'le kabûl ve Amasya'da sâkin li-ebeveyn er karındaşı Ahmed nâm kimesneye intikâl eyledikde mezbûr cümlesin zabt ve buna hisse-i şayi'asın vermeyüb gadr-ı küllî eylediğün bildirüb vâlidesinden muntakil muhallefât ve mülk -ü bağ ve dükkandan hisse-i şayi'ası alıverilüb te'âllül ve muhâlefet etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ eylemek şer'le görülmek için yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Ş sene 157

[S.22 - Hüküm 2]

Amasya ve kâdılarına Sivas mütesellimine hüküm ki ;

Hadice nâm Hatun gelüb Amasya'da sâkin fazlı oğlu Mustafa Halife demekle ma'rûf kimesne bunu yine Amasya'da Arab tâ'ifesisinden nâm kimesneye lakâbın delidür deyü akd-i nikah eyledikde mezbûr Mustafa Halife eşirrâdan olub mezbûr ile yekdil ve bunun iki yüz guruş kıymetlü mülk-ü bağçesini kırk guruşa almak sevdâsıyla nice güne gadr ve ta'addî eylediğün ma'ada bin yüz elli senesinde bağçesi derununda olan menziline hedm ve kerestesin menziline götürüb ve dükkanlarını noksan baha ile fûruht murâd ve gadr sevdâsında olduğun bildirüb şer'le görüleb fuzûli kabz eylediğü kereste alıverilüb ta'addîsi men' olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylemek şer'le görülmek için yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Ş sene 157

[S.22 - Hüküm 3]

Arabgîr kâdisına ve Arabgîr voyvodasına hüküm ki ;

Arabgîr kazâsına tâbi' harr-ı Bozyer nâm karye sâkinleri Yusuf ve Ömer nâm kimesneleriyle kız karındaşları Raziye ve Emine Müslimin ve Ümmü Gülsüm nâm Hatunlar gelüb bunların babaları molla Hüseyin demekle ma'rûf kimesne kendü hâlinde iken Arabgîr

kasabası sâkinlerinden erbab-ı timardan İbrahim oğlu Hasan ve oğlu Ahmed nâm kimesneler ittifaken babaları merkûmu bin yüz elli senesinde bilâ-cürm ahz u darb –ı şedid ile sarb ve mecruh ve ol darbdan müteessiren fevt olub ziyâde gadr ve ta'addî eylediğünden naşî bundan akdem mahallinde icrâ-yı hakk olunmak için siz ki mûmâ-ileyhimasız size hitaben emr-i şerîfim sâdir olmuşiken mezbûr zi-kudret ve mütegalibe ve cebayireden olmağla itâ'at-ı şer'-i şerîf ve inkiyad emr-i münif idüğünden icrâ-yı hakk mümkün olmayub ibtal-i hakk olduğun ve bu bâbda fetvâ verildiğün bildirüb fetvâ-yı şerîf mücebince şer'le görüb bu def'a dahi mahallinde ihkâk-ı hakk mümkün olur ise mübâşir ma'rifetiyle mezbûr Âsitâne'ye ihzar olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediğün ecilden tâ'yîn Olunan mübâşir ma'rifetiyle mahallinde şer'le görölüb ihkâk-ı hakk ve eğer mahallin olmayub muhâlefet eder ise ihzâr olunmak bâbında fermân-ı âlîşânım yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Ş senes 1157

[S.22 - Hüküm 4]

Amasya'da sâbıkan müftü olan Âkif Mustafa zîde ilmuhûya hüküm ki ;

Amasya kazâsına tâbi' hakala nâm karyede vâki' müteveffa şirvanî Şeyh Seyyid Yahyâ kuddise sırruhû 'ül-azizin evlâdından Şerife Emine ve Şerife Ümmühan ve Fatıma nâm Hatunlar gelüb müteveffa-yı mezbûr karye-i mezbûrede vâki' evkâfının tevliyet ve fazlasını batnen ba'de batnin mutlaka evlâd-ı evlâd ve evlâdına şart ve tâ'yîn edüb sinin-i kesireden berü bu minval üzere tasarrûf oluna gelüb beyn'el-evlâd ve gayrıdan mu'âraza iktizâ eder iken evlâd-ı inaseden Seyyid İsmail nâm kimesneyi tevliyet –i mezbûru kendühevâlarına müstakilen zabt etmek sevdâsıylahevâdarlarını ihbarlarıyla ber-aher vakfiye sûreti ibrazıyla iştirâkden ref' ve kendü derecesinden Seyyid Osman ve Seyyid Mehmed ile ale'l-iştirâk' üs-seviyye mutasarrıf olmak üzere berât etdirüb gadr etmekle Seyyid Yahya şirvânî vakfının vakfiyyesi ve şurût-u kaydı olub evlâd-ı evlâda ale'l-iştirâk 'üs-seviyye zabt olunana geldiği Amasya kâdısının i'lâmı mücebince bi-garz ahâleden ba'de'l-istihbar sudûrum mevlanâ Şeyh Ahmed edamallahu te'âlâ fazailuhûnun i'lâmı Seyyid İsmail'den ref' ... mahdul ale'l-iştirâk 'üs-seviyye zabt etmek üzere tevcîh olunmuşiken merkûm Seyyid İsmail bilâ-mürâfaa ve bilâ-ihbarber-takrîbiyle Amasya kâdısından aldığı arzıyla mevâdda vâki' ve müğayir fetvâ-yı şerife şart –ı vakf sema'la birkaç nefer kimesnelerin ihbarlarını i'lâm ve yine bildiği kimesneleriyle zabt etmek üzere berât etdiriüb küllî gadr eyledikeklerin bildirüb sen ki Mevlanâ-yı mûmâ ileyhdiken Mustafa zîde ilmuhûsun mevla tâ'yîn olunmak için bi'l-fiil ale'l-istirham ve mefhar'ül-enâm olan Mevlanâ es-Seyyid Mustafa edamallahu

te'âlâ fazailuhû işâret etmeleriyle ahâli-i vilâyetden cemm-i gafîr ve cem' i kesirden ba'de'l-istihbar ihkâk-ı hakk olunmak için vâki' hâli i'lâm eylemek bâbında mer-i şerîfim ricâ eylemek için yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Ş sene 157

[S.23 - Hüküm 1]

Gedegra ma'a köprü kâdısına hüküm ki ;

Emine nâm Hatun gelüb nefsi köprü kasabasında vâki' Taceddin Paşa evkâfından mülhakAhmed demekle ma'rûf arsası mukâtaa yol başı mülk-ü menzile taraf-ı vakıfdan verilen temessük Mûcebince mutasarrıf olan oğlu Hüseyin nâm kimesne bundan akdem bilâ veled fevt olub veraseti bunun ile emmisi oğlu Mehmed ve bunun zevce -i aherinden mütevellid oğlu ve mezbûr Hüseyin'in li-üm karındaşı Ali nâm kimesnelere munhasıra olmağla menzil- i mezbûru Zabt eyledikleri hala vakf-ı mezbûr mütevellisi kimesne zuhûr ve ol menzil vakf-ı arsa üzerinde olmağla taraf-ı vakıfdan kabz ederim deyü hilâf-ı şer'i şerîf rencîde ve gadr murâd eylediğün ve bu babada şeyhü'l-islâmıdan fetvâ-yı şerîfesi olduğun bildirüb fetvâ-yı şerîfe mûcebince şer'le görülüb irsen intikâl eden menzilleri kendü vücuh-u zabt etdirilüb mütevell-i mezbûru hilâf-ı şer'i şerîf ve müğayir-i fetvâ-yı münif olvecihle ta'addî ve rencîde ve müdâhele etdirilmeyüb men' ve def' olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylemek şer'le görülmek için fermân -ı âlîşân yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Ş sene 1157

[S.23 - Hüküm 2]

Kavak ve kâdılarına ve Canik sancağı mütesellimine hüküm ki ;

Kavak nâhiyesine tâbi' hızır İlyas evkâfdan ulaş alayı mevrâ'sı vakfının nısf zâviyedarlığından sülüs hisseye ve evlâdiyyet -i Meşrutıyyet üzere berât-ı şerîfimle mutasarrıf olan Mehmed Veled şen gelüb zikr olunan nısf zavidarlığından sülüs hissesi ve nısf zâviyedarlığından sülüs -ü aheri evlâd-ı vakıfdan Mehmed ve Hasan ve Hüseyin ... ber-vechi iştirâk üzerlerinde ve mutasarrıf-ı zâviyedarlığın sülüs-ü aheri dahi olan Mustafa Mehmed zîde ilmuhûnun ba-işâret üzerinde ve zâviye-i mezbûrenin mutasarrıfı Hüseyin ma'lum ve nısf-ı aheri dahi mahlul olmağla Kavak kazâsına tâbi' belli nâm karyede ashâb-ı hayrâtdan İbrahim Halife'nin berât-ı şerîfimle üzerinde olub her biri üzerlerine edâsı lâzım hizmetlerin edâ edüb ve sâhib olan mahsûlatdan herkese berâtları mûcebince hisselerine tevzi' ve taksîm olub vakıf-ı mezbûr vakfiye ma'mulün bihasında ahere bir nesne şart ve

tâ'yîn etmeyüp aherden bir vecihle dahl olunmak icâb etmez iken ecânibden mütegalibe ve eşirrâdan Ahmed ve diğer İbrahim nâm kimesneler zuhûr ve şiddete sâlik ve birileri dahi mahsûl-ü vakıfdan hisse aliverir deyü bi-vech ve bilâ-sened bunu ve müşterekleri mezbûrdan ta'cîz ve ta'addîden hâli olmadıkların bildirüb mezbûrların bi-vech ve bilâ-sened ol-vecihle mahsûl mütalibesiyile olan müdâhele ve ta'addîleri men' ve def' olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ ve hazîne-i âmiremde mahfûz olan Anadolu muhâsebesi defterlerine nazar olundukda zâviyedarlık-ı merkûm vech-i meşrûh üzere bunun ve müşterekleri merkûmûnun başka başka berât-ı şerîfimle üzerlerinde olduğu mastûr ve mukâyed olunmağın ve berâtları mûcebince 'amel olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Ş sene 1157

[S.23 - Hüküm 3]

Gümüş kâdısına hüküm ki ;

Vezir -i a'zam sâbık müteveffa Köprülü Mehmed Paşa evkâfının müteveli kaimmakamı olan El-Hac Hasan zîde kadruhû gelüb müşarun ileyhın evkâfi karyelerinden kazâ-i mezbûre tâbi' Hacı karyesi demekle ma'rûf vakf-ı karyenin rüsûm-ı şâ'iresine âharden dahl olunmak icâb etmez iken hilâf-ı kânûn müdâhale olduğu bildirüb men' ve def' olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ etlediği ecilden imdi vüzera-yı a'zam evkâfi maariz'ül-kalem ve maktu'ül-kadem min küll'l-vücuha serbest olmak kânûn-ı defter olmağın kânûn üzere 'amel olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i N sene 1157

[S.23 - Hüküm 4]

Çorum sancağı mutasarrıfına ve Osmancık ve kâdısına hüküm ki ;

Osmancık kazâsına tâbi' Çobanlar nâm karye sâkinlerinden nâm kimesne gelüb bu karye-i mezbûre toprağında vâki' hâss-ı olmak temessükü mûcebince yirmi muhâsebesine aid mütecâviz zabt ve zirâ'at ve öşür ve resmiyet sâhib üzere eda edegeldiği ma'lum olan berât ahire ferâğ etmiş değil iken karındaşı Mehmed nâm kimesne zuhûr ve şirrete süluk ve ol yerleri terk olacak temessükü mûcibince etmişdik deyü tezkere alub zabt ederim deyü müdâhele ve ta'addî etmekle bundan akdem mürafaa şer' olunduklarında iddi'âsı zuhûr ve şirrete süluk ve ol yerler müstefda olduğu şer' bâbında ve buna hükm-i birle defter-i şer'den

beyyine-i mürâsele verilmişken mezbûr kani' olmayub gerü ol-vecihle nizâ' dan hâli olduğun ve bu bâbda da'vâsına muvâfik-ı fetvâ-yı şerîfe verildiğün bildirüb yedinde olan sâhib-i arz temessük mücebince 'amel olunub zikr olunan yerleri kemakan kendüye zabt etdirilüb karındaşı mezbûru hilâf-ı kânûn lede'l-arz dahl ve müdâhele ettirilmeyüb men' ve def' olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediğü ecilden şer'le görülmek için yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i N sene 157

[S.24 - Hüküm 1]

Amasyada sâbikan mezun-u bi'l-ifta olan mevlanâ Âkif Mustafa zîde ilmuhûya hüküm ki;

Sen ki mevlanâ-yı mûmâ ileyhsin bundan akdem ba'de'l-yevm müteveli olmağla talib olmayub ve ahâli-i beldenin umûr-ı küllîye ve hazinelerine dahi min ba'd karışmamak üzere taraf-ı mîriye beş bin guruş nezir vermeğe kabûlü hâvi verilen hüccet-i şer'iyye baş muhâsebeye kayd olunduğunu müş'ir-i muhâsebe merkûmeden verilen ale vech-i kaimesi Divanî Hümâyûnum kalemine dahi kayd olunub lâkin nezr-i meşru' olmağla mahalle kaydı terkîn -i nevakıs etdikce müvella tâ'yîn olunmak için bi'l-fiil şeyhü'l-islâma Mevlanâ es-Seyyid Mustafa edamahullahu te'âlâ fazailühü işâret etmeleriyle Mevlânâ-yı müşarun ileyhin işâretleri mücebince nezr-i hüccetleri mahalli terkîn ve müteveli tâ'yîn olunmak fermânım olmağın baş muhâsebeden nezr-i hüccetin Divanî Hümâyûnum kaleminden kaimenin kaydı terkîn olunmağla ber -vech-i muharrer iktizâ etmedikce müteveli tâ'yîn olunacağı ma'lumun olmak için işbu emr-i şerîfim isdar ve irsâl olunmuşdur vusulünde keyfiyyet-i ma'lumun oldukda âna göre 'amel ve hareket eylemek için yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i N sene 157

[S.24 - Hüküm 2]

Tokad kâdısına hüküm ki ;

Medine-i münevvere evkâfindan Tokad'da vâki' acem hanı demekle ma'rûf hanın mütevellisi sunnullah ile han -ı merkûm mütecirleri südde-i sa'âdetime arzuhâl edüb bunlar üzerlerine edası lâzım gelen avâriz ve imdad-ı hazeriyye ve seferiyye ve sâ'ir emr-i şerîfimle vâki' olan tekâlîflerin cem'ine me'mur olanlara edâda kusûrları olmayub rencide olmaları icâb etmez iken Tokad sâkinlerinden han -ı ashâb olan ve nâm kimesneler mücerred kendü hakların imara ve zikr olanlar vakfın hanını ibtal sevdâsıyla müstecir-i

merkûmlar üzerlerine tahammüllerinden ziyâde tekâlîf tahmili ile müstecirleri perâkende ve perişân ve bâki kalanlarının dahi çakecek halleri kalmayub ahvalleri diğêr gûn ve vakf-ı hanın ibtaline bâis oldukların bildirüb tahammüllerinden ziyâde tekâlîf talebiyle ta'addî ve rencide etdirilmeyüb men' ve def' olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden kânûn üzere 'amel olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i N sene 1157

[S.24 - Hüküm 3]

Zile ve kâdılarına voyvodasına hüküm ki ;

Zile kazâsı ahâlisi südde-i sa'âdetime gelüb ashâb-ı sarrafdan nâm kimesne bundan akdem on bin guruş vakf eylediğın meblâğ -ı mezbûrun ilk kelime : ... sarf bin beş yüz guruş kasaba-i mezbûr deruna zimmetinde müctemi Andan su yolların tamirine ve bin beş yüz guruş dahi bunların tekâlîflerine verilmek üzere vakıfdan şehri şart ve tâ'yîn ve nice zamandan berü mütevellî olanlardan meblâğ-ı mezbûr alınur teklifleriçün verilegelmişken kasaba-ı mezbûrda sâkin vakf-ı mezbûrun mütevellisi olan Hacı Mustafa nâm kimesnenin yüz elli senesinden berü vermeyüb ekl ve bel' Ve hala zimmetinde müctemi bunlar dahi şer'le muhâsebesin görüb zimmetin zuhûr eden taleb eylediklerin bi-vech-i mütegalibeye istinaden bi-vech şer'e te'âllül ve muhâlif deynlerin ekl ve bel' sevdâsında oldukların bildirüb şer'le muhâsebesi görölüb icrâ-yı şer'le ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediğın ecilden şer'le görölmek için yazılmışdır.

Fî Evâhir-i C sene 1157

[S.24 - Hüküm 4]

Zile ve kâdılarına hâsıl voyvodasına hüküm ki ;

Zile kasabasından Abdurrahman ve Osman ve İlyas Nâm karındaşlar südde-i sa'âdetime arzuhâl edüb kasaba-i mezbûrdan Küçüklü Nedim oğlu Murad ve karındaşı Bekir dahi ve Göriger oğlu Ali ve Dumrul Mustafa nâm kimesneler kendü hallerinde olmayub bin yüz elli senesinde bunların babaları Çolak Veli oğlu Veli oğlu Saraç Mustafa nâm kimesneyi bi-gayr-ı hakk katl edüb ziyâde gadr ve ta'addî ve fesâd eylediklerin bildirüb şer'le görölüb icrâ-yı şer' ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden şer'le görölmek için yazılmışdır.

Fî Evâhir-i C sene 1157

[S.24 - Hüküm 5]

Yeni il ve Belviran ve kâdılarına ve Konya nâibine ve Sivas ve Konya mütesellimlerine hüküm ki;

İsmail nâm kimesne gelüb Yeni il kazâsında konar ve göçer Sulmanlı Türkmanından Çulu oğlu Hasan ve Davud oğlu Ahmed oğlu Ahmed ve Sarı Ali ve ... oğlu Süleyman demekle ma'rûf kimesneler zimmetlerinde cihet-i farz-ı şer'iden bin yüz elli senesinde bin guruş alacak hakkı olub taleb eyledikde dürlü illet ve bahane ile vermeyüb ibtal-i hakk murâd eylediklerin ve mezbûr taht-ı hükümet ve kazânızda mürûr ve ubûr üzere oldukların bildirüb buldukları mahalde zabıtları ma'rîfetiyle şer'le görülüb eliverilüb icrâ-yı hakk olunmak bâbında hükm-i hümayûnum ricâ etmeğin buldukları mahalde şer'le görülmek için yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i N sene 157

[S.24 - Hüküm 6]

Arabgir kâdısına ve Arabgir voyvodasına hüküm ki ;

Mustafa Halife gelüb hala Arabgirde vâki' Şeyh Hasan Beğ Vakfi'nin yevmi beş akçe ile kitabeti Ahmed fevtinden buna tevcih ve yedine berât verilmişken Arabgir'de sâkin vakfın mütevellisi Ali nâm kimesne mücerred vazifesin ekl etmek sevdâsıyla katibi yokdur deyü bir müddet cümleye salık ve bura kâtib-i sâbık Ahmed için devti gayr-ı vâki'dir deyü üzerinde kitabeti ref' ve üzerine berât velâkin aherin ismi mevcut ve cismi na-mevcut olduğun cümlelerin ma'lumu olmağla mahallinde vâki' hal arz ve i'lâm olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediğin edilden vâki' hal mahallinde arz ve i'lâm olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i N sene 1157

[S.25 - Hüküm 1]

Amasya ve kâdılarına ve Sivas mütesellimine hüküm ki ;

Amasya sâkinelerinden Hadice nâm Hatun rikab-ı kâmyabıma? arzuhâl edüb mezbûrun büyük babası emir oğlu Hacı Mustafa nâm kimesne bundan akdem fevt oldukda yine Amasya kasabasında vâki' mülkiyyet üzere tasarrûfunda olan miran bağı demekle ma'rûf bağ irs-i şer'le bunun vâlidisi Emine nâm Hatuna ba'de'l-yevm intikâl ol dahi mutasarrıfa iken yine Amasya sâkinlerinden mütegalibe ve cebayire Ve Hâfiz demekle meşhur Abdurrahman nâm kimesne bin yüz elli senesinde fuzûli ve tegallüben zabt eyledikde vâlidisi

mezbûre dahi anın bağı mezkûre bağı-ı mezkûrdan maada ve alub zabt etmek üzere iken ol dahi müteveffiyeye oldukda bağı-ı mezkûr bi-hasb'el-şer' üş-şerîf buna intikâl etmekle bu dahi verasetini ba'de'l-irsiyat mülk-ü mevurusu olan bağı-ı mezbûru alub zabt etmek istedikde mezkûrhevâsına tâbi' zulme ve mütegalibeden bunda kimesneler ile müttefik ve müttehid ve mezkûrlara istinadı sebebi ile vermekde te'âllül ve zabtına ma'mur ve ol-vecihle mabureye gadr sevdâsında olduğun bildirüb vech-i meşrûh üzere şer'le görülüb mülk-ü mevrus olan bağı-ı emzburun zabtına mezkûru fuzûli müdâhele ve ta'addî etdirilmeyüb zâhir olan müdâhelesi men' ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylemek şer'le görülüb bağı-ı mezbûre fuzûli müdâhelesi vâki' ise men' ve ref' ve ihkâk-ı hakk olunmak için emr-i şerîfim yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i C sene 157

[S.25 - Hüküm 2]

Turhal kâdısına hüküm ki;

Ebna-i sipâhîyândan Osman ve Mustafa nâm sipâhîler südde-i sa'âdetime arzuhâl edüb bunlar sahh'ül-esami ebna-i sipâhîlerinden olub Turhal kazâsı toprağında bi'l-fiil zabt olundukda teklif icâb eder haneye bağılu kadîmi re'âyâ emlâk ve yerleri yoğıken vech-i meşrûh yerleri hilâf-ı kânûn avârız ve imdad-ı seferiyye ve hazeriyye ve sâ'ir emr-i şerîf ile vâki' teklifden hisse veriniz deyü ta'addî ve ehl-i örf tâ'ifesisine taraflarından dahi bilâ- emr-i şerîf tekâlif-i şâkka mütâlebesiyle rencîde ve remide eylediklerin ve bu bâbda da'vâlarına muvâfik-ı fetvâ-yı şerîfeleri olduğun bildirüb fetvâ-yı şerîfeleri mücebince 'amel olunub hilâf-ı kânûn ve bilâ-emr-i şerîf ol-vecihle ta'addîleri men' ve def' olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden kânûn üzere 'amel olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâhir-i C sene 1157

[S.25 - Hüküm 3]

Yüzdeyara ve kâdılarına hüküm ki;

Sen ki Yüzde Yara kâdısı Mevlanâ Mustafa zîde fazluhusun mektûb gönderüb havâss-ı hümâyûndan Zile mukâtaası Voyvodası Hasan zîde kadruhû işbu sene- i mübarekede mâl-ı mîri tahsîline mübaderet ve mukâtaa-i merkûm mülhakâtından kazâ-i mezbûrda sâkin Ahmedlü kabilesine ve havalet kabile -i merkûmeden Genc oğlu Ali belü kebaşe rüfekalarından Sarı oğlu Ömer ve Yarlı Mehmed ve Karaca Kürd kabilesinden Korucu oğlu Mehmed nâm şâkiler birbirlerine yekdil ve yekcihet ve mukâtaa-i merkûm re'âyâların tahrik

ve ihlal ve voyvoda-i mûmâ-ileyh mâl-ı mîrilerinden emr ü defter mücebince taleb eyledikte bir akçe ve bir habbe vermeleriyle cânib-i şer'den birkaç def'a mürâsele irsâl olundukda mezbûrlar üzerine tüfenk atub dört nefer adamını darb ve katl eylediklerinden ma'ada emvâl-i eşyâsın nehb ü gâret ve ziyâde gadr etmeleriyle Pehlivanlı ve Mir Aşireti İbrahim ve zîde kadruhüma iânet ve ma'rîfetlerine eşkıya-yı merkûm buldukları mahalde ahz ü ihzâr-ı şer ve zimmetlerin sâbit olan mâl-ı mîri ve eşyâ ve sâ'ire tamâmen tahsîl ve icrâ-yı şer' ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum verilmek ricâsına vâki' hâli bi'l-iltimâs Yüzde Yara kazâsı nâibi Mevlanâ İbrahim zîde ilmuhû arz etmeğin vech-i meşrûh üzere şer'le görülmek için yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i N sene 1157

[S.25 - Hüküm 4]

Samsun kâdisına hüküm ki ;

Fatıma nâm Hatun gelüb bu babası müteveffa Ömer Ağa demekle ma'rûf kimesnenin Samsun kasabasında vâki' vakf-ı gümrük hanenin ber-vech-i meşruta mütevelliyesi olub dahl ve ta'arruz olunmak icâb etmez iken kasaba-i mezbûr sâkinlerinden El-Hac İshak oğlu İbrahim nâm kimesne eşirrâdan ve zalemeden olmağla zikr olunan gümrük hanede hilâf-ı şer' ve müğayir-i şart -ı vakf fuzûli ve tegallüben zabt ve bunun yedinde olan vakfiyye-i ma'mulün biha mücebince şart ve tâ'yîn olduğun berâtın ve vermediğinden gayrı bi-vech zabtına mûmâniyat etmekle bundan akdem mezbûrun hakkında iki def'a ve bir def'a dahi mahallinde icrâ-yı hak olunmaz ise Âsitâne-i Saadetime ihzâr olunmak üzere sâdır olan fermân-ı âlîşânım mücebince tarafından vekil irsâl eylediğin mezbûr gayet eşirrâdan olmağla bir dürlü itâ'at -ı şer'i şerîf ve ittisal-i emr-i münif etmeyüp ve tarafgirleri olan a'yan isnâdı olmağla henüz icrâ-yı hakk olunmayub mağdure olduğun bildirüb asiane-i sa'âdetime ihzâr ve ihkâk-ı olunmak bâbında istid'â-yı inâyet etmeğin bu def'a tâ'yîn olunan mübâşir ma'rîfetiyle mahallinde şer'le görölüb ale eyyi hâlin ihkâk-ı hakk ve bu def'a dahi muhâlefet eder ise Âsitâneye ihzâr olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı N sene 1157

[S.26 - Hüküm 1]

Akçay ve kâdılarına ve Sivas mütesellimine hüküm ki ;

Akçay kazâsına tâbi' akrade sâkinlerinden Mehmed beşe demekle ma'rûf kimesne gelüb onun babası Ali nâm kimesne yine karye-i mezbûre sâkinlerinden iken bundan akdem fevt oldukda veraseti onun ile karındaşı İbrahim nâm kimesneye munhasıra olub babalarından muntakil eşyâ ve hayvanat ve mahsûlat ve mülk-i harman hissesin ve mülk-ü bağ ve bağçe ve samanlane ve ahur ve sâ'ir yer emlâk ve eşyâsın kısmet-i âdile ile inkısam ve her biri isâbet eden hisselerini ahz ve bu hissesine isâbet eden bağ ve bağçe ve bostan ve ahur ve eşyâlarını yirmi beş seneden mütecâviz karındaşı mezbûrun müvacehesinde zabt ve karındaşı mezbûr bu müddetde sükut edüb dahl icâb etmeyüp ve bu makule bilâ öZR-ü şer'i on beş sene mürûr eden emlâk ve eşyâ ve da'vâsının tekrar istima'ı memnu'iken merkûm İbrahim zuhûr ve şirrete süluk vehevâsına tâbi' kâdı ve ehl-i örf tâ'ifesiyle yekdil ve bu emvâl ve eşyâsın merkûmda mukaddem babamızdan İdi ve gah nim hisseme noksan isâbet eyledi ve gah bana iki guruş bey' ile deyü bunu ahz ve habs ve beyân Ve bu dahi ikrahen nısfını mezkûre bey' edüb iken bu makule ikrahen bey'i şer'i sahih değil iken mezbûrhevâsına tâbi' kâdıya istinaden beyân eylediği merkad hüccet ibrâzıyla bana bey' eyledin deyü bin yüz elli senesinde fuzûli zabt edüb gadr eylediğün ve bu bâbda fetvâ-yı şerîfesi olduğun bildirüb şer'le görüleb alıverilmek bâbında emr-i şerîfim ricâ etmeğın şer'le görülmek için yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı N sene 157

[S.26 - Hüküm 2]

Niksar ve kâdılarına ve Sivas mütesellimine hüküm ki ;

Nişan-ı hümayûnum verilen defter-i hâkânî katibleri şâkirdlerinden kidve-i erbab 'üt-tahrîr'ül-kalem Ömer ... zîde kadruhû südde-i sa'âdetime arzuhâl edüb berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu ze'âmeti karyelerinden Niksar nâhiyesinden Fazlı ve ve ve nâm karye re'âyâlarının yanında bir öşürleriyle şâ'ir hukuk ve rüsûmların kânûn ve defter mücebince tarafından su başısı olan nâm kimesne talep olunmak istedikde içlerinde ba'zıları hilâf-ı kânûn ve müğayir-i defter cüzhanisi teklifi ile ze'âmeti mahsûlünün kesad ve noksan tertibine bâis ve bâdi oldukları bildirüb kânûn ve defter mücebince 'amel olunub kurâ-i mezbûrünün vâki' olan a'şar ve şer'iyye ve sâ'ir hukuk ve rusumu kânûn ve defter mücebince su başısı mezbûre alıverilüb hilâf-ı kânûn ve müğayir-i defter te'allül etdirilmemek bâbında hüküm-i hümayûnum ricâ eylediği ecilden kânûn üzere 'amel olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı N sene 157

[S.26 - Hüküm 3]

Gedegra kal'ası dizdârına hüküm ki ;

El-Hac Hasan nâm kimesne südde-i sa'âdetime arzuhâl edüb Amasya sancağında Gedegra nâhiyesinde Kuğalu nâm karye ve gayrıdan dokuz yüz akçe gedik tımar ile Gedegra kal'ası mustahfazlığı mezbûr Hacı Hasan'ın raiyyet etmeyüp diyâr-ı âhere gitdiğinde Sivas mutasarrıfı İbrahim Paşa arzıyla kırk üç senesinde Şeyh Mustafa'ya tevcîh ve berâtı ve Şeyh Mustafa'nın dahi kasr-ı yedinden kırk altı senesinde ba-arzuhâl kur'ada tevcîh ve berâtıyla üzerinde olduğu defter-i hâkânîde mukâyyed bulunmağın zikr olunan gedik tımarı ile kal'a-i mezbûre mustahfazlığı mezbûr Hacı Hasan'ın berâtıyla üzerinde ve bu ciheti tarihinde bu ana gelince hizmetinde kusûru olmayub tımar-ı mezbûr zabtında ve derûn- u kal'ada sâkin iken aherden Şeyh Mustafa Ayandan ra'iyet etmedi deyü ref'inden kendü üzerinde berât etdirüb berâtını ibrâz ve zabt-ı şuru' etmeyüp hilesinden naşî murâd-ı ismiyye kasr-ı yed edüb ve mezbûr Murad'ın ismi mevcut ve cismi na-mevcud olub bu sene-i mübarekede Hasan nâm kimesne zuhûr etmekle kal'a-i mezbûre dizdârından arz taleb eyledikde mezbûr Mustafa tımar -ı mezbûr Sivas mutasarrıfı arzıyla tevcîh olunmuşdur deyü arz vermeyüb buna gadr olunduğun bildirüb ve tımar-ı mezbûrun mezkûr Muradın ref'inden kendüye ibkâ olunması bâbında istid'â-yı inâyet ve tımar-ı mezbûr Hacı Hasan'ın raiyyet etmediğın ahere kabz olunalı on dört sene mikdarı zaman mürûr eylediğine binâen nizâ'a salahiyyeti kalmayub ancak mutasarrıfı Murad'ın cismi na-mevcud olduğu vâki' ise terk -i hismetinde tımar-ı mezbûrun arza merkûm Hasan'a verilmek için sen ki dizdâr-ı merkûmsun sana hitaben emr-i şerîfim sudûrunu bi'l-fiil re'is'ül-küttâb olan El-Hac Mustafa dâme mecdûhu i'lâm etmeğın i'lâmı mücebince 'amel olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı N sene 157

[S.26 - Hüküm 4]

Eğın kazâsına ve Eğın Madeni emînine hüküm ki ;

Eğın kazâsı mahallinde cermci mahallesi sükkânından İshak nâm kimesne gelüb mahalle-i mezbûr sâkinlerinden Sipâhioğlu Bekir beşe demekle ma'rûf şaki kendü hâlinde olmayub bunun vâlidesi Âişe nâm Hatunu hilâf-ı şer' bin yüz eli senesinde katl etmekle mezbûr ahz olub murafaa-ı şer' olundukda katl eylediği şer'an sâbit ve cânib-i hüccet-i şer'iyye verüb habs olunmuşken mezbûre ba'zı kimesneler muîn olmalarıyla anda istinaden

icrâ-yı hak Olunmadıĝun bildirüb Şer'le görölüb icrâ-yı hakk lâzım sâbit emr-i Şerîfim ricâ etmeĝin Şer'le görölmek için yazılmıŐıdır.

Fî Evâsıt-ı N sene 157

[S.27 - Hüküm 1]

Ber vech-i arpalık Çorum sancaĝı mutasarrıfı Çorum ve Bozok ve kâdılarına ve Bozok sancaĝı mütesellimine hüküm ki;

Kengri sancaĝında Őabanözü kazâsında Etyalli AŞireti'nden Hüseyin ve Ramazan nâm karındaşlar bunların babaları Hacı Ali ve karındaşları Abbas nâm kimesneler kendü hallerinde iken yine aŐiret-i mezbûrdan veled oĝlu Ahmed ve Abdi oĝlu Ali ve Arab Hacı Yusuf ve karındaşı El-Hac Mehmed veled Hasan Gümüş veled Ömer Cizeli Zeyneb nâm kimesneler birbirleriyle yekdil ve yekcihet olmalarıylahevâlarına tâbi' zümre-i eşkiyadan ma'lûmü'l-esâmî kimesneler ile bin yüz elli senesinde menzillerin basub İstanbuli altı bin keyl hıntasıyla beş kese nukûd akçeve yirmi re's camus ve kara sıĝır ve yedi re's deve ve dört yüz re's ganem ve sâ'ir eşyâları nehb ü gâret ve babaları mezbûr Hacı Ali ile karındaşları Abbas'ı hilâf-ı Şer' -i Şerîf vebi-gayr-ı hakk katl ve menzil-i merkûmu ihrak -ı bi'n-nar edüb ziyâde gadr ve ta'addî ve fesâd eyledikleri ve mezbûrlar taht-ı hükumete ve kazâlarda firar üzere oldukların bildirüb buldukları mahalde Şer'le görölüb emvâl-i maksubeleriyle ol-mikdar İstanbuli keyl hınta ve sâ'ir davarı melabislerin aliverüb icrâ-yı Şer' ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i Şerîf ricâ eyledikleri ecilden buldukları mahalde Şer'le görölmek için yazılmıŐıdır.

Fî Evâhir-i N sene 1157

[S.27 - Hüküm 2]

Eĝin ve kâdılarına hüküm ki ;

Eĝin kasabasında sâkine seltaye nâm nasraniye gelüb yine kazâba-i mezbûre sâkinlerinden ve Dimitri nâm zimmi zimmetinde bin yüz elli senesinden berü hüccet-i Şer'iyye üç bin iki yüz yetmiş guruş alacak hakkı olmaĝla taleb eyledikde hilâf-ı Şer' -i Şerîf edâda te'âllül ve muhâlefet ve gadr murâd eylediĝün bildirüb hüccet-i Şer'iyye mücebince görölüb mezbûrun zimmetinde olan hakkı kendü aliverilüb hilâf-ı Şer'i Şerîf te'âllül ve muhâlefet etdirilmemek bâbında hüküm-i hümâyûnum riva eylediĝü Şer'le görölmek için yazılmıŐıdır.

Fî Evâhir-i N sene 1157**[S.27 - Hüküm 3]**

Gedegra ve kâdılarına Sivas mütesellimine hüküm ki;

Gedegra kal'ası mustahfazlarından Ali nâm mustahfaz gelüb Amasya sancağında Gedegra nâhiyesinde kuyucak nâm karye ve gayrıdan bin altı yüz akçe gedik tımar mutasarrıfı Ahmed fevtinden elli beş şâbanın yirminci birinci gününden Ali'ye tevcîh ve tahvil –i hükm İle üzerinde iken mezkûr Ahmed'in senedi El-Hac Mustafa'nın yedine girmeklehevâsına tâbi' ma'zul Gedegra kâdısı El-Hac Salih'in aldığı arz ile tahvil kaydına mürâca'at olmaksızın kasr-ı yedinden olmak üzere elli altı senesi zil ka'desinin yirmi dokuzuncu gününden alub berât ve gadr ve bu sâhib-i evvel olmağla sâbika re'is'ül-küttabım olan Rağıb Mehmed Paşa'nın riyaseti esnasında i'lâmıyla yüz elli altı zil hiccesinin on altıncı gününden merkûme El-Hac Mustafa'nın Ref'inden merkûm Ali'ye ibkâ ve hala berât-ı şerîfime üzerinde olmağla yedinde olan berâtı mücebince tımar-ı mezbûru zabt ve hizmet –i mukâbelesinde mustehak olduğu mahsûl ve rusumda ahz u kabz murâd eyledikde müteveffayı mezbûr Ahmed'in sûreti Hacı Mustafa nâm kimesne zuhûr ve hilâf-ı kânûn ve ifsad kendü kavli-i dürlü illet ve bahane ile bunun berâtı mücebince hizmeti mukâbelesinden müstehak olduğu mahsûl ve rusumuna müdâhale ve gadr murâd eylediğün bildirüb gedik tımar-ı mezbûr yedinde olan berâtı ve defter-i hâkânî mücebince kendüye taraf ve hizmeti mukâbelesinde müstehak olduğu mahsûl ve rusumu kânûn ve defter mücebince ahz u kabz etdirilüb mezbûr ve aheri hilâf-ı kânûn ve müğayir-i defter bir dürlü dahl ve ta'arruz etdirilmemek bâbında hükm-i hümayûnum ricâ ve defterhâne-i âmiremde mahfûz olan ruznâmçe –i hümayûnuma mürâca'at olundukda tımar-ı mezbûr vech-i meşrûh üzere tarih-i mezbûrda merkûm Aliye tevcîh ve hala berât-ı şerîfle üzerinde olduğu mastûr ve müfid olunmağın kânûn ve defter mücebince 'amel olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâhir-i N sene 157**[S.27 - Hüküm 4]**

Âsitâne-i Saadetimden Eğin kazâsına varub gelince yol üzerinde vâki' kâdılara hüküm ki;

Sarraff tâ'ifesisinde Ağob nâm zimmi südde-i sa'âdetime arzuhâl edüb mesfûr silâ-i rahim için veledayn –i evlâdan Eğine âzım olmağla Âsitâne-i Saadetimde eğine varub

gelince esna-yı rahda ve ol-tarafda hukuka mütekallib da'vâlarında kimesne zuhûr ederse da'vâları aher mahalde istima' üzere havale olunmak bâbında emr-i şerîf ricâ etmeğin vech-i meşrûh üzere 'amel olunmak bâbında emr-i âli sâdır olmuştur.

Fî Evâ'il-i L sene 157

[S.28 - Hüküm 1]

Sâbıka Amasya'da mezun bi'l-ifta olan Mevlanâ Mustafa Âkif zîde ilmuhûye hüküm ki

Divanî Hümâyûnum çavuşlarından Mustafa zîde kadruhû hâliya mahmiye-i Amasya sâkinlerinden iken bin yüz elli dört senesinde vefât eden li-ebeveyn karındaşı Ahmed nâm kimesnenin tekesi emr-i şer' le bununla yine Medine-i mezbûrede sâkine zevcesi nâm Hatuna intikâl etmekle bu dahi karındaşı müteveffa-yı mezbûreden müntakil emvâl ... almak için mahalle vardığında ehl-i ... Osman nâm kimesne zuhûr ve müteveffa-yı mezbûrun vesayeti iddi'âsıyla ahz u zabt eylediği nukûd ve eşyâyı buna teslîmiyete inad ve te'allül eylediğinden gayrı yine Medine-i mezbûreden Ömer nâm kimesne dahi karındaşı mezbûrdan müntakil bir kıt'a bağçe ve perişân ve ... oğlu demekle ma'rûf kimesne dahi aher bir kıt'a bostanını hilâf-ı şer' -i şerîf ve müğayir-i kânûn ahz u zabt ve yine Medine-i mezbûrun sükkânından ma'lûm'ül-esami ber vech-i nefer kimesneler dahi şâ'ir emlâk ve eşyâsını fuzûli zabt eylediğinden bu dahi mezkûrlar ile murafaa-i şer'e ve me'hurdan olan emvâl-i müverrisini almak murâd eyledikde kazâ-i mezbûr kâdısı tarafgiri olduğundan mezkûrların hatırlarına riayet ve himaye zımında taraflarına meyl ile hasımlarını mürafaa-i şer' için hisse-i şer'e ihzâr ve mahall-i nizâ' üzerine vardıkdan illet-i ve bahane ile imtinâ' ol dahi buna küllî hayf ve gadr olduğun bildirüb sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin kâdı ve müdakkik ve ehl-i hakk olmakla husûs-ı mezbûru müvella tâ'yîn ve şer'le ihkâk-ı hakk eylemek için hükm-i hümâyûnum sudûrunu istirham ve sen k i sâbık Amasya müftisi Âkif Mustafa zîde ilmuhusun müvella tâ'yîn eylemek için bi'l-fiil şeyhü'l-islâm ve müftiyü'l-enâm olan Mevlanâ es-Seyyid Mustafa edamullahu te'âlâ fazailuhu işâret etmeleriyle mevlânâ-yı müşarun ileyhın işâretleri mücebince müvellâ olmak için emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i C sene 157

[S.28 - Hüküm 2]

Zile kâdısına hüküm ki ;

Zile kasabası sâkinlerinden Katırcı Başı Hasan nâm kimesne gelüb yine kazâba-i mezbûrda vâki' katırcı tâ'ifesisine vâki' olan umûr-ı husûsların görmek için cümle ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le taraflarından bunu vekil nasb ve tâ'yîn etmeleriyle bu dahi mezbûrların vâki' olan umûr ve husûsların sadakat ve istikamet üzere görüb hilâf-ı şer'-i şerîf bir kimesneye vaz' ve ta'addîsi olmayub herkes kendüden rızâ ve şükran üzereler iken yine tâ'ifesi-i mezbûreden ashâb-ı ağrâzdan ba'zıları hilâf-ı şer' –i şerîf ve bilâ emr-i münif fuzûli müdâhele ve ta'addîden hâli olmadıkların bildirüb hilâf-ı şer'i şerîf ve bilâ emr-i münif zâhir olan müdâhele ve ta'addîleri men' ve def' olunmak bâbında emr-i şerîf ricâ eylediği ecilden şer'le görülmek için yazılmışdır.

Fî Evâhir-i N sene 1157

[S.28 - Hüküm 3]

Sivas vâlisine ve kâdisına ve Turhal nâibine hüküm ki ;

Seyyid Salih zîde şerefuhû gelüb bu kendü hâlinde olub kimesneye hilâf-ı şer' vaz' ve ta'addîsi olmayub ve üzerlerine şer'an bir nesne sâbit olmuş değil iken Turhal kasabası sâkinlerinden Serdâr ve Yeğin Saçlı oğlu Halil ve Küçük Herher İbrahim demekle ma'rûf kimesneler eşkiyadan olmalarıyla bin yüz elli senesinde bunun dükkanını basub derununda olan eşyâsını telef ve mezbûr İbrahim bıcağıyla arkasına darb ve mücruh edüb sâhib-i firaş olub ihkâk-ı hakk olduğunu bildirüb şer'le görüleb icrâ-yı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden şer'le görülmek için yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i L sene 1157

[S.28 - Hüküm 4]

Sivas kâdisına ve mütesellimine hüküm ki ;

Sivas eyaletinde iken kazâsına tâbi' Örek nâm karye sâkinlerinden Veli nâm kimesne gelüb Sivas kazâsına tâbi' nâm karye sâkinlerinden Topcu oğlu Mehmed nâm kimesne şekâvet beşe olmakdan naşî bin yüz elli senesinde bunun kendü hâlinde olan oğlu nâm kimesne hilâf-ı şer'i şerîf darb-ı şedid ile darb ve kerimesine dahi sûtude?-galiz şenn-i hedk-i ırz ve ziyâde gadr ve ta'addî etmekle murafi' şer' olmak için mezbûru da'vet-i şer' eyledikde itâ'at –i şer'i şerîf etmeyüp ol-vecihle icrâ-yı hakk olunmağın bildirüb şer'le görüleb icrâ-yı şer' ve ihkâk-ı hakk ve zâhir olan zulm ve ta'addîsi üzerlerinden men' ve def' olmak bâbında emr-i şerîf ricâ eylediği ecilden şer'le görülmek için yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i L sene 1157**[S.28 - Hüküm 5]**

Tokad mollasına hüküm ki ;

Tokad sâkinelerinden Hamiyet nâm Hatun gelüb bundan akdem kazâ-i mezbûrdan mübayaası fermân olan zehayirin cem'ine me'mûr dergâh-ı mu'allâm gediklülerinden El-Hac Mustafa zîde kadruhû ma'rîfetiyle yüz elli altı senesinde tahsîl olunan zehayirden nefsi Tokad'a nakl etdiği zehayir hıfz için bunun Medine-i mezbûrda mizan-ı karin vâki' olduğu menzilin ma'rîfet-i şer'le icare-i ma'lûm ile kazâ-i mezbûr ahâlileri isticar derununa zehayir -i merkûmeyi vaz' ve evvel ve evvel vâki'ten berü müctemi' olan on altı aylık icaresini teslîm edüb lâkin bâki kalan iki aylık icaresini dahi talep eyledikde hilâf-ı şer'i şerîf edâda te'âllül ve muhâlefet eylediğin bildirüb şer'le görölüb menzil-i mezbûr icaresinden gerek bâki icâb eden ve gerek fima ba'd tevcîh ile şer'le lâzım gelenlerden ma'rîfet-i şer'le ve mûmâ-ileyh ma'rîfetiyle kendüye aliverilüb bi-vech -i şer'i te'âllül ve muhâlefet etdirilmemek bâbında emr-i şerîf ricâ etmeğin şer'le görölme için yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i L sene 157**[S.29 - Hüküm 1]**

Niksar ve kâdılarına ve Sivas mütesellimine hüküm ki;

İsmail nâm kimesne bu Niksar kasabası ahâlilerinin bundan akdem vâki' olan tekâlîf ve sâ'ir umurlarına taraflarından vekaleten rü'yet idüb bir vechle dahl olunmak icâb etmez iken yine kasaba-i mezbûr sâkinlerinden Deke oğlu Pehlivan ve Hacı Ömer oğlu ve Hacı Mustafa nâm kimesneler ile yahşi oğlu nâm nâm dahi birbirlerine yekdil ve ... ve bizden ziyâde akçe almışdın deyü iddi'â ve müddeaların vech-i meşrûh üzere isbât etmedin bin yüz elli senesinde hilâf-ı şer'i ve bi-gayr-ı hakk cebren kırk beş gurusunu alub ziyâde gadr ve ta'addî eylediklerin bildirüb şer'le görölüb mezbûrların fuzûli aldıkları ol-mikdar gurusu hakkını tamâmen tahsîl ve aliverilmek bâbında emr-i şerîf ricâ eylediği ecilden mahallinde şer'le görölme için yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i C sene 157**[S.29 - Hüküm 2]**

Sivas ve ve kâdılarına hüküm ki ;

Eyalet-i Sivasda vâki' Alaca Han Ağası olan Mustafa zîde kadruhû gelüb han-ı mezbûr ve tevabi' i karyelerin defterde mukâyyed raiyyet ve ayânı oğullarından ba'zıları kadîmi karyelerinden ve yerlerinden kalkub varub hala taht-ı kazânızda vâki' kasabat ve kurâ ve askeri çiftliklerinde sâkin ve mütemekkin olmalarıyla ol-makule defterlü re'âyâsını buldukları yerlerden kaldırub kadîmi yerleri ve yurdlarına nakl ve iskan murâd eyledikde hilâf-ı kânûn re'âyâ tâ'ifesisine te'âllül ve sâkin oldukları mahallerin zabıtları dahi muhâlefet eylediklerin bildirüb ol-makule defterlü re'âyâsı buldukları yerlerden kaldırub kadîmi yerleri ve yurdlarına nakl ve iskan etdirilüb re'âyâyı hilâf-ı kânûn te'âllül ve aheri dahi muhâlefet etdirilmemek bâbında hüküm ricâ etmeğin kânûn üzere 'amel olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı L sene 157

[S.29 - Hüküm 3]

Sivas ve kâdılarına Sivas mütesellimine hüküm ki;

Sadât-ı kiramdan ... es-sâdât'ül-kiram Seyyid Halil ve Seyyid Osman zîde şerefuhumâ ile hemşireleri Şerife Asiye nâm Hatun südde-i sa'âdetime arzuhâl edüb bunların büyük babaları Şatır oğlu Mehmed Ağa demekle ma'rûf kimesneler yüz elli senesinde fevt oldukda Sivas kasabası mahallatından Yağcı oğlu mahallesinde mutasarrıf olduğu mülk-ü menzil ve bağçe ve sâ'ir emvâl ve eşyâsı irs-i şer'le bunların babaları Seyyid Ahmede ve kasaba-i mezbûreden ammileri Seyyid Mehmed nâm kimesneye intikâl eyledikde babaları hissesin almadı ol dahi fevt olmağla hissesi irs-i şer'le bunlara intikâl edüb lâkin mezbûr cümlesin zabt etmekle hala babalarından menkul hisse-i mezkûru taleb eylediklerinden mücerred kendü Müteveffa babalarının üzerine bindirmek kasdıyla babaların deyni vardır ve gah dürlü şirret ve berât ile üzerlerine şer'an bir nesne sâbit olmadı vermeyüb gadr murâd eylediğin bildirüb şer'le görülüb tereke-i mezbûr kısmet-i gadr ile taksîm ve hisselerin tamâmen tahsîl ve alıverilüb bi-vech-i şer' te'âllül ve nizâ' etdirilmeyüb icrâ-yı şer' ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîf ricâ eyledikleri ecilden şer'le görülmek için yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı L sene 1157

[S.29 - Hüküm 4]

Tokad kâdısına ve Tokad voyvodasına ve mütesellimine hüküm ki ;

Rukiyye nâm Hatun gelüb hala taht-ı nikahında olduğu Sivas Bostancı başı zâde es-Seyyid Ahmedin bin yüz elli senesinde yetimleri mallarından ba-temessük kırk bin ikiyüz

yetmiş beş guruş ve haric ve temessük iki yüz elli guruş mecmarı bin beş yüz yirmi beş guruş aldığından ma'ada aherden murayeha ile aldığı akçe için dahi yetimlerin ve kendünün beş altı kese kıymetlü cevher makulesi eşyâsın alub dayinlerine rehin vaz' ettiği mezbûr Seyyid Ahmed Bey ol-tarafa nakl olunub ol-vâki'tden berü dayinlerine bir akçe getürmediğünden ...nâmıyla dahi nesne getürmekle bunun yetimlerin ... ve eşyâ bir nesnelere kalmayub eşedd-i zarurete giriftar ve mezbûr Ahmedin def'atıyla mektûb götürdükde ... bir türlü istisak etmeyüp Tokada Voyvodalığı vâki'tde hissesine isâbet edeni kendüsü alub ekl ve bel' ve ol-vecihle buna gadr olmakla mezbûr seyyis zimmetinde olan üç bin üç yüz altmış beş guruş bin yüz elli yedi senesine mahsuben Tokad voyvodalığı kabız hissesinden tahsîl ve alıverilmek için bundna mübâşir ma'rîfetiyle meblâğ-ı mezbûr hissesine isâbet kabız mukâtaadan tahsîl olunmak üzere emr-i şerîfim sâdır olmuşiken mübâşir göndermeğe iktidarı olmayub hala İstanbulda kara Süleyman Ahmed Beğ'in taallukatından olmağla mektûb tahrîr ve birkaç def'a El-Hac voyvoda mûmâ-ileyh tarafına iltica ve husûnu mümkün olmayub ahvalleri perişân ve merhameten muhtac oldukların bildirüb mukaddemâ sâdır olan emrim mücebince müceddeden hüküm-i hümâyûnum Divanî Hümâyûnumdan mahfûz olan kuyûd-u ahkâma muracaat olundukda vech-i meşrûh üzere emr-i şerîfim eylediği mastûr ve mukâyved bulunmağın mukaddemâ sâdır olan emrim mücebince 'amel olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı L sene 1157

[S.30 - Hüküm 1]

Tokad kâdısına Sivas ve ve ve kâdılarına hüküm ki;

Nezâret-i şeyhü'l-islâm olan evkâfdan Medine-i Tokad'da müteveffa Pîr Ahmed ve Ahmed Beğ evkâflarının evlâdiyyet -i meşrutıyyet üzere bi'l-fiil berât -ı şerîfimle mütevellisi olan El-Hac Abdülbâki gelüb zikr olunan evkâf karyelerinden taht-ı kazâlarında vâki' ve ve tevabi'leri karyelerinde zirâ't ve haraset etdiklerin zirâ'tleri ile hâsıl eyledikleri terekeleri öşür ile evkâf-ı mezkûr karyelerin defterde mukâyved raiyyet ve raiyyeti oğullarının üzerlerine edâsı lâzım gelen şâ'ir hukuk ve rüsûmları kânûn ve defter mücebince müteveli-i mûmâ-ileyh tarafından vakf için ahz ve zabt ettirmek istedikde a'yan ve mütegalibeden tehdidleri ibkâ'a kadir ba'zı zi-kudret kimesnelere buna arz zirâ't ve hirâset olduğundan mücerred bu dahi taciz ve tekeddür ve ırz-ı nefsanıyyeleri vakf-ı şerîfe gadr edâsıyla müğayir -i kânûn kur'a-i mezkûre re'âyâlarını tahrik ve ihlal ve ol-vecihle kur'a-i mezkûrenin vâki' olan a'şar -ı şer'iyye ve sâ'ir hukuk ve rüsûmlarının ahz ve kabzına muhâlefet ve ol-vecihle ile mürtezika-i vakfın dahi kemâl-i musaddikalarına badi ve gadr murâd

eylediklerin bildirüb evkâf-ı mezkûre karyelerinin vakfı için ahz ve kabz etdirilüb mezkûrları mugâyir-i kânûn bir dürlü müdâhele ve bir vecihle a'şar ve rüsûmunun ahz u kabza muhâlefet etdirilmeyüb hilâf-ı kânûn zâhir olan ta'addîleri men' ve def' olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği ecilden kânûn üzere 'amel olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı L sene 1157

[S.30 - Hüküm 2]

Eğın ve ve ve Sivas mütesellimine hüküm ki ;

Eğın kazâsı sâkinlerinde Vanlı Mahmud Beğ ve diğer Vanlı zâde İsmail Beğ demekle ma'rûf kimesneler ile mezbûr İsmail'in vâlidesi günce ve hemşireleri münife ve Fatıma ve Zahide anm Hatunlar gelüb mezbûr Mahmud'un oğlu ... ve mezbûr İsmail ve günce ve münife ve Fatıma ve Zahide'nin müverrisleri Hasan nâm kimesneler kendü hallerinde dört yol ağzında câmi-i şerîf önünde dururlar iken eşkiyadan dahi Bektaş oğlu Halil oğlu sevdâ oğlu Hasan Ağa karındaşı oğlu Ömer ve Osman Sipahdar oğulları İbrahim ve Kel Ömer ve Yusuf oğlu Ahmed ve Abdurrahman Beğ oğlu Mehmed ve Dinar Beği ve Çapak İbrahim demekle ma'rûf kimesneler kendü hallerinde olmayubhevâlarına tâbi' ber vech kimesneler ile yekdil ve birbirler münif ve bin yüz elli senesindehevâlarına tâbi' Perli oğlu Hüseyinin mahzeninden ve Ömer nâm kimesnenin menzilinden tüfenk alub hilâf-ı şer'i şerîf mezbûr Hüseyini yüzünün sağ cânibinden kurşun ile darb ve sol cânibinden çıkub müteessiren fevt olub ve merkûm Göğsünden darb ve mecruhe etmeleriyle bundan akdem ma'rîfet-i şer'le eser-i hirâsetleri keşf ve muayene olundukda minval -i mücerred madrub ve mecruhe ve maktul oldukları şer'an zâhir ve katl-i şer'den hüccet-i şer'iyeye verilmişken mezbûrlar yeniçerilik iddi'âsında olmalarıyla zabıtlara ile taht-ı kazânızda firar etmeleriyle ol-vecihle henüz icrâ-yı hakk olunduğun ve bu bâbda hilâf-ı fetvâ-yı şerîfe verildiğün bildirüb fetvâ-yı şerîfe ve hüccet-i şer'iyeleri mücebince buldukları mahalde şer'le görülüb icrâ-yı şer' ve ihkâk-ı olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden buldukları mahalde şer'le görülmek için yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı L sene 1157

[S.30 - Hüküm 3]

Sorkun ve kâdıllardan Bozok sancağı mütesellimi ne hüküm ki ;

Sorkun kazâsı sâkinlerinden Seyyid Hasan ve diğer Mustafa nâm kimesneler gelüb bunların cediti müteveffa zehrade? demekle ma'rûf kimesne Sorkun kazâsına tâbi' ve

nâm karyede vâki' söğüd bulucak dimekle ma'rûf bir bab asiyabın gallesini yine karye-i mezbûr ve bina eyledikleri câmi' -i şerîfinin tamir ve termimine ve bâkisini evlâd-ı evlâddan şart -ı vakf eylediği vakfiyye-i ma'mulün bihâsında mukâyyed olmağla bunlar dahi evlâdından oldukları hasebiyle asiyab-ı mezkûrun gallesin vakfiyye-i ma'mulün biha mûcebince ahz u kabz edüb aherden ber vecihle dahl olunmak icâb etmez iken yine kazâ-i mezbûr sükkânından Mustafa oğulları ve ve nâm kimesneler zuhûr ve evlâd-ı vakıfdan değiller iken peyda eyledikleri müzevvir hüccet ile esbab-ı mezbûrun gallesin fuzûlî müdâhale ve gadr murâd eyledikleri ve husûs- u mezbûr vech-i meşrûh üzere olduğuna kıtal-i şer'den hüccet-i şer'iyyeleri olduğun bildirüb hüccet-i şer'iyye ve vakfiyye-i ma'mulün bihaları mûceblerince 'amel olunub mezbûrların muğâyir hüccet-i şer'iyye ve vakfiyye-i ma'mulün biha ol-vecihle zâhir olan müdâhele ve ta'addîleri men' ve def' ve eğer men' ve def' olunmaz ise vuku'u ve sıhhati üzere der-devlet-medârıma arz ve i'lâm olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden mahallinde şer'le görülmek için yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı L sene 1157

[S.30 - Hüküm 4]

Sonisa ve kâdılarına hüküm ki ;

Seyyid Osman zîde şerefühu sütte-i sa'âdetime arzuhâl verüb Sivas sancağında Sonisa nâhiyesinde tâbi' ve kedi nâm karyenin mâlikânesinin nısfını mülk-ü Hadice yine atıka zevcesi Veli Çelebi bin Abdülvehhab ve nısf mâlikânenin iki bucuk rûb'u mülk-i evlâd Kaya Çelebi ve bir bucuk rûb'u evlâd-ı Halil ve Ahmed divânîsi havâssı -ı hümâyûnum mülhakâtından olduğu defter-i hâkânîde mukâyyed deyü Kaya Çelebi evlâd-ı evlâdından karye-i mezbûreyi ber mûceb defter-i hâkânî havâss-ı hümâyûn mutasarrıf ve mâlikânenen cihet-i mezbûr mutasarrıf olanlar ile zabt ve vâki' olan mâlikâne mahsûlünden aid olan hissesin ahz u kabz murâd eyledikde aherden Seyyid Hüseyin ve Seyyid Mehmed nâm kimesneler zuhûr ve mücerred tama' -ı hamlarında naşî karye-i mezbûrda Kaya Çelebi evlâdının hissesi yokdur bizim mülkümüzdür deyü hilâf-ı defter- i hakânî fuzûlî müdâhele ve bin yüz kırk senesinden berü vâki' mâlikâne mahsûlünden Kaya Çelebi evlâdının hissesine isâbet edeni tegallüben ahz ve kabz edüb

[S.31 - 4. hükmün devamı]

Gadr-ı küllî eylediğün ve bu bâbda da'vâsına muvâfık-ı fetvâ-yı şerîfesi olduğun bildirüb fetvâ-yı şerîfe ve defter-i hâkânî mücebince 'amel olunub mezbûratın hilâf-ı defter –i hakânî zâhir olan müdâhele ve ta'addîleri men' ve def' olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-i âmiremde mahfûz olan defter-i mufassala mürâca'at olundukda Sonisa nâhiyesine tâbi' karye-i kedi mâlikânesinin dört bahşında üç bahşu mülk-ü Veli Çelebi ve rûb' –u aherin rûb'u mülk-i Kaya Çelebi ve bir bucuk rûb'u mülk-ü Mehmed Çelebi ve bir bucuk rûb'u mülk-ü Ahmed Çelebi ve Halil imamlar Mehmed hissesinde an-hisse Kaya Çelebi'nindir nakl'ül-ibaret'ül-asıl hala nısf-ı mâlikâne mülk-ü Hadice yine Abdullah zevce-i Veli Çelebi bin Abdülhevab ve nısf-ı ve evlâd –i Ahmed ve Halil hissesi fevtinden ancak kızı Aişe tasarrûfunda bi-tarik vârisi ve Ahmed hissesi evlâdından Şaban ve Ahmed bin Nasrullah tasarrûflarındadır divânı tımar hisse-i hüsavendigâr hâsıl divânî ma'a binayet ve resm-i ispenç ve hinta yekûn ma'a gayruha dokuz bin akçe yazı ile defter –i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr olunduğu mastûr ve mukâyed bulunmağın defter-i hâkânî mücebince 'amel olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâsıt- ı L sene 1157

[S.31 - Hüküm 1]

Zile kâdısına Sivas mütesellimine hüküm ki ;

Zile kazâsına tâbi' nâm karye sâkinlerinden veli ve Mustafa nâm karındaşlar gelüb bunlar kendü hallerinde olub hilâf-ı şer' –i şerîf kimesneye vaz' ve ta'addîleri olmayub ve üzerlerine dahi şer'an bir nesne sâbit olmuş değil iken yine karye-i mezbûr sâkinlerinden ashâb-ı a'razdan Hüseyin nâm kimesne ehl-i örf tâ'ifesisine istinaden bin yüz elli senesinde hilâf-ı şer'i şerîf ve bi-gayr-ı hakk beş yüz gurusların alub bundan akdem taleb ve almak istediklerinde mezbûr vermekde te'allül ve muhaefet ve ziyâde gadr ve hayf eylediğün ve bu bâbda da'vâlarına muvâfık-ı fetvâ-yı şerîfe vardıkda bildürüb mücebince şer'le görülüb mezbûrun hilâf-ı şer' –i şerîf aldığı meblâğ –ı merkûm hakları bi't-tamam tahsîl ve aliverilüb icrâ-yı hakk olunmak bâbında emr-i şerîf ricâ eyledikleri ecilden şer'le görülmek için yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı L sene 1157

[S.31 - Hüküm 2]

Gedegra kâdısına Sivas mütesellimine hüküm ki ;

Mehmed ve Mustafa ve Abdullah ve Abdüllatif ve İbrahim nâm kimesne gelüb bunlar kadîm'ül-erbâbdan berü evlâd-ı ulemadan olub Medine-i mezbûr mahallatından değirman başı mahallesi toprağında bi'l-fiil zabt ve tasarrûflarında hane avârizâ bağı tekâlîf ve alınmak icâb eder emlâk ve kadîmi yerleri olmayub tekâlîf talebiyle ta'addî ve rencîde olunmak icâb etmez iken mahall-i mezbûre ahâlileri zuhûr ve üzerimizde vârid ve nazik olan tekâlîfi dahi bizim ile ma'an edâ edersiz deyü hilâf-ı kânûn bunları ta'addî ve rencîde etmeleriyle bundan akdem mezbûrlar ile defeatiyle murafaa-i şer' olunduklarında bunlar evlâd-ı ulemâdan olub mahall-i mezbûr toprağında bi'l-fiil zabt ve tasarrûflarında hane avâriza bağı tekâlîf alınmak icâb eder emlâk ve kadîmi re'âyâları olmadığı zâhir ve mezbûrların ol-vecihle zâhir olan müdâhele ve ta'addîleri men' birle cânib-i şer'den hüccet verilmişken mezbûrlar mugâyir-i hüccet-i şer'iyeye yine ta'addîden hâli olmadıkların ve bu bâbda da'vâlarına muvâfık-ı fetvâ-yı şerîfeleri olduğun bildirüb fetvâ-yı şerîfeleri mücebince 'amel olunub mahall-i mezbûre ahâlilerinin hilâf-ı kânûn ve emir ol-vecihle zâhir olan ta'addîleri men' ve def' olunmak bâbında emr-i şerîf ricâ eylemek kânûn üzere 'amel olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâsıt-i L sene 1157

[S.31 - Hüküm 3]

Emir ve Tokad kâdılarına ve Eğin ve kâdılarına hüküm ki ;

Bogos nâm zımmi gelüb bunun Eğin sâkinlerinden Agop veled-i İsadör nâm zımmi zimmetinde bin yüz elli senesinde iki bin guruş alacak hakkı olub meblâğ-ı mezkûru ma'rîfetiyle talep ve almak istedikde masfur eşirrâdan olmağla dürlü dürlü tezvîrât ile bi-vech-i şer' edâda te'âllül ve gadr sevdâsında olduğu ve mesfûr gah Diyarbekir'de ve gah Tokad'da ve gah Eğin'de ve gah ol havâlîde firar üzere olduğun bildirüb bulunduğu mahalde şer'le gidüb temessük mücebince zimmetinde şer'le sâbit olan meblâğ -ı mezkûr alıverilüb te'âllül ve muhâlefet etdirilüb icrâ-yı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylemek bulunduğu mahalde şer'le görülmek için yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı L sene 1157

[S.31 - Hüküm 4]

Havza ve kâdılarına ve Sivas mütesellimine hüküm ki ;

Osman nâm kimesne gelüb bunun karındaşı İbrahim nâm kimesne kendü hâlinde iken Havza kazâsına tâbi' kaklık nâm karyede Kafîyye oğlu Seyyid Ahmed nâm kimesne karındaşı mezbûrun bin beş yüz guruşluk mâl cem' eylediğün haber eylediğün yine kazâ-i mezbûra

tâbi' Mahmud Beğli nâm karyeden kara Ömer ve sâ'ir eşkıya ile yekdil ve bir kimesneyi gönderüb karındaşı hanesinden dışarı çıkarub bin yüz elli senesinde mezbûru kolundan ve böğründen cemiyet ile urub katl ve cenazesin dahi zayi' ve üzerinde mevcut bin beş yüz guruşu ve iki tüfenk ve tabancalı ve sâ'ir eşyâsın gâret edüb ziyâde fesâd ve şekâvet eylediklerin ve bu bâbda fetvâ-yı şerîfesi olduğun bildirüb şer'le görülüb hükm-i hümâyûnum ricâ eylemek şer'le görülmek için yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı L sene 1157

[S.32 - Hüküm 1]

Eğın ve kâdılarına ve Sivas mütesellimine hüküm ki ;

Eğın kasabası sâkinelerinden Âişe nâm Hatun gelüb yine Eğın kazâsına tâbi' surak nâm karye sükkânından Yusuf nâm kimesne zimmetinde bulunan yüz elli senesinden berü ba-hüccet-i şer'iyye dört yüz elli guruş alacak hakkı olmağla taleb eyledikde hilâf-ı şer' -i şerîf edâda te'âllül ve muhâlefet ve gadr murâd eylediğın bildirüb hüccet-i şer'iyye mücebince şer'le görülüb mezbûrun zimmetinde sâbit ve müteveccih olan hakkı kendüye alıverilüb icrâ-yı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediğü ecilden şer'le görülmek için yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı L sene 1157

[S.32 - Hüküm 2]

Bozok ve kâdılarına ve Sivas mütesellimine hüküm ki ;

Bozok kazâsına tâbi Bektaşlı nâm karye sâkinelerinden Fatıma nâm gelüb bu kendü nefsinin şuhûd mahzarında? Kazâ-i mezbûrda sâkin Yusuf nâm kimesne tezvîc etmiş değil iken mezbûr Yusuf zuhûr ve şerre süluk ve sinn-i nefisle bana tezvîc etmek üzere va'd etmişdi deyü hilâf-ı şer'i şerîf ta'addî ve rencîdeden hâli olmadığın ve fetvâsı olduğun bildirüb şer'le görülüb mezbûrun hilâf-ı şer'-i şerîf zâhir olan ta'addîsi men' ve def' olunmak bâbında emr-i şerîf ricâ etmeğın mahallinde şer'le görülmek için yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı L sene 157

[S.32 - Hüküm 3]

Tokad mollasına ve Sivas mütesellimine hüküm ki ;

Medine-i Tokad'dan Mehmed nâm kimesne gelüb kazâ-i mezbûre ... nâm karye toprağında vâki' yerlere selatin ... temlikî mücebince mutasarrıf olan bunun cedleri mir İbrahim ve mir Mahmud ve mir mesud zikr olunan yerlerin gallesin evlâd-ı evlâdının zükuruna vakf ve şart eylediği defter –i hâkânî ve vakfiyye-i ma'mulün bihasında mukâyyed ve mezkûr Mehmed vakfin evlâd-ı zükurundan ve ber müceb şart-ı vakf galle-i mezbûre mutasarrıf olub bi-vech müdâhele icâb etmez iken Tokad sâkinlerinden Seyyid İbrahim ve Hacı Mustafa ve El-Hac Ebubekir ve nâm kimesneler zuhûr ve dahi vakfin evlâd ve inasdan olmağla hisse aluruz deyü bundan akdem iddi'â ve mürafaa-i şer' olundukda evlâd-ı inasın alâkası olmayub mutlaka evlâd-ı zükuruna şart ve tâ'yîn eylediği vakfiyye-i ma'mulün biha mastûr ve mezbûrlar mu'ârazadan men' –i birle cânib-i şer'den hüccet-i şer'iyye verilmekle yedinde olan hüccet-i şer'iyye ve senedat ve fetvâ-yı şerîfe mücebince bin yüz elli senesinde fuzûlî ahz eylediği ma'lûm eylemeğin mahsusat istirdad için bundan akdem isdar eylediği emr-i şerîfim mahalline vardıkda mezbûrlar a'yan zümresinden ba'zı kimesnelerin ianetlerinde olubhevâlarına tâbi' kâdıya istinaden hilâf-ı şer' bunu hâbs ve ol-vecihle ihkâk-ı hakk oldurulmamağla şart-ı vakıf-ı vakfiyye ve senedatları mücebince galle-i mezbûre kendüye zâbt etdirilüb hilâf-ı şart vakıf bir senedat ve bunların müdâhaleleri men'içün emr-i şerîf –i âlîşân sudûrunu istirham ve Divanî Hümâyûnumda mahfûz kuyûd –u ahkâm tettebbü' olundukda ber vech-i meşrûh emr-i şerîfim verildiği mastûr ve mukâyyed olunmağın mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mücebince hilâf-ı şart –ı vakıf fuzûlî ve bilâ-sened müdâheleleri men' olunmak üzere şer'le görülmek için emr-i âlî ihsân olunmuş bi'l-fiil re'is'ül-kütâbım olan El Hac Mustafa dâme ulüvvühu i'lâm etmeğin i'lâmı mücebince 'amel olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı L sene 1157

[S.32 - Hüküm 4]

Eğîn ve kâdılarına ve Sivas mütesellimine hüküm ki ;

Eğîn kazâsı sâkinlerinden ve ve ve dahi ba'zıları gelüb bunlar kendü hallerinde iken yine Eğîn kazâsı sâkinlerinden zaleme ve eşkiyadan Hacı Ali oğlu Halil nâm kimesne kendü hâlinde olmayub bin yüz elli senesinde bayrak nişanında bayrak akçesi ve sâ'ir bahane ile bi-gayr-ı hakk küllî akçelerin alub ziyâde zulm ve gadr tahammüllerinden naşî bundan akdem mezbûrdan Âsitâne-i Saadetime teşekki için gelmek murâd eylediklerinde iken sâkinlerinden mezbûrun karındaşı İsmail nâm kimesne zuhûr ve mezbûr Halil fima ba'd kendü hâlinde olub fûkaraya tama'ya zulm ve ta'addisinden keff-i yed eylemek üzere huzur-u

şer’de taahhüd ve kefil olub bunların yedlerine Cânib-i şer’den hüccet-i şer’iyye verilmeğin mezbûr Halil kendü halinde durmayubhevâsına tâbi’ neferâtıyla yekdil ve hilâf-ı şer’ cebren ve zulmen küllî mâllarını aldığından ma’ada iki nefer ademiden bi-gayr-ı hakk katl ve birkaç kimesneleri dahi darb ve cerh ve bunun emsali zulm ve ta’addîsinin nihayeti olduğun bildirüb şer’le görülüb icrâ-yı şer’ ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ etmeğin şer’le görülmek için yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı L sene 157

[S.32 - Hüküm 5]

Sivas eyaletinde vâki’ Mevlanâ kâdısına ve Sivas mütesellimine hüküm ki ,

Hala Sipâhîler Ağası olan Abdi dâme mecdûhu gelüb hala Rışvan Voyvodası olan Mehmed nâm demekle ma’rûf kimesne zimmetinde bin yüz elli yedi senesine mahsuben mukâtaa-i merkûm mâlından gurus alacağı olub kerraren ve merraren adamlar gönderilüb taleb olundukda gûna gün iğdar-ı vahibe ile edâda te’âllül ve muhâlefet ve taht-ı hükümet ve kazânızda mürûr ve ubur üzere olduğun bildürüb Mütesellim –i mûmâ-ileyhsin ma’rîfetinle meblai mezkûr voyvoda-i mezbûrdan tamâmen ve kâmilen tahsîl olunub bir dürlü te’âllül ve muhâlefet etdirilmek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ etmeğin vech-i meşrûh üzere şer’le görülmek için yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı L sene 157

[S.33 - Hüküm 1]

Sivas ve kâdılarına ve Sivas mütesellimine hüküm ki ;

Seyyid İshak zîde salahûma gelüb Sivas sancağında nefsi-i Sivas’da vâki’ Melik Acem zâviyesinin zâviyedar ve vakfının mütevellisi olub zâviye-i mezbûrenin evkâfından çiftlik zâviye der-nefs-i Sivas vakf-ı zâviye-i mezbûre deyü üçyüz akçe yazu ile defter-i hâkânîde mukâyved olan vakf-ı çiftlik aherin alâkası olmayub bir vechle dahl olunmak icâb etmez iken Sivas sancağında ve nâhiyesinde eyülük nâm karye ve gayrıdan bin bin dokuz yüz akçe gedik tımarıyla Sivas kal’ası mustahfazlarından Hacı Ebubekir nâm mustahfaz zuhûr ve gedik tımarı mulhakatından müşterekiyle kayd ve berâtına dahil çiftlik Hasan Hâliya Darende Kâsım Beğ serasker Vilâyet-i Sivas derdest givan sipâhideyü dokuz yüz akçe yazu ile mukâyved olan çiftliğe zabt-ı kanâ’at etmeyüp üç yüz akçe yazusu olan çiftlik zâviye der-nefs-i Sivas deyü mukâyved olan vakf-ı çiftlik için gedik tımarı mulhakatından olan Şeyh Hasan çiftliği olmak üzere hilâf-ı defter-i hâkânî fuzûli müdâhale ve teğallüben ve birkaç seneden berü mahsûl ve

rusumet ahz u kabz edüb bundan akdem isdar eylediği emr-i şerîfimle mahall-i nizâ'nın üzerinde mezbûrun tarafından vekili olan oğlu Hacı Halil nâm kimesne ile murafaa-i şer' olunduklarında dahi münaza'î fihâ olan çiftlik üç yüz akçe yazu ile çiftlik zâviye der-nefs-i Sivas vakf-ı zâviye-i mezbûre deyü defter-i hâkânîde mukâyved vakf-ı çiftlik olub iddi'âsı lağv ve şirret olduğu şer'an sâbit ve ber müceb defter-i hâkânî cânib-i vakfa hükm ve mezbûrun mu'ârazası men' birle cânib-i şer'den hüccet-i şer'iyye verilmişken mugâyir hüccet-i şer'iyye ve hilâf-ı defter -i hakanî müdâhaleden hâli olmadığı bildirüb defter-i hâkânî ve hüccet-i şer'iyye mücebince 'amel olunub hilâf-ı defter-i hâkânî ve mugâyir-i hüccet-i şer'iyye mustahfaz mezbûrun müdâhalesi men' ve def' olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-i âmiremde mahfûz olan ruznâmçe-i hümâyûn defter-i icmâl ve mufassal ve defter-i evkâfa muracaat olundukda Sivas nâhiyesine tâbi' evkâf-ı zâviye-i Melik Acem der-Sivas deyü yazıldığı mahalde hâsıl iç yüz akçe zâviye der-nefs-i Sivas vakf-ı zâviye-i mezbûre defter-i evkâfda muharrer kalemiyle tahrîr veliddin anm diğerk acem su nâm karyenin mâlikânesi ma'a gayrihi birikdirilüb zâviye-i mezbûre evkâfından olub ve yine Sivas nâhiyesine tâbi' çiftlik hâliya Darende Kâsım Beğ ser asker Vilâyet-i Sivas hâliya derdest givan sipâhiçift bir hâsıl dokuz yüz akçe yazu ile ol dahi defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde çiftlik Şeyh Hasan Çelebi veled Şeyh Beğ serasker Vilâyet-i Sivas deyü yine yazu -yı mezkûresiyle tahrîr ve yine Sivas nâhiyesine tâbi' eyülük nâm karye ve ma'a gayrihi birikdirilüb ile bin yüz akçe yekûnundan bin beşyüz akçesi ifrâz ve Sivas kal'ası mustahfazlarına mahsus bir icmâl -i mezbûr tamâmen mustahfaz-ı merkûm Hacı Ebubekirin tımarı mulhakatı olduğu mastûr ve mukâyved bulunmağın defter-i hâkânî mücebince 'amel olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâsıt- L sene 1157

[S.33 - Hüküm 2]

Tokad kâdısına ve ve ve kâdılarına hüküm ki ,

Züemadan Ahmed zîde kadruhu gelüb Sivas sancağında züemadan Ahmed zîdekadrihu nâhiyesinde nâm karye ve gayrıdan berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu ze'âmeti karyelerinden Tokad nâhiyesine tâbi' ve ve nâm karyeleriyle havâss-ı hümâyûnumdan yine Tokad nâhiyesine tâbi ber vech-i mâlikâne berât-ı şerîfle mutasarrıf olduğu ve ve ve ve tevabi'i karyelerin defterlü re'âyâsı bundan akdem perâkende ve perişân olub taht-ı kazâlarınızda ve kur'ada sâkin olmalarına ze'âmet ve mâlikânesi mahsûlüne gadr olduğun bildirüb kur'a-i mezbûrun ol-makule defterlü re'âyâsı

bulunduğu mahalde su başları mücebince kaldırılıb kadîmi sâkin oldukları karyelerine nakl ve iskan ricâ bâbında hükm-i hümâyûn ricâ için kânûn üzere ‘amel olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı C sene 1157

[S.33 - Hüküm 3]

Niksar ve kâdılarına ve Sivas mütesellimine hüküm ki ;

Niksar sâkinlerinden müteveffa Seyyid Ahmed’in zevcelerinden ve ve ve ve nâm kimesneler gelüb Niksar mahallatından aşağı bağlar mahallesinde vâki’ müteveffa dar’ül-haber evkâfi musakkafatından mahalle-i mezbûrda dar’ül-haber değirmeni demekle ma’rûf bir bab vakf değirmen ve bir kıt’a vakf bağçe vakıfdan icareti ile hala ber vech-i iştirâk taraf-ı vakıfdan verilen temessük ve hüccet-i şer’iyye mücebince zabt ve tasarrûflarında olub dahl icâb etmez iken ve ve ve ve nâm Hatunlar zuhûr ve şirrete sâkin ve yedlerinde olan hüccet-i şer’iyye ve mütevellî –i vakf temessüke mugâyir bi-vech –i şer’i müdâhale ve zabtlarına mûmâniat ve gadr murâd eylediklerin ve bu sâbit şeyhü’l-islâmdan fetvâ-yı şerîfe verildiği bildirilüb fetvâ-yı şerîfe şer’le mücebince ‘amel olunub mezbûretanın mücebince şer’le ta’addîleri men’ ve def’ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden şer’le görülmek için yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı L sene 1157

[S.33 - Hüküm 4]

Tokad kâdısına hüküm ki ;

Sarrafi tâ’ifesisinden huha vasil nâm zimmi gelüb bunun Medine-i Tokad’da sâkin Hiristohor ağız keşişnâm zimmi harmanda bunun yüz elli bir senesi ... şer’den sekiz yüz guruş temessüke mücebince hakk olunub taleb eyledikde vermekde te’âllül ve muhâlefet üzere olduğu ve tarafından nâm bi-vekil eylediğün bildirüb temessük mücebince hakkı tarafından vekiline aliverilmek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ etmeğın şer’le için yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı L sene 1157

[S.34 - Hüküm 1]

Sivasvâlisine Eğin ve Sivas kâdılarına hüküm ki ;

Halil nâm kimesne gelüb bunun babası Bektaş nâm kimesne fevt olub terekesi irs-i şer'le ona intikâl edüb iken bu aralıkda sağır olmağla cümlesi bilâ-tahrîr iken kazâsı sükkânından ammizâdesi Hacı Ali demekle ma'rûf kimesne fuzûlî zabt etmekle ... tâbi' ve da'vâya sâdır olub babasından muntâkil terekesi fuzûlî zabt eden merkûmdan talen üzere iken merkûme Hacı Ali fevt olmağla ânın terekesini dahi yine Eğin sâkininden oğlu İsmail ve karındaşı Halil ve İbrahim nâm kimesneler zabt etmeleriyle mezbûrlar ile huzur-u şer'de murafaa ve babaları mezkûrun zimmetinde olan hakkı sâbit olan yalnız bin iki yüz guruşu musalaha olunduktan sonra merkûmlar başlarına tecemmü' eyledikleri eşkiyanın kendüsünün te'âllüleriyle zikr olunan musalahadan rücu' eylediklerinden ma'ada bunun hilâf-ı şer' -i şerîf ve bi-gayr-ı hakk cebren iki yüz guruşu dahi alub ziyâde gadr ve ta'addî eylediklerin ve husûs-ı mezbûr vech-i meşrûh üzere olduğunu sen ki Eğin Kâdısı Mevlânâ-yı mûmâ-ileyh Seyyid Abdûlbâki zîde fazluhusun arz ve rasd ile mahallinde ber vech ile husûmet mümkün olmadığın bildirüb mezkûrlar Sivas'a ihzâr ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden iken serdârı ma'rîfetiyle ahz ve mahallinde şer'le sâbit olan hakkı istirdad ve ihkak-ı hakk olunmaz ise Sivas'a ihzâr olunmaları için emr yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı L sene 157

[S.34 - Hüküm 2]

Eğin kâdısına Arabgir voyvodasına ve kazâ-i mezbûrede yeniçeri serdârı ve ocak ihtiyarları dâiyana hüküm ki;

Eğin kasabası sâkinlerinden zümre-i yeniçeriyandan ve Söğüt oğlu Hasan ve Alemdar Süleyman Kâsım Mehmed ve Şehsuvar oğlu Kel Ömer nâm şâkilerhevâlarına tâbi' nice eşkiya-yı başlarına cem' edüb itâ'at-ı şer' -i şerîf ve emr-i münif ve tâbi'leri zabt eylemek üzere bir yerleri şart ve ol yerleri mikdarı ise leyl ü nehar cenk ve cidal ve bi-gayr-ı hakk hilâf-ı şer'-i şerîf re'âyâ neferâtının mâlların nehb ü gâret eylediklerinden ma'ada sükkân-ı iki nefer kimesneyi katl ve birkaç kimesneleri kurşun ile mecruh edüb bu ana dek şekâvet ve tuğyan ve kîtâl üzereler iken bu sene-i mübarekede Anadolunun orta ve sol kollarında asker ihracına ba-fermân-ı âli me'mûr orta çavuş Ömer zîde mecdûhu kasaba-i mezbûre duhul eylemezden akdem mezbûr Halil firar ve Söğüt oğlu Hasan ile şâ'irleri sefere tâ'yînsiz deyi mûmâ-ileyh Ömer tenbih eyledikde birkaç güne civar-ı civar-ı karzın meks ve ta'vik ve itâ'at emr-i âli eylediklerinden mezbûr Halil ve Hasanın Samsun kal'asına kal'a bend olunmaları için sâdır olan emr-i âli ile mübâşir tâ'yîn olunan küçük çavuş vekili Osman duhul ve mezbûr Hasan'a i'lan eylediklerinde bu âna dek itâ'at zâbit etmemek üzere şart ve bundan

sonra zabta ve bu fermân-ı âlîye dahi itâ'atimiz yokdur deyü cevâb ve bir vechle ahz u hâbsi ve zâbtları mümkün olmamakla seferden nekûl ve gece halinde firar etmeleriyle mezbûrdan eşkiya orta çavuş gitdikden sonra yine gelüb ve sâbika etdikleri şekâvet ve tûğyan ve kıtalın mezdâd olacağı tâ'yînimzîden deyü kazâ-i mezbûrun ülema ve sûleha ve eimme ve hûteba ve fûkara ve re'âyâsı mezbûrunun şekâvet ve sulm ve ta'addîlerinin men' ve def' olunmasını istid'a eyledikleri bu def'a der sa'âdetime vârid olan muhzırlardan ve vech-i muharrer üzere kazâ-i mezbûrun nizâmı muhtel ve ahâli emînleri olmaduğun sen ki eğin Kâdisı Mevlanâ es-Seyyid Abdülbâki ... mezbûr Voyvodası mûmâ-ileyhsiz başka başka arz ve i'lâmlarınızdan ma'lum olub imdi kasaba-i mezbûrda bilâ-mûceb hilâf-ı şer'i şerîf cebren ve kıtal ve hâleli mal ve katl-i ırz ... itâ'at-ı şer' ve üzere emr-i âli ve zabt eylemek üzere şart ve isyan ve tuğyanları iskan üzere balâda mastûr 'ül-esami altı nefer eşkiyanın vücud-u habaset –alûdları vech-i arzdan ref' ve ezaları vücubet olmağla tanzim –ı bilad ve terfiye hal ve iyad ve vârid olan arz ve muhzırlarından zikr ... olunduğu vech üzere fesâd ve şekâvetleri murâd olmağla eşkiya-yı mezbûrûn bulunanları mahallde mübâşir ma'rîfeti ve ma'rîfetiniz ve ma'rîfet-i şer' hal ahz ve cezaları tertib ve i'lâm olunmaları fermânım olmağın irsâl olunan husûsda salif'üz-zikr altı nefer eşkiya cemiyet ve fesâd ve şekâvete bâ'is ve va'de itâ'at-ı şer' ve inkiyad-ı emr-i âli eylemek üzere ve yerleriyle menut ve İbadullah üzerinde saima şer ve mazarrâtları eksik olmağla ber mûceb emr-i âli 'amel ve hareket ve merkûmundan eşkiyasının ahz u cezaları bir sebep ve i'damları müş'ir i'lâmlarıyla mübâşir itmam-ı hizmet me'mûresiyle avdet etdirmekte ve emr-i âlişânımın infaz ve icrâsında ser ve gılaf-ı emr-i âli vaz' ve hareketde

[S.35– 2. hüküm devamı]

Her biriniz ve sen ki mübâşir –i mûmâ-ileyh sen dahi vech-i meşrûh üzere umûr-ı me'mûrun nedasıyla bir gün mukaddem avdet etmekle bezl-i ma'zur ve sa'y-i mevfur edüb sadakatden izrar ve iskat eyleyesiz deyü bi'l-fiil dergâh-ı mu'allâm –ı mu'allâm Yeniçerileri Ağası olan El Hac İbrahim Ağa dâme uluvvuhû tarafından mühürlü mektûb vermekle vech-i meşrûh üzere 'amel olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı L sene 1157

[S.35 - Hüküm 1]

İkraz Fenares ve kâdılarına ve Canik sancağı mütesellimine hüküm ki ;

Erbab-1 tımar karyelerinden ikraz Fenares kazâsına tâbi' hakuz köy nâm karye sükkânından molla İbrahim ve Ali beşe ve Hüseyin beşe ve Mehmed beşe demekle ma'rûf kimesneler gelüb bunlar karye-i mezbûre toprağında aya anceddin otuz seneden mütecâviz zirâ'at ve hirâset etmeleriyle zirâ'atları ile hâsıl eyledikleri terekeleri öşürlerin beşde bir karyeleri sipâhîsine eda edüb civarında vâki' manastır nâm karye toprağında bir dürlü zirâ'at ve hirâset etmeyüp mükerrer öşür ve resim mutâlebesiyle ta'addî ve rencîde olunmak icâb etmez iken mezkûr karyesi mücerred ta'cîz ve celb-i mâl sevdâsıyla usta Ahmed valez oğlu Mehmed beşe ve köse Halil ve hatib Mehmed demekle meruf kimesneler ile yekdil ve hilâf-1 kânûn mükerrer öşür ve mutâlebesiyle ta'addî ve rencîdeden hâli olmadığı ve bu bâbda da'vâsına muvâfık-1 fetvâ-yı şerîfe ve hüccet-i şer'iiyesi olduğun bildirüb mücebince 'amel olunub men' ve def' olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden kânûn üzere 'amel için yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı L sene 1157

[S.35 - Hüküm 2]

Tokad mütesellimine hüküm ki ;

Tokad sâkinlerinden Mehmed nâm kimesne gelüb mezkûrun Ömer nâm kimesne ile tevliyyet da'vâsı olmağla yedinde olan senedat ve hüccet-i şer'iiye mücebince ba'de'n-nâzir edâ-yı hak murâd eylediğın mezkûr inad ve muhâlefet ile gadr kâsında olduğun hükm-i hümâyûnum ricâ ve mezkûr Mehmed Tokad'da ashâbı hayratdan müteveffa iken Ayas Ağa ... sahih ile vefk eylediğü evkâfının hala berât-1 âli mütevellisi olan balâda mezkûr 'ül-ism Ömer nâm kimesneler ile muhzır-1 inâyet terafü'lerinde mütevefa-yı mezkûr ayas Ağa vakf-1 mezkûrun tevliyyeti sekiz yüz yedi senesinde evlâd'ül-evlâdiyyetinin ve evlâd'ül-evlâdiyyetinin batnen ba'd-1 batn erşedine şart etmekle mezbûr Mehmed evlâd-1 vakıfdan olub yine evlâd-1 vakıfdan derecede müsâvi benden erşed evlâd Sarı Osman tevliyyet-i mezkûreye şart-1 vakıf üzere mutasarrıfken fevt oldukda tevliyyet -i mezkûrenin ber müceb şart-1 vakıf nevbet tasarrûfu ta ki munhasıra iken merkûme Sarı Osman'ın oğlu olub benden bir derece muehhar olan merkûm Ömer tevliyyet-i mezkûreyi hilâf-1 şart-1 vakıf kendi üzerine berât etdirmekle bana gadr etmişdir deyü da'vâ ve mezbûr Ömer dahi vakıf-1 mezbûr Ayas Ağa mezkûrunun tevliyyeti mutlaka evlâdiyyetine evlâd'ül-evlâdiyyete şart eyledikden ... evlâd-1 vakıfdan olan müddei mezbûr ile derecede müsâviyim deyü cevâb vermekle müddeamehasin-i şer' olmağın lisan-1 cereyan tescil-i şer' sübûtuna me'luf olmağla sema'la sübûtunu

meşru'a ve tarih-i mezkûrda vâki' olan şeyhlik sübûtunu dahi şâ'irleri olmağla 'amel -i kadîme muraata muhric olub olmadığı mahallinde ma'lûm olmağla tarafeyn mahallinde cem' -i evlâd hazırlar iken sen ki Tokad Kâdısı Mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin huzurunda vâki' olmak üzere ve ittifak ve bir vech -i tahrîr hükm-i hümâyûnum istirham eyledikleri Rumeli Kâdısı şer'le Olan Mevlânâ zîde ilmuhû i'lâm etmeğın i'lâmı mücebince 'amel olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı L sene 157

[S.35 - Hüküm 3]

Süleymanlu kâdısına ve Bozok mütesellimine hüküm ki ;

Kazâ-i mezbûrda vâki' alaeddin evkâfının bi'l-fiil berât-ı şerîfime zâviyedarı olan Hasan kimesne gelüb bunun kazâ-i mezbûru sâkinlerinden Haşır oğlu Hasan nâm kimesne zimmetinde bin yüz elli senesinde zâviyei mezbûr mahsûlünden ma'lûm ekilen mahsûl alacak olub taleb ve almak istedikde mezbûr tevcîh-i şer' vermeğın te'allül ve muhâlefet ve gadr ve ta'addî eylediğün ve bu bâbda da'vâsına muvâfık-ı fetvâ-yı şerîfesi olduğun bildirüb fetvâ-yı şerîfesi mücebince şer'le görölmek için fermân-ı âlişân yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı L sene 1157

[S.35 - Hüküm 4]

Merzifon kâdısına hüküm ki ;

İsmail zîde kadruhu gelüb evlâdiyyet ve meşrutıyyet üzere mütevellisi olduğü vezir-i a'zam sâbık müteveffa Mustafa Paşa evkâfı mulhakatından Medine-i Merzifonda vâki' câmi'i şerîf adamlarına Ve Medine-i mezbûrede vâki' çeşmelerine cereyan edüb Abdullahın şerir ve intikam edegeldikleri ma-i lezzinin mukassım ile ma'an altmış yetmiş seneden berü taraf-ı vakıfdan zabt oluna gelüb ma'lûm 'ül-hudûdu

[S.36 - Hüküm 1]

Amasya ve kâdılarına hüküm ki ;

Şerife Hadice nâm Hatun gelüb mezbûre Amasya sâkinelerinden omağla yine Amasya'da vâki' mevlevihanenin mütevellisi mîri Hacı Mustafa bundan akdem oldukda hakk kısrak Emine nâm Hatun olduğundan vâlidesi mezbûre mutasarrıfı iken vâlidesi mezbûre dahi

mütevveffiyeye oldukda mezbûre şerîfe oldukda sağıre ve ba'dehu erişüb tasarrûfa kâdire ve hin-i şey nan pâresin ve her vecihle gadr olduğun bildirüb tevliyet-i mezkûr kendüye tevcîh olunmak bâbında istid'â-yı inâyet eylemek hazîne-i âmiremde mahfûz baş muhâsebede menzillerine nazar olundukda Amasya'da vâki' Sultan Alaeddin binâ eyledikde mevlevihanede mufasalat-ı bilâ şart olub defter emini arz etmekle vakf-ı mezbûr tevliyeti bu ana gelince şeyh olanlar tarafından zâbt ve hisse olan alaki Dervişana it'am olunurken ecânibden Seyyid Halil ve Seyyid Mustafa nâm kimesneler evlâdiyyet ve meşrutıyyet iddi'âsıyla vakf-ı tevliyeti berât etdirüb sonra hala secde nişîn Âsitâne ser-vaye-i hazret-i Şeyh es-Seyyid El-Hac Mehmed Dede Zîde salahuhu fazluhu kema fi'l-evvel tekye şeyhlerin tarafından zabt olunmak üzere tevâhhud olunmuşken Amasya Kâdısı arzıyla mezbûrane tevcîh olunmuşiken galla-i vakf kendüleri ekl -i dervişane gadr ve tekyenin harâbına bâ'is olmalarıyla kema fi'l-evvel ref'lerinden tekye şeyhleri tarafından zabt olunmak üzere Mevlânâ-yı mûmâ-ileyh arzıyla tekye -i mezbûre meşruta olan vakfa ecânibden müteveli olmak mezbûratınAnadolu muhâsebesine der-şürûtları evlâdiyyet ve meşrutıyyeti kendü takrirlerini beyân zımnında bir kâdının arzıyla nişan etmiş bir halde .. Salih olmadığından ma'ada müteveli olduğu suretde fûkara-yı dervişan galle-i vakıfdan bir nesne göremediklerinden gayrı mahallin muhâsebesinden vâki' cemi' mevlevihane evkâfının tevliyetleri şeyh olanlar yedlerinde olduğun müfid ve ba-husûs bu bâbda şeyh Âsitâne-i devletlerin arzları mahalden muteber ve müfid olmağın ... Fahreddin mezbûre Şeyh olanlar tarafından zabt olunmak üzere mücebince tevliyet kaydı ref' ve terkîn ve baş muhâsebeyeye kâyd ve zabtı için emr-i şerîf verilmek bâbında bin yüz kırk üç senesi muhârreminde emr-i şerîf verildiği mukâyyed olmağın tâ'yîn olunan çavuş mübaşeretiyile kadîmi mahallinden ma'rîfet-i şer'le ve hakikât-i hal arz olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı L sene 157

[S.36 - Hüküm 2]

Amasya kâdısı ve masya sancağı mütesellimine hüküm ki ;

Amasya sâkinlerinden sâdât-ı kiramdan Seyyid Abdülbâki zîde şerefühu gelüb kasaba-i Amasya mahallatından Ahî Sadettin mahallesi sâkinlerinden eşirrâdan hikmet Ahmed demekle ma'rûf kimesne ile bundan akdem beynlerinde ahz u i'ta vâki' olduğundan ma'ada kazâba-i mezbûrda ok meydanı nâm mevki'de olan bir kıt'a mülk bağ için dahi münazi' üzere iken beynlerine maslahatçün tevassutuyla gerek bağ ve gerek hukuka müteallik âmme da'vâsı ve metaliblerinden bunun zimmetin ibrâ ve iskat eylediğinden gayrı Amasya'da

meclis-i şer'e varub ber minval ibrâ ve islatını iğrar ve itiraf ve gerek bağçe ve gerek ma'lum ve mechul hukuka müteallik da'vâ ve nizâ'ım yokdur deyü tekrar cevâb ve ol-vecihle ibrâ ve iskatını müş'ir cânib-i şer'den hüccet-i şer'iyye verilmeyüb ve bu makule bir def'a şer'le görülüb ibrâ ve iskat birle katl-i şer'den hüccet-i şer'iyye verilen da'vânın tekrar istimar memnuiken mezbûr Ahmed mücerred taciz için isdar kasdıyla ol hüccet-i şer'iyyeye müğayir gah bağçe ve gerek bağçe savasıyla rencîde ve remideden hâli olmağundan bildirüb hüccet-i şer'iyyesi mücebince şer'le görülüb hilâf-ı şer'-i şerîf ve mugâyir-i hüccet-i şer'iyye rencîde ve remide etdirilüb zâhir olan ta'addîsi men' ve def' olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ etmeğın hüccet-i şer'iyyesi mücebince hilâf-ı şer'-i şerîf ta'addîsi mahallinde ma'rîfet-i şer'le men' olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâhir-i L sene 157

[S.36 - Hüküm 3]

Bozok ve kâdılarına ve Bozok sancağı mütesellimine hüküm ki;

Mehmed ve Mustafa ve Osman ve Ahmed nâm karındaşlar gelüb bunların babaları olub Bozok kazâsına tâbi' Medine-i münevvere evkâfı mukâtaası karyelerinden nâm karye sâkinlerinden Tosun Hacı Soman demekle ma'rûf kimesne işbu sene-i mübarekede sefer-i hümâyûna me'mûr iken Niksar kazâsından fevt olmağla sâbit olan rıfkı olan karye-i mezbûr sâkinlerinden Kel oğlu İbrahim ve Ramazan nâm kimesneler üzerinde olan beş yüz guruş nukudun ile bir yük kumaşını zabt etmeleriyle taleb eylediklerinde ancak yirmi altın verüb savasını inkar ve ekl ve bel' edüb ziyâde gadr eylediklerin ve bu bâbda fetvâ-yı şerîfe olduğın bildirüb mukâtaa-i mezbûr voyvodası ma'rîfetiyle şer'le görülüb ahz eyledikleri nukud ve eşyâsı kendülere alıverilüb icrâ-yı şer' ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden mahallinde görölmek için yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı L sene 157

[S.37 - Hüküm 1]

İkraz Fenarlis ve kâdılarına ve Canik sancağı mütesellimine hüküm ki ;

Fenarlis kazâsı sükkânından nâm kimesne gelüb bunun Fenarlis kazâsına tâbi' Emir Dudu nâm karye toprağından vâki' eben an ceddin yetmiş seksen seneden berü koyun ve sâ'ir davarlarıyla zamanında çıkub kışlayub otundan ve suyundan işba' ve tahammülüne göre resmin sâhib-i .. ede geldiği mahsus ve müstakil tapuyla ve temessükle kışlağında aherin ber vecihle alâkası olmayub ve had olunmak icâb etmez iken ecânibden Kara Ali oğlu Ahmed

ve Mehmed nâm kimesneler ile ve dahi ba'zıları zuhûr ve şirrete süluk ve ol kışlak ... ve gah ... koyun ve sâ'ir davarlarımızı kışladırız deyü hilâf-ı kânûn ve müğayir-i kadîm bunun tapulu ve temessükle kışlak yerlerine fuzûlî müdâhale ve ta'addîsden hâli oldukların bildirüb men' ve def' olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden kânûn üzere 'amel olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı L sene 11576

[S.37 - Hüküm 2]

Tokad mollasına ve Tokad voyvodasına hüküm ki ;

Toprail nâm zimmi südde-i sa'âdetime arzuhâl edüb bu Tokad sâkinlerinden olub yine Tokad sâkinlerinden Harrak Esabodur ve Yiğitbaşı Kurb Kırane oğlu Kaydis asıldan beridek oğlu Ebram ve karındaşı Gazel ve Ohanis ve Döğme Zanur Gazzel Timur Aru karındaşı ve Soviliç oğlu Mıgırdıç ve Kirkos Yoğis Marisin Salihi avseb ve nâm zimmiler karıncı esnafından olub birbirleriyle yekdil ve yekcihet ve bin yüz elli senesinde bunun cebren hilâf-ı şer' i şerîf ve bi-gayr-ı hakk on beş kese mikdarı mâlını alub ziyâde gadr ve mesfûrlar mütegalibeden olmalarıyla icrâ-yı hakk mümkün olmadığı bildirüb yedinde olan fetvâ-yı şerîfe mücebince şer'le görülüb hilâf-ı şer' -i şerîf aldıkları emvâli ba'de's-sübût tahsîl ve eliverilüb icrâ-yı şer' ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hüküm-i hümayûnum ricâ eylediği ecilden buldukları mahalde şer'le görülüb ihkâk-ı hakk ve eğer mümkün olmaz ise arz olunmak emrim olmuşdur.

Fî Evâsıt-ı L sene 1157

[S.37 - Hüküm 3]

Tokad kâdısına ve Sivas mütesellimine hüküm ki ;

İbrahim Ağa demekle ma'rûf kimesne arzuhâl edüb babası oğlu Mehmed demekle meşhur kimesnede bin yüz elli senesinde cihet-i karz -i şer'den on altı kese akçe alacak hakkı olub da'vâ eyledikde bi'l-küllîye inkar ve bundan akdem filibede murafaa-ı şer' olduklarında şâhide havale olumuşken Medine-i Tokad'da karar ve cestelenüb ol esnada Medine-i mezbûrede ve bu da hayatında sâkin Kanber oğlu Şirvan'la Çuha Mıgırdıç ve Yuhannis nâm zimmiler vasi nasb ve badehu fevt oldukda muhallelâtı mesfûrân zimmiler ahz ve kâbz vu dâhi mütevaffa-yı mezbûr zimmetinde olan meblâğ-ı merkûmu muhallelâtı kâbz eden vasi-i emsfurândan taleb eyledikde bi-vech -i şer'i vermekde te'allül ve gadr murâd eylediklerin

bildirüb şer'le görölüb alıverilüb ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ etmeğin mahallinde şer'le görölmek için yazılmışdır.

Fî Evâhir-i L sene 157

[S.37 - Hüküm 4]

Çorum sancağı mutasarrıfı ve Osmancık kâdısına hüküm ki ;

Nâm kimesne gelüb Gelüb kazâba-i mezbûre tâbi' Hornad nâm karye toprağında vâki' bir tarafı Doğan Pınarı ve bir tarafı Kübra Cayı ve bir tarafı üskülüb yolu ve bir tarafı surlu yolu ve bir tarafı Karaca Tarlası demekle ma'rûf ma'lûm'ül-hudûd tahminen doksan keyl -i acem eder yerleri yedinde olan sâhib olunmak temessük mücebince yirmi beş seneden mütecâviz bilâ-nizâ' öşr ve resmin sâhib üzere edâ edüb ve bu makule on sene zar eden toprak da'vâsının istimai memnu iken karındaşı Mehmed nâm kimesne tarafından şirrete süluk ve ol yerlere ... merkûmeden mukaddem üzere olan babam mutasarrıf olmağla ol yerleri seninle iştirâken zabt ederim deyü iddi'â ve bundan akdem vâki' şer' olunduklarında mezkûrun hüccet-i şer'iyye verilmişken mezbûr eşirrâdan olmağla hilâf-ı kânûn ve ma'an hüccet-i şer'iyye ve temessük ol-vecihle zirâ'atden hâli olduğun bildirüb men' ve def' olunmak bâbında hükm-i hümayûn ricâ etmeğin şer'le görölmek için yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı L sene 1157

[S.38 - Hüküm 1]

Kavak kâdısına cânib sancağı mütesellimine hüküm ki ;

Kavak kazâsında vâki' ezazzuhu kiramdan kuddise sırruhu'l-aziz zâviyedarı olan Seyyid Havâs Mehmed zîde salahuhû südde-i sa'âdetime arzuhâl edüb bu zâviye-i mezbûrun hala berât-ı şerîfle zâviyedarı olub edâ-yı hizmet edüb zâviyedarlığı umûruna aherden bir dürlü dahl olunmak icâb etmez iken kazâ-i mezbûrda sâkin zâviye-i mezbûrun bundan akdem zâviyedarı olan Halil nâm kimesne zuhûr ve bi-vech bilâ-berât ve bilâ-sened zâviyedarlığı umûruna fuzûli ve ta'addîden hâli olmadığı bildirüb mezbûrun bi-vech ve bilâ-berât zâhir olan müdâhale ve ta'addîsi men' ve def' olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ etmeğin şer'le görölmek için yazılmışdır.

Fî Evâhir-i L sene 157

[S.38 - Hüküm 2]

Amasya kâdısına ve Sivas mütesellimine hüküm ki

Amasya sâkinelerinden Hadice nâm Hatun gelüb bunun vâlidesi Emine nâm Hatun bundna akdem müteveffıye oldukda Amasya'da vâki' bin guriş kıymetlü mülk-ü bağ bunun ile karındaşı Ahmed nâm kimesneye intikâl ve zabt ve tasarrûflarında iken bu bağ –ı mezbûrdan hissesini Ahere Bey' için karındaşı mezbûru vekil etmiş değil iken karındaşı mezbûr bağdan hissesini yine kazâ-i mezbûr sâkinelerinden orunca oğlu demekle ma'rûf nâm kimesneye bey' eyledikten ma'ada bunun hissesini dahi hilâf-ı şer' fuzûli bin yüz elli senesinde mezbûre bey' etmekle bundan akdem bağ-ı mezkûrdan hissesi alıverilmek için müta'addid evâmir-i şer'îm sâdır olmuşken mezbûrun muîn-i kesireleri olub ile ber vecihle icrâ-yı hakk olduğundan gayrihevâlarına tâbi' eşirrâdan kimesneler ile yekdil bunun mâlike olduğu menzilin hedm ve kirasına sen kendü menzillerine götürüb ber vecihle mukavemete iktidarı olmayub ol-vecihle mağdure olduğun bildirüb ol-bâbda hükmi-hümâyûnum ricâ eylediği ecilden mahallinde şer'le görülüb fuzûlî zabt eyledikleri ba'de's-sübût red ve ihkâk-ı hakk olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâhir-i L sene 1157

[S.38- Hüküm 3]

Yeni il kâdısına ve Rişvan voyvodasına hüküm ki ;

Yeni il kazâsı muzâfâtından telüs nâm nâhiyesi re'âyaları gelüb bunlar öteden berü kendü hallerinde olub üzerlerine edâsı lâzım gelen hukuk ve rüsûmların edâda kusûrları yoğiken zümre-i eşkiyadan rişvan ekıradı aşiretlerinden Hacı Ömer ve Hacı Yusuf ve Hacı veled nâm şâkiler kendü hallerinde olmayub Kendü hevâlarına tâbi' ... ellişer nefer süvari eşkiyalar ile kutta'-ı tarik ve katl-i nüfus ve nehb-i gâret –ı emvâl adet-i müstemirreleri olduğun beher sene telüs nâhiyesine gelüb nüzul ve beher karyeden ikişer üçer yüz keyl hinta ve mahsûllerin aldıklarından gayrı fetvâya eyledikleri zulm ve ta'addîlerinin nihayeti olduğun bundan akdem oldukları mahalde Fukaraya gerü red olunub haklarından gelmek için emri-âli sâdır olmuşken adem-i itâ'atlarından naşî ecilden emri-âli olmayub gün be gün fesâd ve şekâvetleri ... ve bin yüz elli yedi senesinde ... üzerlerine gelüb bin keylden mütecâviz mahsûlatların .. ve gâret ve zulm ve ta'addîlerinden cümlesi perâkende ve perişân olmalarına bâis ve bâsi oldukların bildirüb şer'le görülüb nehb ü gâret eyledikleri mahsûlat ve mevaşileri ashâbına istirdad olunmak bâbında hükmi-hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden sen ki hala Rişvan Voyvoda-i mûmâ-ileyhsin ma'rîfetin ve merîfet-i şer'le görülüb nehb ü gâret mahsûlat ve mevaşileri ba'de's-sübût istirdad ve ihkâk-ı hakk olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâhir-i L sene 157**[S.38 - Hüküm 4]**

Arabgir kâdılarına ve Arabgir voyvodasına hüküm ki;

Erbab-ı tımar mutasarrıflarından Ahmed nâm mütekâid gelüb Arabgir sancağında Arabgir kazâsı muzâfâtından Abâd nâhiyesi rum serik nâm karye ve gayridan beş bin akçe tımara ber vech tekaüd berât-ı şerîfimle mutasarrıf olub tımarı aklâmından müşterekiyle kayd ve berâtına dahil yine abâd nâhiyesine tâbi' acveri nâm karyenin vâki' olan mahsûlü ve rüsûmünden herkesin berâtı yazusuna göre hissesine isâbet eden ahz ve kâbz ve icrâ eylediği karye-i mezbûre de müştereki olan dergâh-ı mu'allâm müteveffiyelerinden Ahmed nâm müteveffiyesinin karye-i mezbûrede alâkan yokdur deyü hılaf -ı defter-i hâkânî bunun zâbtına mûmâniyat eylediğün bildirüb karye-i mezbûre müteveffiyeye-i merkûm ve sâ'ir müşterekiyle kendüye zabt ve vâki' olan mahsûlü ve rüsûmünden herkesin berâtı yazusuna göre ahz u kabz etdirilüb merkûm Ahmed'i ve sâ'ir müştereklerini hilâf-ı defter-i hâkânî te'âllül ve muhâlefet etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i âmiremde mahfûz olan ruznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala muracaat olundukda abâd nâhiyesine tâbi' on bir nefer re'âyâ ve hâsıl kasem min'el-hams resm-i çift ve hinta yekûn ma'a gayrihi üç bin altıyüz kırk dört akçe Pazar katye-i acveri defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde dört yüz doksan üç akçesi ikrâr ve yine nâhiyesinde rum serik nâm karye ve gayrihi ile birikdirüb iki bin akçe ber icmâl ve tamâmen merkûm tekaüd Ahmed kaydından ve yine karye-i acveri defter-i icmâlde üç bin yüz kırk dört akçe yazı ile tahrîr ve bin kırk ekçesi ikrâr ve yine Abâd nâhiyesine tâbi' havrasad karye ve gayrihi ile birikdirilüb yine bin akçe olduğu ve tamamen defter-i hâkânîde mastûr olduğu üzere dergâh-ı âli mütearrifelerinden müteveffiyeye Ahmed kaydında olmağla ber müceb defter-i hâkânî zıkr olunan karye-i acveri 'l-mezbûru merkûm Ahmed ve gerek müteveffiyeye Ahmed müşterek olub isâbet eden hisselerin berâtları yazularına göre zabt edüb birbirlerinde alâkaları olmamak iktizâ eylediğün bi'l-fiil defter emînin Hasan dâme mecduhû arz etmeğün mûmâ ileyhın arzı mücebince 'amel olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâhir-i L sene 157**[S.39 - Hüküm 1]**

Eğîn kâdisına ve Sivas mütesllimine hüküm ki;

Gülsüm nâm hâtun gelüb bunun kazâ-i mezbûre tâbi' sadrak nâm karye sükkânından Papas Dimo nâm zimmî zimmetinde bağçe bahâsında bin yüz elli senesinde üç yüz yetmiş üç guruş hakkı olub taleb eyledikde vermekde te'âllül ve muhâlefet üzere olduğu bildirüb şer'le görölüb mesfûrun bağçe bahâsında ol-mikdar gurûşu aliverilüb te'âllül ve muhâlefet etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ etmekde şer'le görölmek için yazılmışdır.

Fî Evâhir-i sene 157

[S.39 - Hüküm 2]

Amasya kâdısı müjdecî zâde Mehmed zâde fazlühûya hüküm ki ;

Kastamonu kazâsında vefât eden Kilis muvakkiti müjdecî zâde es-Seyyid Ali Efendinin ve yine kazâ-i merkûm ahâlisinden Ahmed Ağa zâde hâfız zevcesi nâm müteveffiyenin ve yine Kastamonu sancağında vâki' Sorkun kazâsında fevt olan erbab-ı tımardan Naralı Beğ demekle ma'rûf kimesnenin terekeleri tahrîri iktizâ etmekle bu taraftan sana tefvîz olunmuşdur gerekdir ki müteveffiyûn-u merkûmûnun muhâlefâtının tahrîr ve tersim ve vereseleri beynlerinde ale mâ farazallahu te'âlâ tevzi' ve taksîm husûsuna ihtimam ve .. eyleyüb hâsıla olan rûsûm mu'tadeyi mahza ve muhtevi defterlerine tâ'yîn olunan çukadar Ahmed zâde kadruhu yediyle bu tarafa isal eyleyüb mustakime-i şer'i enverde sermû inhiraftan emyesin deyü a'lem'ül-ülema ve Anadolu kâdiaskeri olan Mehmed edamallahu te'âlâ fadâiluhu tarafından mühürlü mektûb vermekle vech-i meşrûh üzere 'amel olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâhir-i L sene 1157

[S.39 - Hüküm 3]

Süleymanlı ve kâdılarına Bozok sancağı mütesellimine hüküm ki ;

Süleymanlı kazâsına tâbi' Karaca Ahmed nâm karye ahâlisi südde-i sa'âdetime arzuhâl edüb civarlarında vâki' Alubgülü nâm karye sâkinlerinden Arefe oğlu Halil nâm kimesne karyesi toprağında vâki' mutasarrıf olduğu tarlasına cari olmak üzere bin yüz senesinde bunların karyeleri toprağında fusuli ve defterime mugâyir sonradan su harfî .. ve ol suyu harf-ı mezbûrdan icrâ ile bunların tarlalarında tahrib ve zirâ'atlerine mani' olub gadr-i şunu'ları olduğu bildirüb men' ve def' olunmak bâbında hüküm-i hümayûnum ricâ eyledikleri ecilden şer'le görölmek için yazılmışdır.

Fî Evâhir-i L sene 1157

[S.39 - Hüküm 4]

Amasya ve kâdılarına ve Sivas mütesellimine hüküm ki ;

Amasya sükkânından Osman nâm kimesne gelüb bu kendü hâlinde olub hilâf-ı şer' -i şerîf kimesneye vaz' ve ta'addîsi yoğiken Amasya kazâsına tâbi' hasle nâm karye sâkinlerinden mültezim demekle ma'rûf kimesne ile ve ve ve ve nâm kimesneler birbirleriyle yekdil ve yekcihet ve bunun karye-i mezbûrda olan sekiz sene bilâ-nizâ' mutasarrıf olduğu mülk mülk-ü oğlunu/ mülk-i ağılı Bin yüz elli senesinde hilâf-ı şer' -i şerîf ve bi-gayr-ı hakk hedm eyledikten ma'adahevâsına tâbi' ehl-i ırz tâ'ifesisine iştira fuzûlî ve bi-gayr-ı hakk üç yüz gurus dahi gasb edüb ziyâde gadr ve ta'addî eylediklerin bildirüb şer'le görülüb ve bu bâbda fetvâ-yı şerîfesi olduğun bildirüb fetvâ-yı şerîfesi mücebince şer'le görülüb hilâf-ı şer' -i şerîf fuzûlî hedm eyledikleri mülk mülk-ü oğlunun/ mülk-ü ağılının Hilâf-ı şer' -i şerîf fuzûlî gasb eyledikleri ol-mikdar gurus hakkı tamâmen tahsîl ve bî-kusûr buna alıverilüb icrâ-yı şer' -i şerîf ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden şer'le görülmek için emir yazılmışdır.

Fî Evâhir-i L sene 157

[S.39 - Hüküm 5]

Amasya ve kâdılarına ve Sivas mütesellimine hüküm ki ;

Osman gelüb yine Amasya sükkânından Giro Ananis nâm zimmi hal-i cebanet nisf-ı bağda üç yüz seksen gurus buna bey' ... ile bey' ... iken nisf-ı aherden dahi yine Amasya sükkânından Murad oğlu demekle ma'rûf kimesneye bey' edüb iştirâken mutasarrıf iken zimm-i masfur ... olundukda mezbûr Murad oğlu bağ-ı mezbûrdan bunun mutasarrıf olduğu nisf hissesin noksan bahâ ile ondan almak murâd etdikde bu dahi vermedikle Hile ve tezvirâta süluk ve dahi mesfûr hal-i cebanet bağın cümlesini bana bey' eyledi deyü müddeasın vech-i şer' üzere İken şâhid-ruz üzere tasarrûfunda olan nisf-ı bağda bin yüz elli senesinde hilâf-ı şer' -i şerîf fuzûlî zabt edüb ziyâde gadr ve ta'addî eylediğün ve bu bâbda da'vâsına muvâfık-ı şeyhü'l-islâmdan fetvâ-yı şerîfdesi olduğun bildirüb şer'le görülüb mezbûrun hilâf-ı şer' -i şerîf fuzûlî zabt eylediğü nisf bağda buna alıverilüb ber müceb fetvâ-yı şerîfe icrâ-yı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylemek şer'le görülmek için yazılmışdır.

Fî Evâhir-i L sene 157

[S.40- Hüküm 1]

Osmancık kâdısına ve Sivas mütesellimine hüküm ki ;

Sen ki Mevlânâ-yı mûmâ ileyhsin südde-i sa'âdetime gelüb mektûb gönderüb Medine-i Osmancık nâhiyesine tâbi' Çiftlik nâm karye sâkinlerinden Mahmud beşe demekle ma'rûf kimesne kimesne meclis-i şer'e varub yine karye-i mezbûreden başlı oğulları demekle ma'rûf Süleyman ve Mustafa nâm şâkiler kendü hallerinde olmayub eşkiyadan olduklarında bin yüz elli senesinde berü bi-gayr-ı hakk katl ve ta'addıyla üzerlerine hücum ve bir takrîb ile yedlerinden halâs ve mürafaa-i şer' için zabitleri ma'rîfetiyle meclis-i şer'e davet-i şer' olduklarında adem-i itâ'atden naşî icrâ-yı şer' i ve ihkâk-ı hakk olmamağla mahallinde şer'le görölüb icrâ-yı şer' ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum verilmek ricâsına vâki' hâli bi'l-iltimâs arz eyledikleri ecilden şer'le görölmek için yazılmışdır.

Fî Evâhir-i L see 157

[S.40- Hüküm 2]

Amasya kâdısına hüküm ki ;

Amasya'da vâki' kal'a bend mustahfazlarından es-Seyyid Osman zîde kaduruhu gelüb kal'a-i merkûme bevvabı bundan akdem vârid olan emr-i âlî mücebince der-uhdemde olunan mübâşir ma'rîfetiyle yoklanub cümlesi mevcut ve uhdelere lâzım gelen hizmetlerin edâ edüb ber vecihle rencîde olunmaları icâb etmez iken Sivas vâlisi tarafından yoklamacı nâmıyla emr-i şerîf üzerlerine mübâşir tâ'yîn ve yoklama akçesi mutâlebesiyle rencîde oldukların bildirüb bilâ-emr-i şerîf yoklama nâmıyla akçe mutâlebesiyle rencîde etdirilüb men' ve def' olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'a ve Divanî Hümâyûnumda mahfûz olan kuyûd – 1 ahkâma mürâca'at olundukda Amasya sancağında vâki' Amasya ve Gedegra kavi kaya kal'alarının dizdâr-ı ve kethüda ve imam ve mevvablar ve topcu ve sâ'ir mustahfazlarının yoklamaları için bin yüz elli dört senesine zil ka'desinin Evâ'ili tarihiyle mufassal ve meşrûh emr-i şerîfim verildiğü mukâyyed bulunmağın kal'a-i merkûm neferâtı bilâ emr-i şerîf vâliler tarafından buyuruldu ile yoklama nâmına akçe mutâlebesiyle ta'addî olunmamak üzere emr-i şerîfim sudûrunu bi'l-fiil re'is'ül-küttâbım olan el Hac Mustafa dâme mecdûhu i'lâm etmeğın i'lâmı mücebince 'amel olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâhir-i ZA sene 1157

[S.40- Hüküm 3]

Tokad mollasına ve ve kâdılarına ve Sivas mütesellimine hüküm ki;

Tokad sâkinlerinden Hasan Ağa demekle ma'rûf kimesne gelüb bu ba'zı husûsunu rü'yet için bundan akdem Âsitâne-i Saadetime tarafına geldiğinde bin yüz elli beş senesinde kurunali oğlu Mehmed Efendi demekle meşhur kimesne sana Tokad'a edâ eyleyüm deyü bundan farz -ı şer' olmak üzere bin guruş alub badehu Tokad'da meblâğ-ı mezbûru mezkûrdan celb eyledikde mezkûr Mehmed ziyâde iştiradan olduğundan ma'ada ba'zı muîn ve tarafgirlerine istinaden meblâğ-ı mezkûru ekl ü bel' kasdıyla bi-vech şer'i edâda ve muhâlefet edüb ve mezkûr ile ber vechle mukavemet mümkün olmamağla ol-vecihle mağdur olduğun ve merkûme taht-ı hükümet ve kazânızda mürûr ve ubûr üzere olduğun bulunduğu mahalde şer'le tahsîl etdirilüb ihahk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylemek bulunduğu mahalde şer'le görülmek için yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i ZA sene 1157

[S.40- Hüküm 4]

Merzifon kâdısına hüküm ki;

Vezir-i a'zam sâbık müteveffa Mustafa Paşa evkâf mütevellisi İsmail zîde kadruhü gelüb vakf-ı mezbûr mulhakatından Medine-i Merzifon'da vâki' Hacı şerîf ve hamam çeşmelerine cereyan ede gelen ma-i lezizlerine aherden bir vecihle hâsıl olunmak icâb etmez iken bin yüz elli yedi senesinde vakf-ı mezbûrun mütevellisi kaimmakamı olan Ali nâm kimesne tama' hamiden naşî vakıf-ı müşarun ileyhın salif'üz-zıkr câmi'i şerîf ve hamam çeşmelerine cereyan eden vakf sularına ma'lûm'ül-esami kimesnelerin hane ve menzillerine icrâ için ... edüb ma'i mezkûru mecrâ-yı kadîmden ihrac ve hane ve menzillerine icrâ ile asr eylemek ... muzayıklarına bâis olmalarıyla şer'le görüleb ma-i mezkûr kadîmisi üzere vakf-ı mezbûr hamam ve câmiî -şerîf ve çeşmelerine icrâ etdirilüb mezbûrların ve aherin hilâf-ı şer'-i şerîf ... ber kadîm zâhir olan ta'addîleri men ' ve def' olunmak bâbında emr-i şerîfim verilmek ricâsına arz eylediğın ecilden şer'le görülmek için yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i ZA 1157

[S.41- Hüküm 1]

Zile ve kâdılarına ve Sivas mütesellimine hüküm ki;

Ali Beğ zâde El-Hac Mehmed gelüb havâss-ı hümâyûnumdan ber vech-i mâlikâne Zile ve tevabi'i hâss-ı mukâtasının bin yüz elli sekiz senesinin ibtidasında bir sene tamamına değın zabtın ber vech iştirâk mutasarrıfları düstur-u mükerrerrem müşir'ül-mufahham nizâm'ül-alem nâzım-ı munazım'ül-ümem vezir-i a'zam Hasan Paşa edamahullahu te'âlâ iclaluhu bilâ-

yanında? İktiran ve ikbalühunun .. Emacid ve ‘L-a’yan oğlu es-Seyyid Mehmed ve hazinedarı es-Seyyid Ahmed Fadlullah zîde mecdûhum taraflarından der-uhde ve iltizâm ve mûmâ-ileyh dahi iltizâm ve mukaddem ve muhzır tarihiyle aherin yedinde zuhûr eden temessûke dahi ‘amel ve itibar olunmamak üzere haberiçün yine memhûr ve ma’mulün bih temessük verdiğün bildirüb mücebince zabt etdirüb aheri dahl ve ta’arruz etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden vech-i meşrûh üzere zabt etdirilmek bâbında fermân-ı âlîşân yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i ZA sene 1157

[S.41- Hüküm 2]

Amasya sancağında vâki’ Mevlanâ kâdısına ve Amasya sancağın mütesellimine hüküm ki,

Erbab-ı tımardan Mehmed nâm sipâhi gelüb Amasya sancağında kazâ-i mezbûr muzâfâtından samur nâhiyesinden .. ve makilci nâm karyeler ve gayrıdan on iki bin beşyüz akçe tımar Ahmed’in bilâ veled fevtinden bin yüz elli beş senesi recebinin on beşinci gününde buna tevcîh ve hala berât-ı şerîfimle üzerinde ve ber vech-i arpalık Turhal sancağın mutasarrıfı ölen düstur-u vezirim Numan Paşa iclaluhunun hizmetinde olmağla hizmetinde olundukca sancağı askeriyye bayrağı elinde mevcut bulunmadı deyü tımarına zarar gelmemek üzere sene-i mezbûre zil ka’desinin on üçüncü gününde ba-emr-i âli kaydına şerh verilüb tımarına dahl olunmak icâb etmez iken La’li oğlu nâm kimesne mücerred tımar –ı mezbûrun mahsusunu ekl ü bel’ etmek için terk-i hizmetinde olmak üzere tımar-ı mezbûru mir’-i mirândan isme tezkire etdirdim deyü tımar-ı mezbûra fuzûlî müdâhale ve mahsûl ve rüsûmunu ahz ve kabz murâd etlediğin bildirüb tımar-ı mezbûr yedinde olan berâtı mücebince tarafından su başısı olan nâm kimsneye zabt ve vâki’ olan mahsûl ve rüsûmu mezbûre ve defter mücebince ahz u kabz etdirilüb mezbûru ve aheri hilâf-ı defter –i hâkânî vechle dahl ve ta’arruz etdirilmemek bâbında hükm-i hümayûn ricâ ve defterhâne-i âmiremde mahfûz olan ruz-nâmçe-i hümayûnuma muracaat olundukda tımar-ı mezbûr vech-i mşeruh üzere buna tevcîh ve hala berât-ı şerîfimle üzerinde ve ber vech-i meşrûh kayd olduğu mastûr ve müfid bulunmağın defter-i hâkânî mücebince ‘amel olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i ZA sene 157

[S.41- Hüküm 3]

Niksar kâdısına ve Sivas mütesellimine hüküm ki,

Niksar kasabası sâkinlerinden müteveffa Hacı Beğ evlâdından ve nâm kimesneler gelüb kasaba-i mezbûr toprağında vâki' ma'lûm'ül-hudûd yerlerin berü bunların ceddi mevfüre hibe ve temellük ve Medine-i melik nâmına verildikten sonra ol dahi vakf ve hâsıl olan gallesini evlâdına ve evlâdına ale'l müteveli ve şart ve tâ'yîn eylediği vakfa ma'mülün bihasında mastûr ve vakfiyla ve mülkiyeti defter-i hâkânîde mukâyed duyunu evşlad-ı vakıfdan ... tasarrûf şart-ı vakf bunlara intikâl etmekle yine evlâd-ı vakıfdan derecede müsâvi Ahmed nâm kimesne ile galle-i mezbûrdan hisselerin ahz edüb dahl olunmak icâb etmez iken mezbûr Ahmed kendü hissesine kanâ'at etmedi hilâf-ı şart vakf bunların hisselerini fuzûli ahz ve bunlara gadr-ı küllî eyledikde ve bu bâbda fetvâ-yı şerîfe verildiğün bildirüb fetvâ-yı şerîfe ve şart -ı vakıf mücebince 'amel olunub merkûmun hilâf-ı şart vakf mütevellisi men' olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği ecilden şer'le görülmek için yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i ZA sene 157

[S.41- Hüküm 4]

Tokad mollasına ve Sivas mütesellimine hüküm ki,

Tokad kazâsı muzâfâtından kumnak nâhiyesine tâbi' Armus nâm karye sükkânından imam Mustafa demekle ma'rûf kimesneler gelüb bunun yüz elli senesinde kendü hâlinde karye-i mezbûre kurbunda vâki' harman yerini sular iken Ali'in Veli nâm kimesne ile nizâ' etmeleriyle yine karye-i mezbûr sükkânından Seyyid Ömer ve Seyyid ve karındaşı Seyyid Osman ve Mustafa ve Seyyid Ramazan ve Mehmed ve karındaşı Ali ve İbrahim ve diğer Mustafa nâm kimesneler bunun üzerine hücum sopa tâbir olunur keyl-i arz ile her yerini sol kolunu ve arkasına ve sol omuzuna ve ağzına darb edüb ol darbda sol kolu kırılıb ve üst çenesinde biraz ve dişi ihrac ve arkasını ve sol omuzunu kara yara eylediklerinden gayrı zevcesi Fatıma nâm Hatun sol koluna ve tam ... dahi başına darb ve mecruh etmeleriyle ma'rîfet-i şer'le ve hüccet-i şer' olunub ve husûs-ı mezbûru merkûmlar meclis-i şer'de dahi ikrâr etmişler iken icrâ-yı hakk olunduğün ve tarafından karındaşı Mehmed nâm kimesne vekil eylediğün bildirüb hüccet-i şer'iyeye mücebince şer'le görüleb edâ-yı şer' ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylemeğün ecilden şer'le görülmek için yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i ZA sene 157

[S.42- Hüküm 1]

Sivas ili ve kâdılarına ve Sivas mütesellimine hüküm ki;

Sivas ili kazâsına tâbi' zare nâm karyenin müslim ve ehl-i zimmet ahâli ve re'âyâsı südde-i sa'âdetime arzuhâl edüb bunlar kendü hallerinde olub üzerlerine edâsı lâzım gelen avâriz ve ümera ve seferiyye ve sâ'ir emr-i şerîfimle vâki' tekâlîflerin cem'ine me'mur olanlara ve zirâ'atleriyle hâsıl eyledikleri terekeleri öşürleriyle şâ'ir hukuk ve rüsûmların dahi karyeleri zabtına edâda kusûrları yoğiken yine karye-i mezbûre salinlerinden eşirradan Cellü oğlu Osman nâm kimesne ile barsam nâm zimmi kendü hallerinde olmayub birbirleriyle yekdil ve daima dürlü ifkü iftira ile fûkara-yı ehl-i örfe gamz ve tecrim eylediklerinden ma'ada bin yüz elli senesinden berü fuzûli tekâlîfleri umûruna karışub vâki' olan tekâlîfleri üzerine emr u defterden kendüleri için ziyâde akçe zam ve tevzi'a ve cebren tahsîl ve ahz ve ekl ü bel' ve mezbûrların ol-vecihle olan zulm ve ta'addîlerinden nâşi şimdiye dek karyelerinden iki yüz mikdarı hane terk olan ve aher mahallere yerleşen ve kusûr kılanlarını dahi terk-i evtân etdirüb emlâk ve arâzilerin zabt sevdâsıyla cevri ü ta'addî etmeleriyle karyelerinden firar ber vehle takatları kalmadığın bildirüb şer'le görülüb fûkaradan bi-gayrı hakk aldıkları gerü ashâbına istirdad olunduktan sonra mezbûrların mazarrât ve ta'addî üzerlerinden men' ve def' olunmak bâbında hükmi hümayûnum ricâ eyledikleri ecilden şer'le görülüb zimmetlerinde sâbit olan hukuk-u ibâd ba'de'l-istirdad ve bu makule ta'addî eyledikleri olur ise suret-i sicil ile keyfiyetleri arz olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i ZA sene 1157

[S.42- Hüküm 2]

Çorum kâdısına ve mübâşir tâ'yîn olunan zîde mecdûhuya hüküm ki

Niksarlı Emin zâde Hacı Mehmed nâm Müteveffanın oğlu Seyyid İbrahim zîde şerefuhû südde-i sa'âdetime arzuhâl edüb babası memâlik-i mahrusemde vâki' müteveffa-yı merkûmun bin yüz elli senesinden Âsitâne-i Saadetime gelür iken Çorum sancağından nâm mahalde yoluna kuttâ'-ı tarik eşkiyası inüb adet-i ağnâm mâlından altıyüz yürmi findık altunu ve iki yüz seksen zincirli ve zer-i mahub ve beş yüz guruşu kendü harclığı ile bir altun saat ve beruze hatem ve üç çift binev ve iki sim kılıç ve sâ'ir eşyâları gasb ve gâret olunub bundan akdem eşyâ-yı mezkûrun bi eyyi hâlin tahsîli bâbında fermân-ı âlîşânım dahi sâdır ve mübâşir tâ'yîn olunmuşken ve zikr olunan eşyâ ve meblâğ-ı mezbûrdan müteveffa-yı mezkûrun kendü ahvâlinde Ma'ada bir nesne girmeyüb ziyâde mağrur olduğun bildirüb eşyâ-yı merkûm ve meblâğ-ı mezbûr sen ki mübâşir-i mûmâ-ileyhsin ma'rîfetinle hala Çorum sancağı mutasarrıfı

Paşadan tahsîl olunmak bâbında istid'â-yı merhamet eylediği ecilden vech-i meşrûh üzere hala Çorum mutasarrifinden tahsîl olunmak emrim olmuştur.

Fî Evâ'il-i ZA sene 1157

[S.42- Hüküm 3]

Amasya ve kazasına hüküm ki ;

Merzifon sâkinelerinden Emine nâm Hatun gelüb üzerine şer'an bir nesne sâbit olmuş değil iken Medine-i Amasyadan bunun üvey babası Osman nâm kimesne zuhûr ve mücerred celb-i mâl kasdıyla on sekiz seneden mukaddem fevt olan senin baban Hâfız Ali Efendi demekle ma'rûf kimesne sülûs mâlını senin vâliden Âişe nâm Hatuna vasiyyet ve ahz ve kabz eyledikten sonra vâliden mezbûre dahi müteveffîye olmağla zikr olunan mâl senin zimmetinde kaldı benim dahi ol mâldan vâliden müteveffîye –i mezbûreden müteverris hissem vardır senden alırım deyü ol makule özr-ü şer'i on beş sene mürûr eden miras da'vâsının istica'ı mevzu'ken hilâf-ı şer' i şerîf daima ... hâli olduğun ve ol bâbda fetvâ-yı şerîfesi olduğun bildirüb mücebince 'amel olunub mezbûrun hilâf-ı şer' ta'addîsi men' olunmak bâbında hükm-i hümayûnum ricâ etmeğin şer'le görülmek için yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i ZA sene 1157

[S.42- Hüküm 4]

Amasya ve kâdısına hüküm ki ;

Merzifon sâkinelerinden Emine Hatun gelüb olduğu yerzas mediha nâm câriyesini mukaddemâ vâlidesi Âişe nâm Hatun'un yanına ikamet vaz' edüb cariyesi mezbûrede bir kimesnenin alâkası ve medhâli olmamağla dahl icâb etmez iken o esnada vâlidesi mezbûre müteveffîye olmakla Amasya sâkinelerinden bunun üvey babası Osman nâm kimesne bin yüz elli senesinde cariyesi mezbûrede iğfal ve hilâf-ı şer' fuzûli bikrin izale ve gadr etmekle taleb eyledikde mücerred vermemek için cariye-i mezbûresinin vâliden müteveffîye –i mezbûrenin hal-i hayatında nikahına almışdı bi-vech –i şer' vermekde te'âllül ve gadr sevdâsında olduğun ve bu bâbda şeyhü'l-islâmdan fetvâ-yı şerîfesi olduğun bildirüb mücebince şer'le görüleb alıverilmek bâbında hükm-i hümayûnum ricâ etmeğin şer'le görülmek için yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i ZA 1157

[S.43- Hüküm 1]

İznik Abâd ve kâdılarına ve Sivas mütesellimine hüküm ki;

Müteveffa Seyyid Ömer evlâddan Seyyid Mehmed ve Seyyid Yakub ve Seyyid İsmail ve Seyyid Halil ve oğlu Seyyid Ali ve karındaşı Seyyid İbrahim ve Seyyid Mehmed ve Seyyid Sıddık ve Seyyid İbrahim zîde şerefühüm gelüb İznik kazâsına tâbi' Son Sakol ve Ala Levend nâm karyeler toprağında vâki' ma'lûm'ül-hudûd yerleri selatin maziyyeden beri bunların cedleri merkûme hibe ve temlikedüb yedine mülknâme-i hümâyûn verildikten sonra ol dahi ol yerleri vakf ve hâsıl olan gallesin mutlaka evlâd-ı evlâd-ı evlâdına ale's-seviye vakf ve şart eylediği defter-i hâkânî vakfiyye-i mamulün bihâsında mukâyved ve bunların evlâd-ı vakıfdan olub hâsıl olan galleden hissesine isâbet eden almak istediklerinde hala vakf-ı mezbûrun evlâdından ba'zıları siz evlâd-ı inasdansız size hisse vermeziz deyü hilâf-ı şart-ı vâkıf vakfiyye-i mamulün biha müdâhele etledikleri bildirüb hilâf-ı şart-ı vakıf ve vakfiyyeye mamulün biha müdâheleleri men' ve vakf olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden mahallinde şer'le görülmek için yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i ZA sene 1157

[S.43- Hüküm 2]

Çorum ve kâdılarına ve Sivas mütesellimine hüküm ki;

Çorum kazâsında Cihan Beğli Aşiretinden Zülfeli cemaatinden olub hala kazâ-i mezbûre tâbi' veliham karye mütemekkinlerinden Mehmed bin Ali gelüb yine cemaat-i mezbûr sükkânından bayram nâm kimesne kendü hâlinde olmayub bin yüz elli senesinde bunun sâkin olduğu karye-i mezbûreye varub hilâf-ı şer' -i şerîf ve bi-gayr-ı hakk zevcesi Fatıma bint-i hava ve ... nâm Hatun sol uyluğundanolduğunun tüfenk ile darb ve harca ve ol harcdan müteessiren müteveccihen olub ziyâde gadr ve te'allül eylediği ve bu bâbda da'vâsına muvâfık-ı fetvâ ve emr-i şerîfe ve hamiyet-i şerîfe olduğun bildirüb şer'le görüleb icrâ-yı şer' ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden şer'le görülmek için yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i ZA sene 157

[S.43- Hüküm 3]

Çorum ve kâdılarına ve Sivas mütesellimine hüküm ki ;

Çorum sâkinlerinden Mehmed nâm kimesne gelüb bu kendü hâlinde olub hilâf-ı şer'-i şerîf kimesneye vaz' ve ta'addîsi olmayub ve üzerine dahi şer'an bir nesne sabir ve zâhir

olmuş değil iken yine Çorum sâkinlerinden tekeli oğlu demekle ma'rûf kimesne kendü hâlinde olmayub hilâf-ı şer' –i şerîf bunun bir re's öküzüne alub ziyâde gadr ve ta'addî eylediğinden ma'ada bin yüz elli senesinde yüz elli guruşu gasb ve ziyâde gadr ve ta'addî eylediği ve bu bâbda fetvâ-yı şerîfesi mücebince mezbûrun fuzûli aldığı öküzüyle hilâf-ı şer' –i şerîf ve bi-gayr-ı hakk ol-mikdar guruş hisse tamâmen tahsîl ve bi-kusûr buna aliverilüb icrâ-yı şer' ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümayûnum ricâ eylediği ecilden şer'le görülmek için yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i ZA sene 1157

[S.43- Hüküm 4]

Çorum kâdısına ve Sivas mütesellimine hüküm ki;

Çorum sâkinlerinden Mehmed nâm kimesne gelüb bu kendü hâlinde olub hilâf-ı şer'-i şerîf kimesneye vaz' ve ta'addîsi olmayub ve üzerine dahi şer'an bir nesne sâbit ve zâhir olmuş değil iken Çorum sükkânından tekeli oğlu demekle ma'rûf kimesne kendü hâlinde durmayub hilâf-ı şer'-i şerîf ve bi-gayr-ı hakk bunun bir re's öküzüne alub ziyâde gadr ve ta'addî eylediğinden ma'ada bin yüz elli senesinde ehl-i örf tâ'ifesisine istinaden bunun hilâf-ı şer' ve bi-gayr-ı hakk yüz elli guruşu dahi olub ziyâde gadr ve ta'addî eylediğinden ve bu bâbda da'vâsına muvâfık-ı fetava-yı şerîfesi olduğun bildirüb feteva-yı müstelfesi mücebince şer'le görüleb mezbûrun fuzûli, aldığı öküzüyle hilâf-ı şer'-i şerîf ve bi-gayr-ı hakk aldığı ol-mikdar guruşu tamâmen tahsîl ve bi-kusûr buna aliverilüb te'âllül ve muhâlefet etdirilmeyüb icrâ-yı şer' ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği şer'le görülmek için yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i ZA sene 1157

[S.44- Hüküm 1]

Sivas ve Halân kâdılarına hüküm ki ;

Sivas kazâsına tâbi' yenice cebini nâm karyenin zimmet re'âyaları gelüb bunlar üzerlerine edâsı lâzım gelen resm-i ispenç ve sâ'ir hukuk ve rüsûmların dahi kânûn ve defter mücebince karyeleri sipâhîleri olanlara edâda kusûrları olmayub ber vechle ta'addî ve rencîde olunmaları icâb etmez iken hala vech-i iştirâk karyeleri sipâhîleri olan munassıf oğlu Mehmed ne Nasuha oğlu Ali ve ve nâm sipâhîleri kanâ'at etmeyüp mücerred tama' –ı hamlarından naşî hilâf-ı kânûn ve defter ziyâde talebiyle bunları ta'addî ve rencîde eylediklerinden ma'ada vâki'tlü vâki'tsüz ziyâde atlu ve adam ile karyelerine varub ehl ü iyalleriyle sâkin oldukları

evleri üzerlerine konub ve muhtaç ve alel ve koyun ve kuzu ve bal ve bağ ve arıya ve saman ve sâ'ir zad ve zâhireleri alub bunun emsali nice güne zulm ve ta'addîlerinin nihayeti olmayub perâkende ve perişân olmalarına bâis ve ahvalleri diğer gün olduğun ve bu bâbda şeyhü'l-islâmdan fetvâ-yı şerîfe verildiğün bildirüb fetvâ-yı şerîfeleri mûcebince 'amel olunub mezbûrların hilâf-ı şer' ve kânûn ve defterziyâde talebi ve ol-vechle zâhir olan zulm ve ta'addîleri men' ve def' olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden ve defter mûcebince 'amel olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i ZA sene 1157

[S.44- Hüküm 2]

Kâdisına ve Turhal kazâsı nâibine ve Sivas mütesellimine hüküm ki ;

Sen ki Turhal kazâsı nâibi Mevlanâ İsmail zîde ilmuhûsun mektûb gönderüb Turhal kazâsında vâki' kal'a mustahfazlarından on bir nefer mustahfazlar meclis-i şer'e varub mezbûrun Turhal kazâsı toprağında bil'-fiil zabt ve tasarrûflarında olan bağ ve bağçelerinden üzerlerine edâsı lâzım gelen avârız ve sâ'ir emr-i şerîfim vâki' tekâlîfde hisselerine isâbet eden edâda kusûrları olmayub ve tahammüllerinde ziyâde metalibe olunmak üzere bundan akdem kasaba-i mezbûre ahâlileri taahhüd ve kıbel-i şerden Seyyidlerine hüccet-i şer'iyye ve bir müş'ir eylemek ahâli-i mezbûreden es-Seyyid Ömer ve es-Seyyid Ebubekir nâm kimesneler kani' olmayub ol hüccet-i şer'iyye ve fetvâ-yı şerîfeye müğayir hilâf-ı kânûn ziyâde talebiyle ta'addî ve rencîdelerinden ahvalleri diğer gün olmağla hüccet-i şer'iyyeler mûcebince 'amel olunub hilâf-ı kânûn ve müğayir-i hüccet-i şer'iyye ziyâde talebiyle rencîde vermesin indirilmeyüb men' ve def' olunmak bâbında emr-i şerîfim verilmek ricâsına vâki' hâli bi'l-iltimâs arz etlediğün ecilden kânûn üzere 'amel olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i ZA sene 1157

[S.44- Hüküm 3]

Tokad Mollasına ve İpekli kâdisına Sivas mütesellimine hüküm ki;

Sivas Kâdisı El-Hac Ahmed zîde fazlihu mektûb gönderüb Sivas kazâsı civarında vâki' İpekli kabilesi ahâlisi ve karye ihtiyarları bi'l-cümle meclis-i şer'e varub meclis-i şer'e varub hala Tokad'da Voyvoda katibi El-Hac Salih Efendi demekle ma'rûf kimesneler kendü hâlinde olmayub beher sene gelen voyvodaları ... ve tama' -ı mâla düşüb kendi celb-i mâl sevdâsıyla ve zulm ve fesâda şüru' etdirmek öteden berü adet-i müstemirresi olub ve Tokad Voyvodası ile beher sene ehlafindan olan İpeklü kazâsına gelüb voyvodaları tahrik ve

fetvânın hilâf-ı şer’-i şerîf ve kânûn ve bi-gayr-ı hakk onar on beşer kese akçelerin ahz ve nice dürlü âhirân ve âhirân ile tecrim etdirdiğinden ma’ada kendüsü dahi altışar ve yedişer yüz guruşların alub sırran ve alenen ... adet-i müstemirresi olmağla re’âyâ fûkarasının perâkende ve perişân olmalarına bâis olmağla ba’de’l-yevm Voyvodalarıyla kazâlarına gelmemek üzere emr-i şerîfim veirlmek ricâsına vâki’ hâli olmadığım arz etmekle vech-i meşrûh üzere mezbûr fîma ba’d voyvodalarıyla kazâ-i mezbûre varmayub kendü hâlinde olmak ve yine o makule mefaset-i hirâset eder ise itâ’at olduğun emr-i âli eylemek için hakkından gelmek için yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı ZA sene 157

[S.44- Hüküm 4]

Taşabâd ve kâdılarına ve Sivas mütesellimine hüküm ki;

Taşabad kazâsı ahâlisi südde-i sa’âdetime adam ve arzuhâl gönderüb bundan akdem Erzurum cânibine me’mûr olan vezirim çelik Mehmed Paşa edamahullahu te’âlâ iclaluhu işbu sene-i mübarekde kazâ-i mezbûre on iki saat baîd mahalden mürûr ederken zehaire dair bunların kazâlarından bir nesne tekellûf olunmayub kazâ-i mezbûre sâkin kethûdaları musa Beğ oğlu İbrahim Ağa ve Bekmezci oğlu Mehmed demekle ma’rûf kimesnelerhevâlarına tâbi’ kâdı kimesneler ile yekdil ve vezir-i müşarun ileyh tarafına mürûrlarında iki bin guruş verdik deyü fukara üzerine tevzi’ ve yüzleri sekban eşkiyasıyla meblâğ-ı mezkûru vak’a fukaradan cebren tahsîl etmişler iken âna dahi kanâ’at etmeyüp yevmen fe-yevmen zulm ve ta’addîleri .. ve fukarândan tahammüllerine iktidarları olmayub ihvan-ı fûkara diğere gün ve perâkende ve perişân olmalarına bâis oldukların bildirüb şer’an görülüb mezbûrların hilâf-ı şer’-i şerîf ve bilâ-emr-i münif fukaradan aldıkları meblâğ-ı mezkûr tahsîl ve gerü ashâb-ı hukuka istirdad ve ihkâk-ı hakk ve zulm ve ta’addîleri men’ ve def’ ve vâki’ hâl i’lâm olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden şer’le görülüb ihkâk-ı hakk olunmak bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuşdur.

Fî Evâsıt-ı ZA sene 157

[S.44- Hüküm 5]

Rumeli vâlisi olub Sivas’dan meks üzere olan vezirim Mustafa Paşa’ya ve Sivas ve kâdılarına hüküm ki;

Bostancı başı sâbık Sivaslı müteveffa Mehmed demekle ma’rûf müteveffanın zevcesi Fatıma nâm Hatun gelüb Sivas sâkinlerinden zevci müteveffa-yı Mezurun oğlu es-Seyyid

Ahmed zimmet ba-temessüke cihet-i karz-ı şer'den bin yüz elli senesinde bin iki yüz elli guruş alacak hakkı olub bundan akdem bu tarafda iken iki yüz elli guruş eda ve kusûrunda dahi taleb eyledikde bu gün edâ ederim deyü örf-ü ... ile ibtal-i hakka bâis ve gadr-ı küllî Sivasdan olduğun bildirüb şer'le görülüb mezbûrun zimmetinde ber mûceb temessük bâki kalan hakkı tamâmen tahsîl ve aliverilüb hilâf-ı şer'-i şerîf bir dürlü te'âllül ve tereddüd etdirilüb icrâ-yı şer' ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediğü ecilden temessük mûcebince şer'le sâbit olan hakkı tahsîl olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâsıt- ı ZA sene 1157

[S.45- Hüküm 1]

Canik sancağında vâki' ve Amasya sancağında vâki' kâdılarına ve Canik sancağı mütesellimi Amasya sancakları mütesellimlerine hüküm ki;

İbrahim nâm kimesne gelüb fi'l-asıl Gedâğra kazâsı sâkinlerinden kürek oğlu demekle ma'rûf Hüseyin nâm kimesne zimmetinde bin yüz elli senesinde ma'lum'ül-mikdar guruş alacağı olub taleb eyledikde dürlü illet ve bahane ile edâda te'âllül ve ve firar ve hala Canik ve Amasya sancaklarında mürûr ve ubûr üzere olduğun bildirüb bulunduğü mahalde ahz ve şer'le görülüb hakkı aliverilmek bâbında emr-i şerîfim ricca etmeğün bulunduğü mahalde şer'le görülmek için yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı ZA sene 157

[S.45- Hüküm 2]

Gedegra ve kâdıları ve Sivas mütesellimine hüküm ki ;

Sen ki Gedegra Kâdısı Mevlanâ mûmâ-ileyh İsmail zîde fazlhususun mektûb gönderüb Gedegra kazâsına tâbi' elmi nâm karyeler ahâlileri meclis-i şer'e varub dağ doksan yörükân ve ba'zıları mer'a' vaz'larının civarında evlerine konub şâ'ir toprakları ve bostan ları arasına saliverüb küllî zarar ve ziyan ânlarla men' ve def' olunmak bâbında i'lâm ilhâk etmeleriyle isâbet ve vâki' ' hâli bi'l-iltimâs arz eylemeğün hilâf-ı şer' -i şerîf ta'addî etdirilmemek için yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i ZA sene 157

[S.45- Hüküm 3]

Nallu Ballu ve kâdılarına ve Sivas mütesellimine hüküm ki;

Zümre-i silahşörandan Mehmed nâm kimesne südde-i sa'âdetime gelüb bunun babası zümre-i silahşörandan Ahmed nâm kimesne Kangiri sancağından Kurşun kazâsında sâkin iken kalkub ehl ü iyaliyle Nallu Ballu kazâsına tâbi' Hacılar nâm karyede yirmi otuz sene sâkin olub fevt oldukda bu dahi zümre-i silahşörandan seferleş sahh'ül-esami olub kimesnenin defterde mukâyved ve raiyyet ve raiyyeti oğullarından değil iken merkûm Hacılar karyesine mutasarrıf karye-i mezbûrede sâkin Mustafa ve Osman nâm kimesneler sipâhîler Hacılar karyesinde sâkin oldun senden rüsûm-u raiyyet aluruz deyü ta'addî ve bundan akdem mürafaa-i şer' i şerîf olduklarında mezbûrların defterde mukâyved Raiyyet ve Raiyyeti oğullarından olmadığı şer'an sâbit ve mu'ârazadan men' olunmuşlar iken mezbûrlar mündefî' olmayub bunu taciz ve rencide eylediklerinden ma'ada ehl-i örf tâ'ifesisine istinaden bin yüz elli senesinde hilâf-ı şer'-i şerîf ve bi-gayr-ı hakk ma'lûm'ül-mikdar akçesin alub ziyâde gadr ve ta'addî eylediklerin bildirüb şer'le görülüb mezbûrların hilâf-ı şer'-i şerîf aldıkları meblâğ-ı merkûme aliverilüb icrâ-yı şer' ve ta'addîleri olunmak bâbında emr-i şerîfe ricâ eylediği ecilden şer'le görülmek için yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı ZA sene 1157

[S.45- Hüküm 4]

Eğın kâdısına hüküm ki ;

Kazâ-i mezbûre tâbi' Surak nâm karye sâkinlerinden hasırmed veled melkon nâm zimmi gelüb bunun üzere şer'an bir nesne sâbit ve zâhir olmuş değil iken yine karye-i mezbûre sâkinlerinden mardeyir Bosna veled Mar Diros nâm zimmi ile vâlidesi nâm nasranilerine zuhûr ve şirrete süluk ve mücerred celb-i mâl sevdâsıyla kırk sene mukaddem mer'i olan müverrisimiz zimminin eşyâsından zimmetinde hakkımız olmağla ândan alıruz deyü bu makule bilâ-özr-ü şer'i on beş sene mürûr eden da'vâsının istima'ları memnu'iken hilâf-ı şer' İddiasıyla daima ta'addîden hâli olmadıkların ve bunlara da'vâsında mutabık fetvâ-yı şerîfleri olduğun bildirüb ta'addîsi men' olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylemek şer'le görülmek için yazılmışdır.

Fî Evâsıt -ı ZA sene 1157

[S.45- Hüküm 5]

Zile ve kâdılarına ve Sivas mütesellimine hüküm ki;

Osman Ağa demekle ma'rûf kimesne gelüb bunun babası Şatır Ali Ağa demekle ma'rûf kimesnenin Zile sâkinlerinden El-Hac Ali bin Hasan nâm kimesnenin zimmetinde yüz

elli beş senesinden berü temessük dört yüz yetmiş beş guruş ve bilâ-temessük dahi yirmi guruş alacak hakkı olub kabl'el-ahz babası merkûm fevt olmağla mezbûrlar irs-i şer'le buna intikâl etmişken mezbûr Hacı Ali dahi fevt olmağla zile sâkinlerinden ve sâ'ir vârisleri ve ve ve nâm kimesneler muhallefât ahz u kabz etmeleriyle taleb eyledikde edâda te'âllül ve muhâlefet ve ibtal-i hakk ve gadr-i küllî murâd eylediklerin ve tarafından nâm kimesneyi vekil eylediklerin bildirüb şer'le görülüb babası müteveffa-yı mezbûrdan ber müceb temessük ve bilâ-temessük müteveffa-yı mezbûr Hacı Alinin zimmetinde olan ol-mikdar guruş hakkk-ı mevrusesi mezbûrlardan müteveffa-yı mezbûr mâlından tahsîl ve vekili mezbûre alıverilüb bir dürlü te'âllül ve muhâlefet etdirilmeyüb edâsı şer'le ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylemeğın şer'le görülmek için yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı ZA sene 1157

[S.46- Hüküm 1]

Artukabâd ve ve kâdılarına hüküm ki ;

Müteferrika Mehmed gelüb mûmâ-ileyhin Sivas ve Adana ve Konya sancaklarında nâm karye ve gayrıdan berât-ı şerîfimle berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğı olduğı ze'âmeti mulhakatından Artukabâd nâhiyesine tâbi taht-ı Abâd nâm karyesinden defterde mukâyyed raiyyet ve raiyyeti olmalarından ve ve ve dahi tevabi'leri kadîmi karyelerinde kalkub varub civarda vâki' ba'zı kur'alarda sâkin olub ol-vecihle mum aileyhin ze'âmeti mahsûle gadr oldukların bildirüb ol-makule re'âyaları kadîmi karyelerine nakl ve iskan etdirilmek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ etmeğın kânûn üzere iskan olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı za sene 1157

[S.46- Hüküm 2]

Yeni il ve kâdılarına Sivas mütesellimine hüküm ki;

Yeni ili kazâsına muzâfâtından Tatos nâhiyesi sâkinlerinden Hacı Ali nâm kimesne gelüb bu kendü hâlinde olub hilâf-ı şer' -i şerîf kimesneye vaz' ve ta'addîsi olmayub ve üzerine dahi şuhûd-u adûl ile şer'an bir nesne sâbit ve zâhir olmuş değıl iken nâhiye-i mezbûre sâkinlerinden Şah Veli oğlu Süleyman kethüda oğlu Mehmed nâm kimesneler kendü hallerinde olamyubhevâlarına tâbi' ehl-i örfe istinaden bin yüz elli senesinde hilâf-ı şer' i şerîf bi-gayr- ı hakk bunun altmış guruş nakdin gasb edüb ziyâde gadr eylediklerin şeyhü'l-islâmdan fetvâ-yı şerîf verildiğün bildirüb mücebince şer'le görülüb meblâğ-ı mezbûr bi-

kusûr aliverilüb ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ etmeğin şer'le görülmek için yazılmışdır.

Evâsıt-ı za sene 1157

[S.46- Hüküm 3]

Sâdır olan fermân-ı âlî mücebince terkîn olunub emr-i şerîf yazılmışdır

Evâsıt-ı sene za 157

Bu hüküm terkîn olunmuşdur

[S.46- Hüküm 4]

Divriği ve kâdılarına Sivas mütesellimine hüküm ki ,

Kazâ-i mezbûre tâbi' araki nâm karye ahâlileri gelüb karye-i mezbûre sâkinlerinden ve ve nâm kimesnelerin karye-i mezbûr toprağında bi'l-fiil zabt ve tasarrûflarında hane-i avârıza bağı tekâlîf alınmak icâb eder emlâk ve yerleri olmağla üzerlerine edâsı lâzım gelen hane-i avârız ve imdad-ı seferiyye ve sâ'ir emr-i şerîfimle vâki' olan tekâlîfden hisselerine düşeni a'la ve evsat ve edna itibariyle tahammüllerine göre taleb eylediklerinde mezbûrlar bir sipah ve yeniçeri ve cebeci ve sadât ve sâ'ir askeri ... deyü hilâf-ı kânûn vermekde te'allül ve gadr eylediklerin bildirüb mezbûrların hisselerine düşeni a'la ve evsat ve edna itibarıyla bunlar ile ma'an edâ etdirilmek bâbında hüküm-i hümayûnum ricâ eyledikleri ecilden kânûn üzere 'amel olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâsıt- ı Za sene 157

[S.47- Hüküm 1]

Samsun kâdısına ve Canik sancağı mütesellimine hüküm ki ;

İbrahim ve Ahmed zîde kadruhuma südde-i sa'âdetime gelüb Samsun gümrüğü aklâmından kazâ-i mezbûre tâbi' ber vech-i mâlikâne berât-ı şerîfimle iştirâken mûmâ-ileyhin uhdelinde olan feramuca mukâtaası karyeleri ahâlisi karyeleri toprağından zirâ'ate ... hâsıl ve yarar yerlerinde bi't-tamam zirâ'at etmeden bırakub varub civarında vâki' aherin karye ve mezzâ'ası toprağında zirâ'at etmeleri mâl-ı mukâtaanın kesr ve noksan tertibe bâis oldukların bildirüb men' ve def' olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden kânûn üzere 'amel olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı za sene 1157

[S.47- Hüküm 2]

Divriği ve kâdılarına ve Sivas mütesellimine hüküm ki ;

Divriği kazâsına tâbi Arek nâm karye sâkinlerinden Mustafa nâm kimesne gelüb bu kendü hâlinde olub hilâf-ı şer'-i şerîf kimesneye vaz' ve ta'addîsi olmayub ve üzerine dahi şer'an bir nesne sâbit olmuş değil iken yine karye-i mezbûr sükkânından Kara Mehmed nâm kimesne kendü hâlinde olmayub bin yüz elli senesinde hilâf-ı şer'-i şerîf ve bi-gayr-ı hakk bunun seksen guruş kıymetlü bir re's katırını ve sekiz guruş kıymetlü bir re's tosun ineğini ve beş guruş kıymetlü .. esna-yı rabi'de bunun hizmetkarı yedinden tegallüben cebren ahz edüb buna ziyâde gadr eylediği ve merkûm askerlik iddi'âsında olduğun bildirüb zabıtı ma'rîfetiyle şer'le görülüb alıverilüb icrâ-yı şer' ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği şer'le görülmek için yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı za sene 1157

[S.47- Hüküm 3]

Amasya sancağı mutasarrıfına ve Havza kâdısına hüküm ki ;

Osman zîde kadruhu gelüb bunun babası nâm kimesne bundan akdem bin yüze elli senesinde kazâ-i mezbûre tâbi' şeyh hanı nâm karye sükkânından Koca Ali oğlu Ahmed Ağa demekle ma'rûf kimesnenin emriyle ahâli –i kazânın tekâlîflerine bin iki yüz guruş verüb badehu babası mezkûr meblâğ –ı merkûmu almadan fevt olub buna intikâl etmekle merkûm Ahmed'den talep eyledikde ahâli-i kazâdan ahz etmişken edâda te'âllül ve ibtal-i hakk gadr sevdâsında olduğun bildirüb şer'le görülüb babası müteveffa-yı mezkûrdan zamanında? merkûmun zimmetinde sâbit olan ol-mikdar guruş hakkı tahsîl ve alıverilüb icrâ-yı hakk olunmak bâbında hükm-i hümayûnum ricâ eylediği ecilden şer'le görülmek için yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı za sene 1157

[S.47- Hüküm 4]

Divriği kâdısı ve Sivas mütesellimine hüküm ki ;

Divriği kazâsına tâbi' orak nâm karye sâkinlerinden sâdât-ı kirâmdan kıdvet'üs-sadât'ül-kiram Seyyid Hüseyin ve Seyyid Mustafa zîde şerefühuma südde-i sa'âdetime arzuhâledüb bunlar karye-i mezbûre toprağında vâki' ma'lûm'ül-hudûd yerleri yüzden ve sâhib-i arazîden bin yüz elli senesinde resm-i tapu ile alub yerlerine verilen sâhib-i arz temessük mücebince zabt ve zirâ'at ve öşr ve resm-i sâhib-i arsa edâ edüb aherden ber vechle

müdâhale olunmak icâb etmez iken yine Divriği kazâsına tâbi' nâm karye sâkinlerinden ve ve nâm kimesneler zuhûr ve birbirleriyle yekdil müttefik ve zikr olunan yerlerine hilâf-ı kânûn fuzûlî müdâhale ve ta'addî ve rencîdeden hâli olduğun bildirüb mezbûrun hilâf-ı kânûn ol-vechle dahi olan müdâhale ve ta'addîlerin men' ve def' ve ol yerleri yedlerine verilen sâhib-i arz temessükü mücebince zabt ve zirâ'at etdirilmek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği edilden kânûn üzere 'amel olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i za sene 1157

[S.47- Hüküm 5]

Eğîn ve kâdılarına ve Sivas mütesellimine hüküm ki;

Sen ki Eğîn Kâdısı Mevlanâ es-Seyyid Abdülbâki zîde fazluhusun sütte-i sa'âdetime mektûb gönderüb Eğîn kazâsı sâkinlerinden Hacı Bektaş oğlu Süleyman nâm kimesne meclis-i şer'e varub kasaba-i mezbûre muhallefâtından Hacı Bektaş mahallesinde vâki' ma'lûm'ül-hudûd mülk-ü menzil ile Eğinde vâki' bir kıt'a mülk bağçeye karındaşı Hacı Ali nâm kimesnenin muvacehesinde müstakilen yirmi beş seneden mütecâviz hilâf-ı bi-hasb'eş-şer' müdâhale olunmak icâb etmeyüp ve bu makule bilâ-özü şer'i on beş sene mürûr eden emlâk da'vâsının istimai memnu'iken karındaşı mezbûr Hacı Ali fevt ve oğulları İsmail ve İbrahim ve Halil nâm kimesneler mülk-ü menzil ve bağçe -i mezbûresinde merkûmdan mukaddem babamızın imiş deyü müdâhale ve vakıadan fetvâ-yı şerîfe mücebince mu'ârazaları men' birle kibel-i şer'den mezkûr Süleyman'ın yedine hüccet-i şer'iyye ve zabtiçün mürâsele verilmişken mezbûrlar memnu' olmayub hüccet ve mürâseleye mugâyir ta'addîden hâli olmalarıyla mezbûrların vech-i meşrûh üzere müğayir-i hüccet-i şer'iyye ve fetvâ-yı münif ta'addîleri men' ve def' olunmak bâbında vâki' hâli hükm-i hümâyûnum verilmek ricâsına bi'l-iltimâs arz eylediğün ecilden mahallinde şer'le görülmek için yazılmışdır.

Fî Evâhir-i za sene 1157

[S.48- Hüküm 1]

Yeni il kâdısına ve Yeni il voyvodasına hüküm ki ;

Kazâ-i mezbûre muzâfâtından Tutus nâhiyesine tâbi' Güzel Oğlan ve mezrâ' nâm karyeler ahâlileri gelüb bunlar kendü hallerinde olub hilâf-ı şer' -i şerîf kimesneye vaz' ve ta'addîleri olmayub üzerlerine dahi şuhud ve adûl ile şer'an bir nesne sâbit olmuş değil iken

rişvan ekradından der uhde Hacı himmet nâm kimesne zuhûr ve şirrete Silk ve Neç oğlu Hasan nâm kimesne karyeniz beynine koyun ra'y etdirir iken oğlu mezur darb-ı şedid ile darb ve cerh ve ol darbdan müteessiren fevy oldu deyü iddi'â ve mukaddemâ murafa'a-i şer' olduklarında mezbûr mer'asın vech-i şer'i üzere isbâta kadir olamayub mu'ârazadan men' birle cânib-i şer'den hüccet-i şer'iyye verilmişken mezkûr eşirradan olmağla memnu' ve mündefi' olmayub hilâf-ı şer'i –şerîf ve müğayir-i hüccet-i şer'iyye ol-vecihle ta'addî ve rencîdeden hâli olmayub gadr sevdâsında oldukların ve bu bâbda da'vâlarına muvâfık-ı fetvâ-yı şerîfe olduğun bildirüb fetvâ-yı şerîfe ve hüccet-i şer'iyye mücebince 'amel olunub hilâf-ı şer'i şerîf ve müğayir-i fetvâ-yı münif ve hüccet-i şer'iyye mezkûrun ol-vecihle zâhir olan ta'addîsi men' ve def' olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden şer'le görülmek için yazılmışdır.

Fî Evâhir-i za sene 157

[S.48- Hüküm 2]

Yüzde Yara ve kâdılarına ve Zile Hacı voyvodasına hüküm ki;

Yüzde Yara kazâsına tâbi' tâbi' Budak nâm karye sâkinlerinden Emine nâm Hatun gelüb bundan akdeme babası nâm kimesne fevt oldukda bu sağıre kalub hala erişüb bâliğa olmağla ... bir kimesneye tezvic murâd eyledikde yine karye-i mezbûre sâkinlerinden eşirrâ ve mütegalibeden Süleyman nâm kimesne zuhûr ve baban müteveffa-yı mezbûr hayatında sen benim oğluma vermiş idin deyühevâsına tâbi' şâhid-i ruz bunun gıyâbında peyk eylediği müzevvir hüccet ile gadr-i küllî murâd eyledikde ve bu bâbda da'vâsına muvâfık-ı fetvâ-yı şerîfe verildiğün bildirüb ... ve tarafından nâm kimesneyi kendine vekil eylediğün bildirüb vekil-i mezur ile terafü' ve fetvâ-yı şerîfe mücebince şer'le görüleb hilâf-ı şer' –i şerîf mezbûrun zâhir olan müdâhale v eta'addîsi men' ve def' olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ etmeğın fetvâ-yı şerîf mücebince şer'le görülmek için yazılmışdır.

Fî Evâhir-i za sene 157

[S.48- Hüküm 3]

Kazabad ve kâdılarına ve Sivas mütesellimine hüküm ki ;

Tokad kal'ası mustahfazlarından Mustafa gelüb bunun Kazabad kazâsına tâbi' çerçi nâm karye ahâlilerinden Seyyid Ahmed oğlu bekir nâm kimesne zimmetinde bin yüz elli beş senesinden berü yüz seksen ve yine merkûm ahâlilerinden ma'lûm'ül-esami kimesneler zimmetlerinde dagi ma'lûm'ül-mikdar guruşu hakkı olmağla taleb eylediğınhevâlarına tâbi'

tarafgırlere isnâden vermekde te'âllül üzere oldukların bildirüb şer'le görölüb alıverilmek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ etmeğın şer'le görölmek için yazılmışdır.

Fî Evâhir-i za sene 1157

[S.48- Hüküm 4]

Gümüşabad kazâsına ve Sivas mütesellimine hüküm ki;

Erbab-ı tımar karyelerinden kazâ-i mezbûra tâbi' karyede vâki' Tayyar Baba Zâviyesi'nin bi'l-fiil berât-ı şerîfle zâviyedar ve vakfının mütevellisi Mehmed 'ül-ma'rûf melik gelüb karye -i mezbûrede selatin-i maziyye temlikî mûcebince bir çiftlik yer Tayyar Baba Zâviye Vakfı olub ma'adası tımar tarafından olmağla defterde mukâyed bir çiftlik yeri zabt eylemek istedikde karyesipâhîleri kanâ'at etmeyüp tımar toprağındandır deyü müdâhale eylediğün bildirüb hükm-i hümâyûnum ricâ etmeğinkânûn üzere 'amel olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâhir-i za sene 1157

[S.48- Hüküm 5]

Kavak Ladik kâdılarına ve Sivas mütesellimine hüküm ki ;

Hüseyin nâm kimesne gelüb bunun Ladik kasaba toprağında mutasarrıf olduğı yeni değirmeni demekele ma'rûf dört yüz guruş kıymetlü mülk-i mevrusu olan değirmenine dahl olunmak icâb etmez iken Kavak kazâsı sâkinlerinden a'yan mütegalibeden Veli Ahmed demekle ma'rûf kimesnenin yüz elli senesinde fusulî ve teallüben ve cebren ve bi-gayr-ı hakk zabt ve buna yüz guruş verüb gadr etmekle da'vâ ve murafa'a-i şer' ve mezkûrun teallüben zabt eylediğüdeğirmenini alub zabt etmek istediğı mezkûr Ahmed fevt olub teallübü zail olmağla fuzûlî cebren zabt olunan değirmeni ve mahsûl -ü müstehlike-i Kavak kazâsı sâkinlerinden müteveffat-ı mezbûr Ahmedin vereselerin ve nâm kimesnelerden taleb ve ihkâk-ı hakk istedikde mezkûrlar mücerred değirmeni-i mezkûru vermemek için mevrusumuz yedinde oldukda mülk-ü mevrusumuzdur deyü dürlü illet ve bahane ve buna gadr üzere oldukların ve bu bâbda da'vâsına muvâfık-ı fetvâ-yı şerîfesi olduğun bildirüb hükm-i şer'le görölüb değirmeni-i mezkûr ve mahsûl-i müstehlike kendüye alıverilüb icrâ-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediğı ecilden mahalde şer'le görölmek için yazılmışdır.

Fî Evâhir-i za sene 157

[S.49- Hüküm 1]

Çorum sancağı mutasarrıfına ve Osmancık kâdısına hüküm ki ;

Ze'âmet karyelerinden Osmancık kazâsına tâbi' Elmalğun ve tevabi'i kur'ası re'âyâları gelüb bunlar üzerlerine edâsı lazım gelen bir nesne ... ve sâ'ir hukuk ve rüsûmlarından kânûn ve defter mücebince karyeleri mutasarrıfı olanlara edâda kusûrları olmayub bir vechle gadr ve rencîde olunmaları icâb etmez iken hala karyeleri ammi Mustafa va tarafından su başısı olduğun istemeyüb hilâf-ı kânûn ve defter ziyâde taleb ve cebren aldıklarından ma'ada ... ve meccanen ve temessük ve koyun ve kuzu ve bal ve yağ ve ... ve sahan ve sâ'ir zad ve zâhire ve temlik ve sahtelik ve nâmı ve sâ'ir bahane ile hilâf-ı şer' ahur ve müğayir-i kânûn ve defter mezalim ile rencîde ve cebren ve zulmen almak ile alub bunun emsali zulm ve ta'addîlerinin nihayeti olmayub perâkende ve perişân olmalarına bâ'is ve ahvalleri diğer gün olduğun bildirüb hilâf-ı kânûn ve defter ziyâde talebi alıvermek zâhir olan ta'addîleri men ' ve def' olunmak bâbında emr-i şeridim ricâ eylediğü ecilden kânûn ve defter mücebince 'amel olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâhir-i za sene 1157

[S.49- Hüküm 2]

Sivas vâlisine ve Sivas ve kâdılarına hüküm ki ;

Ve ve ve nâm isimlerin ve celil eli nâm harun gelüb mezbûrun etyamların babası olub Mezbûre Hatun'un zevci olan Sivas kazâsına tâbi' ... karye sâkinlerinden Ali nâm kimesneye Sivas sâkinlerinden Hacı Halil nâm kimesne bundan akdem bin yüz elli senesinde menlin tamir eder iken rencber olan mezbûr Ali çamur yoğurtmak için isticar edüb mezbûr Ali dahi mezbûrun menziline çamur yoğurur iken menzil-i mezbûrun duvarı mezbûrun Merkûm Ali'nin üzerine yıkılıb ... olmağla diyeti şer'an fima ba'd Hacı Halil'den lâzım geldiğine şeyhü'l-islâmdan fetvâ-yı şerîfe verildiğün bildirüb fetvâ-yı şerîfe mücebince şer'le görölüb icrâ-yı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediğün ecilden şer'le görölmek için yazılmışdır.

Fî evaih-i za sene 157

[S.49- Hüküm 3]

Sivas ve ve kâdılarına ve Sivas mütesellimine hüküm ki ;

Erbab-ı tımardan Seyyid Mehmed nâm sipâhi gelüb berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğü tımarı karyelerinden maraş sancağında ve kazâsı muzâfâtından ayn'el-arus

nâhiyesinde .. nâm karyesinin defterde mukâyed raiyyet ve raiyyeti oğullarından ve ve ve ve nâm kimesneler bundan akdem kadîmi karyelerinden kalkub varub taht-ı kazâlarınızdan ba'zı kasabât ve kur'a ce askeri çiftliklerinden sâkin ve avâriz hanesine kayd olunmalarıyla mezbûrların oturdukları yerlerde üzerlerine edâsı lâzım gelen rüsûmu raiyyetleri talep eyledikde vermekde te'âllül ve muhâlefet ve tımarı mahsûlüne kesr ve noksan tertibine bâ'is oldukları bildirilüb mezbûrların oturdukları yerlerde üzerlerine edâsı lâzım gelen rüsûmu raiyyetleri kânûn ve defter mücebince alıverilüb te'âllül ve muhâlefet etdirilmemek bâbında hükmü hümâyûnum ricâ eylediği ecilden kânûn üzere 'amel olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâhir-i za sene 1157

[S.49- Hüküm 4]

Hala Pehlüvanlı Aşireti'nden Ali ve mübâşir tâ'yîn olunan Hüseyin zîde kadruhûya hüküm ki;

Dar'üs-sa'âdetim Ağası nezâret olan Yeni il ve Türkman gelüb hâvâs eklamından Pehlüvanlı Cemaati mülhatından Hums Beğli Cemaati re'âyâları kendü yerinde olub üzerlerine edâsı lâzım gelen mâl-ı mîriden edâda kusûrları olduğun cemaat-i mezbûr derunundan kulaksız nâm kimesne kendü hâlinde olmayub bu sene bi-gayr-ı hakk ba'zı re'âyânın cebren deve ve at ve koyunların ahz edüb hilâf-ı şer' aldığı aldığı ashâbına üzere red üzere eylemek yine Pehlüvanlı torunlarından ... nâm şaki merkûm kulaksız başına alub ba'zıhevâsına tâbi' eşkiyayı başına cem' edüb ve Kulaksız için altı yedi yüz guruş verdim şer'lerden alurum deyü hilâf-ı şer' ba'zı re'âyânın koyun ve deve ve atların ahz ve zulm ve ta'addîsinin nihayeti olmayub perâkende ve perişân olmalarına bâ'is ... olduğu o tarafa arzuhâl birle istid'â-yı merhamet etmeleriyle ... cemaatin merkûm re'âyâlarından hilâf-ı şer' ve bi-gayr-ı hakk alınan koyun ve deve ve at her ne ise alunub gerü red olunub merkûm kulaksız cemaati derununa te'allü ve battal ve ba'de'l-yevm re'âyâyı rencîde etmeyüp kendü hâlinde olmak üzere ale vukûf i'lâm eylesiz deyü bi'l-fiil Darü's-sa'âdetim Ağası olan El-Hac Beşir Ağa dâme uluvvühü mühürlü mektûb vermekle vech-i meşrûh üzere 'amel oluna deyü yazılmışdır.

Fî Evâhir-i za sene 157

[S.50- Hüküm 1]

Merzifon kâdısına hüküm ki ;

İsmail zîde kadruhu gelüb evlâdiyyet ve meşrutıyyet üzere berât-ı şerîfimle mütevellisi olduğu cediti vezir i a'zam sâbık müteveffa Mustafa Paşa evkâfı mülhakâtından Medine-i Merzifon'da vâki' câmi' şerîfe ve hamalarına ve Medine-i Merzifon'da vâki' çeşmelerine cereyan edüb İbadullah'ın şürb ve intifâ' ede geldikleri mâ-i lezzinin mukassamı ile ma'an altmış seneden berü taraf-ı vakıfdan zabt olagelen ma'lûm'ül-hudûd bir kıt'a vakıf bağçeye aherden dahl icâb etmez iken ashâb-ı a'raz ba'zı kimesneler zuhûr ve ol bağçe bizim mülkümüzdür deyü iddi'â ve mürafa'a-ı şer' olundukda iddaların vech-i meşrûh üzere ibnaya kâdir olamayub mu'ârazadan men' olunmuşken memnu' olmadıklarından naşî ol-vechle mudahale ve vakf-ı şerîfe küllî gadr murâd eylediğin bildirüb mahallinde şer'le görülüb mezbûrların bi-vech-i şer'i müdâhele ve ta'addîleri men' ve def' ve bağçe-i mezkûr kemâ kân cânib-i vakıfdan mütevellî kaimmakamı nâm kimesneye zabt etdirilüb muhâlefet edenler ile resimleriyle der-devlet-medârıma arz ve i'lâm olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ etmeğin mahallinde şer'le görülüb arz olunmak için yazılmışdır.

Evâhir-i za sene 157

[S.50- Hüküm 2]

Nallu Ballu ve kâdılarına ve Sivas mütesellimine hüküm ki;

Es-Seyyid Hasan bin Halil zîde şerefuhû gelüb bunun ... Mehmed bin Abdullah nâm kimesne kendü hâlinde arzıyla mukâyyed ve hilâf-ı şer'i şerîf kimesneye vaz' ve ta'addîsi yoğiken Nallu Ballu kazâsına tâbi' kethüdalı nâm karye sâkinlerinde oğlu Mahmud ve karındaşı nâm kimesne ile hatib oğlu iki nefer refikleriyle yekdil ve bin yüz elli senesinde hilâf-ı şer'i şerîf ve bi-gayr-ı hakk iken mezbûrlar balta ile üzerine hücum ve darb-ı şedid ile darb ve vücudun yara ve bere eyledikde ... sol gözü altından balta ile urub ve iki düşün icrah edüb ziyâde gadr ve ta'addî eyledikleri ve bu bâbda da'vâsına muvâfık-ı fetvâ-yı şerîfe ve keşf-i birle kıbel-i şer'den hüccet-i şer'iyye verildiğin bildirüb fetvâ-yı şerîfe ve hüccet-i şer'iyye mücebince şer'le görülüb mezkûrların hilâf-ı şer'-i şerîf ve bi-gayr-ı hakk icrâ eyledikleri Şer'le bi-vech görülüb diyeti aliverilüb icrâ-yı şer' ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği ecilden şer'le görülmek için yazılmışdır.

Fî Evâhir-i za sene 157

[S.50- Hüküm 3]

Bulman ve kâdılarına Canik sancağı mütesellimine hüküm ki;

Bulman kazâsı sâkinelerinden Hacı Bekir nâm müteveffanın zevcesi nâm hatun gelüb bunun zevci mezbûr Hacı Bekir bin yüz elli senesinde fevt oldukda terekesi irs-i şer'le buna intikâl edüb aherden bir vecihle dahl olunmak icâb etmez iken ve zevci mezkûrun ammi zâdesi yoğiken Hacı İbrahim nâm kimesne zuhûr ve şirrete süluk ve mücerred celb-i akçe için müteveffa-yı mezbûr Hacı Bekir benim ammizâdem idi terekesinden bana dahi miras intikâl eder deyü bi-vech ve hilâf-ı şer' ve bilâ-sübût bundan miras celbiyle ta'addî ve rencîdeden hâli olmadığun ve bu bâbda da'vâsına muvâfık-ı şeyhü'l-islâmdan fetvâ-yı şerîfe verildiğün bildirüb fetvâ-yı şerîfesi mûcebince şer'le görülüb mezkûrun hilâf-ı şer' –i şerîf ve bilâ-sübût ol-vecihle zâhir olan müdâhalesi men' olunmak bâbında hükm-i hümayûnum ricâ eylediğün şer'le görülmek için yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i za sene 1157

[S.50- Hüküm 4]

İskilib ve kâdılarına ve Sivas mütesellimine hüküm ki;

Müteveffa Attâr Beğ ve Mahmud Beğ ve Yahya Beğ evlâdlarından ulemadan Mehmed zîde ilmühû gelüb İskilib kazâsına tâbi' Acmacık ve Baş Ovacık Kalın belde ve Emirşah ve Kara Kaya ve Timurcular ve Kunduralı ve Viran Söğüd ve Eski Köy ve İne Hacı ve ve nâm karyeler toprağında vâki' ma'lûm'ül-hudûd birer mikdar yerleri selatin-i maziyyeden berü bunun cedleri mezbûrun hisse ve temlik ve yedlerine mülknâme ... sonra anlar dahi ol yerleri vakf ve tasarrûf ve gallesin batnen ba'd- ı batnen ba'd-ı batnen ve neslen ba'd-ı neslen evlâd-ı evlâdına şart ve tâ'yîn eylediği defter-i hâkânî va vakfiye ma'mulün bihasında mastûr ve mukâyed ve bu vakfin evlâdından olub ber mûceb şart-ı vakf-ı nevbet tasarrûf kendüye intikâl ve şart ve tâ'yîn etmiş değil iken ecânibden kazâ-i mezbûrda sâkin Ömer ve ali ve Yusuf ve nâm kimesneler birbirleriyle yekdil ve yekcihet ve vakf-ı mezbûrdan ol yerleri tasarrûf ve ve haracdanlığa ve meşihâta şart ve tâ'yîn etmiş deyü hilâf-ı defter-i hâkânî ve müğayir-i şart-ı vakıf fuzûlimudahele ve ta'addîden hâi olmadıkların ve bu bâbda vakıf mûcebince 'amel olunub mezbûrların hilâf-ı şer' ve müğayir-i şart-ı vakıf ol-vecihle ta'addîleri men' olunmak bâbında hükm-i hümayûnum ricâ eylemek fetvâ-yı şerîfesi mûcebince şer'le görülmek için yazılmışdır.

Fî Evâhir-i z sene 115

EKLER

BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI© (BOA)

TARİH : ... / ... /2004

KOD : A.{DVNS.AHK.SS.d}	SIRA NU : 00002	ORIJİNAL NU :
BAB-I ASAFİ DİVAN-I HÜMAYUN SİCİLLERİ SİVAS AHKAM DEFTERLERİ		
BAŞLANGIÇ TARİHİ :		BİTİŞ TARİHİ :
ŞEKLİ : Ciltli Ciltsiz Ebrulu Ebrusuz X X		EBADI : 43 x 15
NUMARALAMA USULÜ : Varak Sayfa X		TOPLAM SAYFA SAYISI : Numaralı : 476
<p>Numaralı boş sayfalar : 2-3</p> <p>Mükerrer sayfa numaraları: 182-183</p> <p>Ekler :</p> <p>Numarasız boş sayfalar (başta) : 2</p> <p>Numarasız boş sayfalar (sonda) : 2</p>		
AÇIKLAMALAR : Deftere sayfa numarası verilirken 209'dan 300'e atlanmıştır.		

Çekimin Yapıldığı Kamera : Sayısal A2-1 Operatör : Osman USLU

A.{DVNS.AHK.SS.d.00002

سویں لہ و قلم و کلام و کتاب
مستحق الی الخ (و قلم و کلام و کتاب)
... (مخطوطات دست‌نویس)

هذه قیود احکام الشکایات فی زمان صدر صدور الوزراء حضرت حسین پاشا و فی بیان حضرت مصطفی آغا علی رئیس الکتاب

و اولی الامر بالمعروف و النہی عن المنکر
... (مخطوطات دست‌نویس)

بوزل و در وقت اولی الامر بالمعروف
... (مخطوطات دست‌نویس)

فوق ذلک و قد ورد فی کتاب
... (مخطوطات دست‌نویس)

برجوا علی حقیقتی و قد ورد فی کتاب
... (مخطوطات دست‌نویس)

SONUÇ

Osmanlı Devleti, sağlam bir bürokrasi ağı ile devlet işlerini kayıt altına almaya büyük ehemmiyet göstermiş, Divanı Hümayunda alınan kararların kayda geçirilmesiyle değeri günümüzde daha iyi anlaşıl arşiv kayıtları oluşturulmuştur. Bu kayıtların en önemlilerinden bir tanesi olan Ahkâm Defterleri, eyaletlere göre tanzim edilen reayanın şikâyetlerinin muhatap alındığı defterlerdir.

Ahkâm-Şikâyet Defterlerinin içerisinde yer alan hükümler, genel olarak bir bölgede halledilemeyen meseleleri çözüme kavuşturmak amacıyla vatandaşların padişaha veya onun yetki vermiş olduğu kurumlara başvurmaları sonucunda görüşülen meselelerle alakalıdır. Dolayısıyla bu defterler, halkın şikâyetçi olduğu meselelere çözüm bulmak amacıyla verilmiş olan hükümleri ihtiva etmektedir. Ahkâm Defterleri ait olduğu eyaletin sınırları dâhilinde bulunan sancak, kaza, nahiyeye ve köylerle alakalı idari, iktisadi ve içtimai meselelere ait mühim bilgiler içermektedir.

Tezde incelediğimiz 2 Numaralı Sivas Ahkâm Defteri (s.1-50) kapsamında Sivas'ta meydana gelen sosyal, ekonomik, idari, iktisadi ve adli konulara ışık tutmaktadır. Hükümlerin içeriğine baktığımızda bölgenin sosyal ve ekonomik durumu, devlet görevlileri ve reaya arasındaki münasebetler, taşradaki sorunlara merkezden gönderilen çözüm önerileri, vergiler, veraset ve miras paylaşımı, eşkıyalık, gasp, dolandırıcılık, tayinler, rüşvet ve yolsuzluklar hakkında bilgiler bulunmaktadır.

KAYNAKÇA

- Afyoncu, E.,“Defterhane”,**Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi**, C. IX, İstanbul 1994, ss. 100-104.
- Barkan, Ö.L.,**Türkiye'de Din ve Devlet ilişkilerinin Tarihsel Gelişimi**, Cumhuriyetin 50. Yıldönümü Semineri, 1975.
- Başbakanlık Osmanlı Arşivi Rehberi, İstanbul, 2010.
- Berki, Ş.,“Kur'an'da Miras Hukuku”,**Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 38, S.1/4, Ankara, (1981), ss. 107-132.
- Bilmen, Ö. N.,**Hukuk-ı İslamiye ve Istilahât-ı Fıkhiyye Kamusu**, C.III, İstanbul, 1975.
- Binark, İ.,**Arşiv ve Arşivcilik Bilgileri**, Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Cumhuriyet Arşivi Daire Başkanlığı, Yayın No: 3, Ankara 1980.
- Cin, H.,**Osmanlı Toprak Düzeni ve Bu Düzenin Bozulması**, Boğaziçi Yayınları, İstanbul 1985.
- Develioğlu, F.,**Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügât**, Ankara, 2001.
- Doğan, H.,**İslam Hukukunda İftira Suçu ve Cezası**, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler EnstitüsüYayımlanmamış Doktora Tezi, Ankara, 2008.
- Dursun, Kübra, **1 Numaralı Sivas Ahkâm Defteri'nde Yer Alan Vakıf Davalarının Traskripsiyonu ve Değerlendirilmesi**, Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Tokat 2015.
- Gümrükçüoğlu, S.O.,“Şikâyet Defterlerine Göre Osmanlı Teb'âsının Şikâyetleri”, **AÜHFD**, 2012, ss. 175-206.
- Günalan, R.,**Osmanlı İmparatorluğunda Defterdarlık Teşkilatı ve Bürokrasisi**, Kayıhan Yayınları, İstanbul, 2010.
- Halaçoğlu, Y.,“Klasik Dönemde Osmanlı Devlet Teşkilatı”,**Türkler Ansiklopedisi**, C.IX, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara,2002, ss. 795-835.
- Hüseyinklioğlu, A.,**Mühimme Defterlerine Göre Osmanlı Devleti'nde Eşkîyalık Olayları**, Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Elazığ, 2001.

İnalçık, H.,“Osmanlı Arşivlerinin Türk ve Dünya Tarihi İçin Önemi”,**Osmanlı Arşivleri ve Osmanlı Araştırmaları Sempozyumu**, İstanbul, 1985, ss. 31-44.

İnalçık, H.,**Osmanlı’da Devlet, Hukuk, Adalet**, İstanbul, 2000.

Kuru, L.,**29 Numaralı Edirne Şer’iye Sicili**, Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Edirne 2006.

Kütükoğlu, S. M.,“Mühimme Defteri”,**DİA**, C. 31, İstanbul 2006, ss. 520-523.

Ortaylı, İ.,**Osmanlı Toplumunda Aile**, Timaş Yayınları, İstanbul 2009.

Özdemir, Fulya, **Eyalet-i Sivas’ta Ekonomik ve Sosyal Hayat (1 Numaralı Sivas Ahkâm Defteri’ne göre)**, Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Tokat 2018.

Öztürk, S.,“Kassam”,**DİA**, C. XXIV, ss.579-580.

Pekdoğan, Sibel, **19 Numaralı Sivas Ahkâm Defteri’nin Transkripsiyonu ve Değerlendirilmesi (s.1-60)**, Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Tokat 2014.

Sahillioğlu, H.,“Ahkâm Defteri”,**DİA**, C.1, İstanbul 1988, s.551.

Uzunçarşılı, İ. H.,**Osmanlı Devletinin Merkez ve Bahriye Teşkilatı**, TTK Yay., Ankara, 1988.

Ünal, M. A.,**Osmanlı Tarih Sözlüğü**, İstanbul 2011.

ÖZGEÇMİŞ

10.10.1989 tarihinde Tokat'ın Reşadiye ilçesinde doğdu. İlköğretim ve orta öğrenimini Tokat'ın Reşadiye ilçesinde tamamladı. 2008 yılında Afyon Kocatepe Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümünde üniversite öğrenimine başladı ve 2012 yılında mezun oldu. 2016 yılında Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde Tarih Anabilim Dalı, Yeniçağ Bilim Dalı'nda tezli yüksek lisans öğrenimine başladı.

